

TÜRK-İŞ Torba Yasayı Protesto Etti

Bölge Şube Yöneticileri Eğitim Seminerleri

Ücret Asgari, Yoksulluk Azami

Başkanlar Kurulu Toplandı

Pakistan'a Sel Yardımı

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

Yayın Organı

Kasım - Aralık 2010 • Sayı : 391

ISSN 1300-6843

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

Mustafa KUMLU
Genel Başkan

Pevrul KAVLAK
Genel Sekreter

Ergün ATALAY
Genel Mali Sekreter

İsa GÖK
Genel Eğitim Sekreteri

Cemal BAKINDI
Genel Teşkilatlandırma Sekreteri

SAHİBİ:

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
TÜRK-İŞ Adına
Genel Başkan
Mustafa KUMLU

GENEL YAYIN YÖNETMENİ ve YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ:

Hasan Tahsin BENLİ
hasantahsin@turkis.org.tr

GRAFİK - TASARIM:

Münir GÜRAN
munirguran@turkis.org.tr

FOTOĞRAFLAR:

Necdet UZMAN

YÖNETİM YERİ

TÜRK-İŞ Genel Merkezi
Bayındır Sokak No. 10
06410 Yenışehir / ANKARA
Tel: 433 31 25 (4 Hat)
Faks: 433 68 09 - 433 85 80
http://www.turkis.org.tr
e-posta: turkis@turkis.org.tr

Dergimiz Basın Ahlak Yasalarına Uyar

Yayın Türü: Yaygın Süreli, 2 Aylık

Baskı :

Ziraat Gurup Matbaacılık A.Ş.
Ziraat Bankası Tesisleri
İstanbul Yolu Trafo Karşısı
Varlık-Ankara
Tel : 384 73 44 - 45

Baskı Tarihi: 24.01.2011

84 İşçinin Kitaplığı

78 Çalışma Yaşamında
Kasım-Aralık 2010

76 Anayasa Madde 55: "Asgari
Ücretin Tespitinde Çalışanların
Geçim Şartları..."

71 Sendikalarımızdan
Refik ERBAŞ
TÜRK-İŞ Teşkilatlandırma Uzmanı

68 Avrupa Birliği Türkiye İlerleme
Raporu 2010
Güven SAVUL
TÜRK-İŞ Uzman Yardımcısı

66 Kız Çocukların Sağlık Hizmetlerinden
Yararlanma Şartları
Barış İYİAYDIN
TÜRK-İŞ Uzman Yardımcısı

64 Tüketici Dünyası
Sinan VARGİ
TÜRK-İŞ Teşkilatlandırma Uzmanı

62 Büyük MESS Grevinin 20. Yılı
Mecit HAZİR
TÜRK-İŞ Genel Sekreter Danışmanı

60 Ülkeler ve Sendikalar
Hakan SÜKUN
TÜRK-İŞ Dış İlişkiler Uzmanı

58 Birleşmiş Milletler İnsani Gelişmişlik
Endeksi 2010
Hakan SÜKUN
TÜRK-İŞ Dış İlişkiler Uzmanı

56 Kadına Dair
Hülya UZUNER
TÜRK-İŞ Kadın İşçiler Uzmanı

54 Çalışma Hayatının Zorlukları
Namık TAN
TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı

52 AB ve Çalışma Hayatı
Güven SAVUL
TÜRK-İŞ Uzman Yardımcısı

2 Yeni Yıl ve Beklentiler
Mustafa KUMLU
Genel Başkan

4 Başkanlar Kurulumuz Toplandı

6 TÜRK-İŞ Torba Yasa Tasarısı'nı Protesto Etti

9 Pakistan'a Sel Yardımı

10 Ücret Asgari, Yoksulluk Azami

14 CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu TÜRK-İŞ'te

16 Tes-İş Sendikası 9. Olağan Genel Kurulu

21 Bölge Şube Yöneticileri Eğitim Seminerleri Devam Ediyor

27 TÜRK-İŞ/ÇASGEM Ortak Seminerleri Yapıldı

29 TİSK Genel Kurulu Yapıldı

30 Belediye-İş Sendikası Olağan Genel Kurulu

31 Türkiye Gazeteciler Sendikası Genel Kurulu

32 "İnsanı İnsan Yapan Ellerdir."
Metin YURDANUR

37 İstihdam Stratejisi
Kemal BİÇERLİ
İŞ-KUR Genel Müdürü

40 Uluslararası Sendikal Hareket
Uğraş GÖK
TÜRK-İŞ Dış İlişkiler Uzmanı

42 Romanya'daki Endüstriyel Gelişmeler ve Türkiye
Celal TOZAN
TÜRK-İŞ Sosyal Güvenlik Danışmanı

44 Sosyal Güvenlik
Celal TOZAN
TÜRK-İŞ Sosyal Güvenlik Danışmanı

46 Asgari Ücret ve Çalışanların Yoksulluğu
Enis BAĞDADIÖĞLU
TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı

48 Emek ve Hukuk
Av. Selçuk EREN
TÜRK-İŞ Avukatı

50 Toplu İş Sözleşmelerinde Tarafların Amacını
Yansıtmayan Düzenlemeler (Fazla Çalışma Ücreti)
Dr. Naci ÖNSAL
TÜRK-İŞ Genel Sekreter Yardımcısı

Yeni Yıl ve Beklentiler*

Türkiye, 2010 yılını sert tartışmaların yaşandığı ağır bir siyasi gündemle geçirmiştir. Referandum süreci var olan siyasi gerilim atmosferini yoğunlaştırmış, halkımız yeni kutuplaşmaların içine itilmek istenmiştir.

Referandumda kabul edilen Anayasa değişiklik maddelerinin toplumun demokratikleşme ihtiyacını karşılamadığı herkes tarafından kabul edilmiş, referandum sonrasında “daha çok demokrasi” talepleri yükselmiştir. Dileğimiz 2011 yılında bu taleplerin sağlanacak en geniş mutabakatla karşılığını bulmasıdır.

Yoğun siyasi gündeme karşın, 2010 yılında da ülkemizin gerçek gündemi işsizlik ve yoksulluk olmaya devam etmiş, ekonomik büyüme ile birlikte sağlanan refah artışının çalışma hayatına ve sosyal yaşama katkısı beklenen düzeyde olmamıştır. Gelir dağılımı adaletsizliği devam etmiş, yoksullukla mücadelede etkin politikalar uygulanamamıştır.

2010 yılında;

- İnsana yakışır iş kapsamında yeni ve yeterli istihdam alanları yaratılmamış, işsizlik ülkenin en önemli sorunu olmaya devam etmiştir.
- Krizin çalışanlar üzerinde yarattığı tahribatı giderecek etkin önlemler alınmamıştır.
- Kayıtdışı ekonominin kayıt altına alınabilmesi mümkün olmamıştır.
- İşçiler ve memurların 2010 yılı satın alma güçlerinde bir iyileştirme sağlanamamıştır.
- İşçinin kıdem tazminatının sınırlandırılması, bölgesel asgari ücret uygulamasına geçilmesi konuları sürekli gündemde tutulmuştur.
- İşsizlik Sigortası Fonu’nun amacı dışında kullanımına 2010 yılında da devam edilmiş ve yapılmak istenen düzenlemelerle aktarılan miktarın yükseltilmesi amaçlanmıştır.

- İşçileri köleleştirmeye yönelik politikalar sürdürülmüş, 4/C ve benzeri uygulamalarla bu yaklaşım desteklenmiş, yeni esnek çalışma biçimleri gündeme getirilmiştir.
- İşçi kiralama yetkisi verilmek istenen Özel İstihdam Bürolarının kamu kaynaklarından faydalanarak faaliyet alanlarının genişletilmesine yönelik düzenlemeler gündeme getirilmek istenmiştir.
- Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası yasının çalışanları mağdur eden olumsuzlukları gün yüzüne çıkmış, ancak bu aksaklıklar giderilmemiştir.
- Çalışma hayatını düzenleyen yasaların değiştirilmesine yönelik çalışmalar bir sonuç vermemiştir.
- Vergi adaleti sağlanamamıştır.
- Asgari ücret yine sefalet ücreti olarak belirlenmiş, TÜRK-İŞ, Asgari Ücret Tespit Komisyonu kararına muhalif kalmıştır.
- Taşeron işçilik uygulamasındaki kurlsızlıklar genişletilmeye çalışılmıştır.
- İş sağlığı ve güvenliği alanındaki aksaklıklar giderilememiş, ölümlü iş kazaları 2010 yılında da devam etmiştir.
- Sosyal diyalog kültürü ihlal edilmiş, “Torba Yasa Tasarısı”nda yer alan hükümler dahil, çalışma hayatını ilgilendiren bir çok konuda, sosyal taraflara danışılmamış, “ben yaptım, oldu” mantığı hakim kılınmıştır.
- Özelleştirmeler devam etmiş, her özelleştirme uygulaması, işsizleştirmeyi ve sendikasızlaştırmayı beraberinde getirmiştir.
- İl Özel İdareleri ile Belediyelerde çalışan işçilerin Emniyet Genel Müdürlüğü ve Milli Eğitim Bakanlığı Taşra Teşkilatlarında görevlendirilmesi gündeme getirilmiş, yerleşik düzenlerinden edilmek istenen işçiler ciddi bir mağduriyetle karşı karşıya bırakılmıştır.

Ortaya çıkan tablo göstermektedir ki, Hükümet 2010 yılında da “insan” odaklı bir politika izlememiş, “insan onuruna yakışır iş” kavramını gözetmemiş,

aksine dünyada krize neden olan neoliberal politikaların ülkemizdeki uygulama alanlarını genişletmeye ve pekiştirmeye çalışmıştır.

Hükümetin, aynı politikaları 2011 yılında da sürdüreceği ve 2010 yılında gerçekleştiremediği kıdem tazminatlarının sınırlandırılması, bölgesel asgari ücrete geçilmesi, özel istihdam bürolarına işçi kiralama yetkisi verilmesi vb. içerikteki uygulamaları 2011 yılında yapılacak genel seçimler sonrasında hayata geçirmek niyetini taşıdığı anlaşılmaktadır.

Söz konusu uygulamaların Hükümetin gündeminde olduğu ana hatlarıyla açıklanan “Ulusal İstihdam Stratejisi” çerçevesinde kamuoyu tarafından bilinmektedir. Kamuoyu, TÜRK-İŞ’in, gündeme getirilmek istenen konulara karşı hassasiyetinin de farkındadır. Ancak bilinmelidir ki, gerçek niyet gizlenemeyecek kadar ortada olduğunda, bu uygulamaların ne zaman yapıldığı çok önemli olmayacak, uygulamalara karşı tepki her durumda kendini gösterecektir.

Ülkemiz, 2010 yılında da “daha çok demokrasi” arayışını sürdürmüş, demokratikleşme yönünde atılan her adım, TÜRK-İŞ topluluğunda coşkuyla karşılanmıştır.

Taksim Meydanı’nın 1 Mayıs kutlamaları için emekçilere açılması demokrasimiz açısından büyük bir kazanım olmuş, güvenlik güçlerimizin kimi zaman savunmasız insanlara karşı kullandığı orantısız güç ise sokaklarımızda çağdışı bir Türkiye tablosu oluşturmuştur. Bu durum demokratikleşme söylemleriyle ileriye doğru bir adım atan Türkiye’yi iki adım geriye götürmüştür. TÜRK-İŞ, hangi kesimden olursa olsun bu topraklarda yaşayan herkesin kendini sözlü ya da fiili şiddetten arındırmasının bir zaruret olduğuna inanmaktadır.

TÜRK-İŞ 2011 yılında “insan odaklı” politikalar çerçevesinde, çalışan hak ve özgürlüklerinin genişletildiği, işsizliğe ve yoksulluğa yatırım odaklı politikalarla köklü çözümler üretildiği, demokrasinin tüm kesimleri kapsayacak ölçüde genişletildiği, Anayasa’nın ve yasaların anti demokratik tüm hükümlerden arındırıldığı, ülkemizdeki suni ayrılıkların kardeşçe kucaklaşmalarla giderildiği, kavgacı siyasi üslubun terk edildiği, siyasetin “sorun çıkaran” değil, “sorun çözen” yaklaşım sergilediği bir Türkiye beklentisi içindedir.

Başkanlar Kurulumuz Toplandı

4

Kumlu: “Hükümet 2010 yılında emek ve kazanımları açısından iyi bir sınav veremedi.”

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, TBMM gündeminde bulunan Torba Yasa Tasarısı ve çalışma hayatının diğer önemli konularını görüşmek üzere 4 Ocak 2011 günü TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde toplandı. Toplantı öncesinde, Genel Başkan Mustafa Kumlu ve Genel Sekreter Pevrul Kavlak, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile görüştü. Görüşmenin ardından gecikmeli olarak toplantıyı açan Kumlu, görüşmeyle ilgili bilgi verdi açış konuşmasında şu görüşleri dile getirdi:

“2010 yılında Hükümet maalesef emek ve kazanımları açısından iyi bir sınav verememiştir. Yoğun siyasi gündeme karşın, ülkemizin gerçek gündemi işsizlik ve yoksulluk olmaya devam etmiş, ekonomik büyümeyle birlikte sağlanan refah artışının çalışma hayatına ve sosyal

yaşama katkısı beklenen düzeyde olmamıştır. Gelir dağılımı ve vergi adaletsizliği devam etmiş, yoksullukla mücadelede etkin politikalar uygulanamamıştır. Krizin çalışanlar üzerinde yarattığı tahribatı giderecek etkin önlemler alınmamış, kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınabilmesi mümkün olmamıştır. İşçiler ve memurların 2010 yılı satın alma güçlerinde bir iyileştirme sağlanamamış, asgari ücret yine sefalet ücreti olarak belirlenmiş, TÜRK-İŞ, Asgari Ücret Tespit Komisyonu kararına muhalif kalmıştır. Taşeron işçilik uygulamasındaki kural dışlıklar genişletilmeye çalışılmış, çalışma hayatını düzenleyen yasaların değiştirilmesine yönelik çalışmalar bir sonuç vermemiştir. İş sağlığı ve güvenliği alanındaki aksaklıklar giderilememiş, ölümlü iş kazaları 2010 yılında da devam etmiştir. Özelleştirmeler devam et-

miş, her özelleştirme uygulaması, işsizleştirmeyi ve sendikasılaştırmayı beraberinde getirmiştir.

Tüm bunların yanı sıra 2010 yılında işçinin kıdem tazminatının sınırlandırılması, bölgesel asgari ücret uygulamasına geçilmesi konuları sürekli gündemde tutulmuştur. İşsizlik Sigortası Fonu'nun amacı dışında kullanımına 2010 yılında da devam edilmiş ve yapılmak istenen düzenlemelerle aktarılan miktarın yükseltilmesi amaçlanmıştır. İşçileri köleleştirmeye yönelik politikalar sürdürülmüş, 4/C ve benzeri uygulamalarla bu yaklaşım desteklenmiş, yeni esnek çalışma biçimleri gündeme getirilmiştir. İşçi kiralama yetkisi verilmek istenen Özel İstihdam Bürolarının kamu kaynaklarından faydalanarak faaliyet alanlarının genişletilmesine yönelik düzenleme-

ler gündeme getirilmek istenmiştir. Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası yasaının çalışanları mağdur eden olumsuzlukları gün yüzüne çıkarmış, ancak bu aksaklıklar giderilmemiştir.

Sosyal diyalog kültürü ihlal edilmiş, 'Torba Yasa Tasarısı'nda yer alan hükümler dahil, çalışma hayatını ilgilendiren birçok konuda, sosyal taraflara danışılmamış, 'ben yaptım, oldu' mantığı hakim kılınmıştır.

Bildiğiniz gibi, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda 'Torba Yasa Tasarısı'na ilişkin müzakereler bugün yeniden başlamıştır. Bu tasarıda biraz önce bahsettiğim, 2010 yılının emek karşıtı niyetlerinden bazıları ete kemiğe bürünmektedir. Bu tasarıda, İşsizlik Sigortası Fonu'nun amacı dışında kullanılmasını beraberinde getiren hükümler vardır. Bu tasarıdaki kimi hükümlerle esnek çalışma biçimleri yaygınlaştırılmak-

ta, il özel idareleri ve belediyelerde çalışan 200 bini aşkın işçi karda kışta yerinden yurdundan edilmek istenmektedir. Sosyal Güvenlik alanında yapılan değişikliklerin büyük kısmı da çalışanları huzursuz edecek niteliktedir. Ayrıca özelleştirmeler yargı denetimi dışına çıkarılmak istenmişse de neyse ki bu hukuk dışı yaklaşım TBMM alt komisyonlarında fark edilmiş ve tasarıdan çıkarılmıştır.

TÜRK-İŞ, tasarıya ilişkin çetkincelerini gerek düzenlediği basın toplantısıyla, gerek yayınladığı raporlarla açıklamış, itirazlarını Başbakanlık makamı dahil, ilgili, yetkili tüm kesimlerle iletmıştır. Ancak bu güne kadar olumlu bir yanıt alabilmemiz mümkün olmamıştır. Başkanlar Kurulumuzun gündemi, Torba Yasa Tasarısıdır.

Söz konusu yasa tasarısı, Hükümetin 2010 yılında ana hatlarıyla açıkladığı 'Ulusal İstihdam Stratejisi'nde yer alan emek karşı-

tı planlarının küçük bir parçasını içermektedir. Öyle anlaşılmaktadır ki, stratejinin diğer ana başlıklarını oluşturan kıdem tazminatlarının yeniden yapılandırılması, asgari ücretin bölgeselleştirilmesi, özel istihdam bürolarına işçi kiralama yetkisi verilmesi gibi uygulamalara ilişkin hazırlıklar yapılmakta, ancak bunların seçimlerden sonra gündeme getirilmesi planlanmaktadır.

Başkanlar Kurulumuzun alacağı kararlar, bugün için Torba Yasa Tasarısı'nda yer alan emek karşıtı hükümler için bir protesto niteliği taşıyacaktır. Ancak bilinmelidir ki alacağımız kararlar, daha sonra yapılması planlanan emek karşıtı uygulamalar için de bir uyarı niteliğinde olacaktır. Bir başka deyişle, eylemliliklerimiz, Hükümetin bugün torba yasa tasarısı ile gündeme getirdiği emek karşıtı uygulamalarının yanı sıra emek karşıtı niyetlerinin de protestosunu kapsayacaktır."

TÜRK-İŞ Torba Yasa Tasarısı'nı Protesto Etti

Kumlu: “Çalışanların haklarını hiçe saymanın hesabını soracağız.”

Kamuoyunda “Torba Kanun Tasarısı” adıyla bilinen “Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanarak 29 Kasım 2010 tarihinde Meclis’e sunuldu.

Sosyal tarafların görüşü alınmadan hazırlanan tasarıyı protesto etmek amacıyla TÜRK-İŞ Genel Merkezi önünde basın açıklaması yapıldı.

Açıklama öncesinde çok sayıda işçi TÜRK-İŞ Genel Merkezi önün-

de toplandı. İl Özel İdareleri işçileri, Yol-İş, Şeker-İş, Türk Metal, Demiryol-İş Sendikalarımızın destek verdiği eyleme bazı sendikalarımızın Genel Başkan ve Yöneticileri de katıldı.

Açıklama öncesi TÜRK-İŞ Genel Merkezi önünde toplanan işçiler, yasa tasarısını ve hükümeti protesto eden sloganlar atarken, bazıları da tepkilerini elbiselerini çıkartarak gösterdi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, TÜRK-İŞ Genel Merkezi önünde yaptığı basın açıklamasında yasa tasarısının TÜRK-İŞ’in ve diğer sosyal tarafların görüşüne başvurulmadan 29 Kasım 2010 tarihin-

de Meclis’e sunulduğunu hatırlattı. TÜRK-İŞ’in, tasarı hakkındaki ilk bilgilere medya aracılığı ile sahip olduğunu ifade eden Kumlu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın böyle bir tasarı hazırlığında TÜRK-İŞ ile diğer sosyal tarafların görüşlerine başvurmamasının, “sosyal diyalog kültürü” ile bağdaşmadığını belirtti. Kumlu konuşmasında şu görüşlere yer verdi:

“Bu Tasarı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanmıştır ve TÜRK-İŞ’in ve diğer sosyal tarafların görüşüne başvurulmadan 29 Kasım 2010 tarihinde Meclis’e sunulmuştur. TÜRK-İŞ, tasarı hakkındaki ilk bilgilere medya aracılığı

ile sahip olmuş, tasarı metnine ise TBMM'nin internet sitesinden ulaşmıştır. Çalışma hayatını ilgilendiren çeşitli konularda sık sık bilgi alışverişinde bulunduğumuz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın böyle bir tasarı hazırlığında TÜRK-İŞ ile diğer sosyal tarafların görüşlerine başvurmaması o çokça sözü edilen 'sosyal diyalog kültürü' ile bağdaşmamaktadır. Sosyal diyalog, ciddi bir iştir. Bir yandan sosyal diyalog deyip, diğer yandan dostlar alışverişte görsün hesabı ile işine geldiğinde bunu uygulayıp, işine geldiğinde uygulamamak kabul edilebilir bir durum değildir.

TÜRK-İŞ, tasarıyı Meclis'e sevk edilmesinden sonra incelemiş, onaylanmayacak çok sayıda hüküm içerdiği tespitini yapmıştır. TÜRK-İŞ'in konuya ilişkin hazırladığı ve itirazlarını içeren rapor, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile TBMM'nin ilgili Komisyonlarına iletilmiş, çekinceler kamuoyu ile de paylaşılmıştır. Bizler çekincelerimizin Meclis Komisyonlarında giderileceğini beklerken, maalesef bu da gerçekleşmemiştir. TÜRK-İŞ uzmanları alt komisyon çalışmalarına katılmış, görüşlerimizi dile getirmiş, ancak bu görüşlerin dikkate alınmadığı ve ilgili maddelerin alt komisyondan aynen geçirildiği üzümlerle izlenmiştir.

Sayın Başbakan'a da dün bir mektupla ilettiğimiz itirazlarımızı sizlerle bir kez daha paylaşmak ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin dikkatini çekmek istiyorum. İtirazlarımızın en önemlileri şöyle sıralanmaktadır:

1- Hükmet, işçilerin İşsizlik Sigortası Fonu'na bir kez daha el uzatmaktadır.

a- Tasarıyla Hükümet, İşsizlik Sigortası Fonu'nun bir önceki yıl gelirlerinin yüzde 30'una

Çalışma hayatını ilgilendiren çeşitli konularda sık sık bilgi alışverişinde bulunduğumuz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın böyle bir tasarı hazırlığında TÜRK-İŞ ile diğer sosyal tarafların görüşlerine başvurmaması o çokça sözü edilen 'sosyal diyalog kültürü' ile bağdaşmamaktadır.

'istihdamı artırmak' gerekçeyle el koymakta, bu miktarı yüzde 50'ye kadar çıkarma yetkisini de almaktadır.

b- Hükümet, işverenlerin isteğini kabul ederek genel ekonomik kriz dışında sektörel ve bölgesel krizlerde de kısa çalışma ödeneğinin İşsizlik Sigortası Fonu'ndan ödenmesini hükme bağlamaktadır.

c- Buna karşın kısmi çalışanların işsizlik sigortasından yararlanmaları, çalışmadıkları sürelerle ilişkin primlerini ödeme koşuluna bağlanmakta, ayrıca kısmi süreli çalışan işçilerin bir kısmının eşitlik ilkesine aykırı olarak primlerini kendileri ödemek koşuluyla sosyal güvenlik haklarından yararlanmaları öngörülmektedir.

d- 31.12.2015 tarihine kadar özel sektör işverenlerinin işe aldığı yeni işçilerin işveren sigorta primlerinin İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanması öngörülmektedir.

2- Hükümet, işverenlerin maliyetlerini düşürmek için esnek

çalışma düzensizliğini genişletmektedir.

a- Tasarıyla 'evden çalışma', 'uzaktan çalışma' kavramları İş Kanunu'na yerleştirilmekte, turizm sektöründe denkleştirme süresi 4 aya çıkarılmakta, 25 yaşın altında işçilerin deneme süresi 4 aya yükseltilmektedir.

b- Bir yandan esneklik ve güvensizlik genişletilirken diğer yandan da 16 yaşından küçük işçilere uygulanan düşük asgari ücretin 25 yaşın altındaki işçilere uygulanmasının hazırlığı yapılmaktadır.

3- İl özel idare ve belediye işçileri istihdam fazlası sayılarak başka işyerlerine dağıtılmak istenmektedir.

Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nü kapatarak işçileri il özel idareleri ve belediyelere dağıtan Hükümet, şimdi de meslek sahibi olan bu işçileri 'ihtiyaç fazlası' saymakta, Milli Eğitim Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün taşra teşkilatına dağıtmak istemektedir.

Yerlerinden edilen işçilere yeni görevlerine başlamak için beş gün süre tanınmakta, yeni işyerlerine gidemeyen işçiler işsizliğe mahkûm edilmek istenmektedir.

4- Hükümet, sosyal güvenlikte beklenen düzenlemeleri yapmamıştır.

Tasarıda, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda birçok değişiklik yapılmaktadır. Bu değişikliklerin büyük kısmı aşağıda örneklendiği gibi çalışanları huzursuz edecek düzenlemeler içermektedir.

a- Kamu kesiminde kısmi süreli çalışan işçilerin boşta geçen

sürelerine ilişkin genel sağlık sigortası primlerini devlet ödemekte, özel sektörde bu yükümlülük işçinin üzerine kalmaktadır. Bu ikilemin düzeltilmesi beklenirken Tasarıyla özel sektördeki bu işçilerin yükümlülükleri 01.01.2012 tarihine ertelenmektedir.

b- Tasarıyla kamu kesiminde kısmi süreli çalışan işçilerden boşta geçen süreleri için isteğe bağlı sigortalılığını devam ettirenlerin genel sağlık sigortası primini de kendilerinin karşılaması öngörülmektedir. Halbuki, boşta geçen süre için isteğe bağlı sigortalılığını devam ettirmeyenlerin genel sağlık sigortası primleri kamu

işverenleri tarafından ödenmektedir. Bu durum dikkate alındığında yapılmak istenen düzenleme eşitsizliğe yol açacak ve isteğe bağlı sigortaya devam edenler cezalandırılmış olacaktır.

c- Tasarıyla, işveren tarafından verilen bir ayı aşkın ücretsiz izin sürelerinde işçilerin genel sağlık sigortasından yararlanma hakları kaldırılmaktadır.

Tasarı, öyle sanıyorum ki, yeni yılın ilk günlerinde TBMM Genel Kurulu'nda görüşülmeye başlanacaktır. TÜRK-İŞ TBMM Genel Kurulu'nu tüm bu hususlar konusunda duyarlılığa çağırmaktadır.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, 4 Ocak 2011 tarihinde toplanacak ve Torba Yasa Tasarısı'na karşı oluşturacağı yol haritasını belirleyecektir.”

Mustafa Kumlu, konuşmasının ardından işçilere şöyle seslendi: “Değerli kardeşlerim, Başkanlar Kurulumuzun belirleyeceği yol haritasına uyacak mısınız, eylemse eylem, mitingse miting, aldığımız kararlara tüm gücünüzle katılacak mısınız, hükümete ‘ben yaptım oldu’ mantığının, çalışan haklarını hiçe saymanın hesabını soracak mısınız?”

Kumlu'nun bu sözlerine işçilerin ‘evet’ yanıtını vermesiyle Kumlu, “Hep birlikte soracağız elbette, hep birlikte soracağız” ifadesini kullandı.

TÜRK-İŞ, yaşanan sel felaketi nedeniyle Pakistan'a yardımda bulundu

Türk İşçisi Pakistanlı Kardeşlerinin Yanında

Pakistan'da yaşanan sel felaketi nedeniyle TÜRK-İŞ'in açtığı hesapta toplanan para, 5 Kasım 2010 günü Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek'e verildi. TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalarımızdan toplanan 650 bin liralık yardıma ilişkin banka dekontunun teslim törenine, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek'in yanı sıra, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, Genel Mali Sekreter Ergün Atalay ve Genel Eğitim Sekreteri İsa Gök katıldı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, törende yaptığı konuşmada şunları söyledi:

"Dost ve kardeş ülke Pakistan'da yaz aylarında meydana gelen sel felaketi, binlerce insanın hayatını kaybetmesine, evsiz, açsız kalmasına neden olmuştur. Doğal felaketler karşısında çoğu zaman çaresiz kalan insanlık, Pakistan'a yardım için seferber olmuş, Türkiye de Pakistan'a el uzatan ülkeler arasında yer almıştır.

TÜRK-İŞ, sel felaketinin hemen ardından Pakistan için bir yardım kampanyası başlatmıştır. Hesabımız-

da biriken parayı bugün Sayın Devlet Bakanımıza sunuyoruz. Bu paranın içinde, Tes-İş Sendikamızın 120 bin, Şeker-İş Sendikamızın 117 bin, Yol-İş Sendikamızın 100 bin, TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nin 180 bin TL katkısı bulunmaktadır. Diğer sendikalarımızın ve bazı şahısların da katkısıyla 650 bin TL'ye ulaşan bu meblağ için katkıda bulunan herkese teşekkür ediyorum. Pakistan'da uğranılan can kayıplarının elbette ki bir telafisi yok. Ama diliyorum, çorbada bir tuzumuz olur, yaraların sarılmasına bir katkımız olur.

Sayın Bakanım, topladığımız yardım paralarını bizzat almaya gelmeniz, insanlığın yaşadığı felaketler karşısındaki hassasiyetinizin yanı sıra, yapılan yardımlara ilişkin inceduvarlılığınızın da bir ifadesidir. Teşrifleriniz için çok teşekkür ediyorum.

Hesabımızda biriken para, ilgili hesaba aktarılmıştır. Bu işleme ilişkin belgeyi size takdim ediyor, bir yarayı sarabilirsek, bir çocuğu güldürebilirsek, 'ne mutlu bize' diyoruz. Katkılarımızla bir sağlık merkezi veya bir okulun yapılması bizi memnun edecektir."

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek de törende bir konuşma yaptı. Çiçek, Pakistan ile Türkiye arasındaki ilişkinin bir dostluk, kardeşlik ilişkisi olduğunu belirterek, iki ülke arasında bir menfaat ilişkisi bulunmadığını söyledi. Pakistan'ın, hiçbir karşılık beklemeden her vesileyle Türkiye'nin yanında olduğunu, başta İstiklal Savaşı olmak üzere Türkiye'nin en sıkıntılı zamanlarında hemen yanı başında yer aldığını hatırlatan Çiçek, o günden bugüne iki ülke arasındaki ilişkilerin kardeşlik temelinde sürdüğünü ifade etti.

Pakistan'ın 2005'de deprem felaketi yaşadığını hatırlatan Çiçek, bu yıl da ülkenin son yüzyılın en büyük sel felaketiyle karşı karşıya kaldığını dile getirdi. Bu felaketin olumsuz etkilerinin sürdüğünü belirten Çiçek, halen yüzlerce köyün sular altında olduğunu, sular çekilmeden yeniden yağmurların başladığını gördüklerini söyledi.

Cemil Çiçek, TÜRK-İŞ'in bu konuda önemli bir katkıda bulunduğunu kaydederek, bu hassasiyet için Genel Başkan Kumlu, yönetim kurulu üyeleri ve işçilere teşekkür etti.

Ücret Asgari, Yoksulluk Azami

Günlük Net Asgari Ücret 21 Lira

10

Gök: “Asgari ücret Hükümetin ve işverenlerin çalışanlara yaklaşımının yansımasıdır.”

Asgari Ücret Tespit Komisyonu 2011 yılında geçerli olacak asgari ücreti işveren-hükümet kesiminin oy çokluğuyla belirledi. Komisyonunda işçi kesimini temsil eden TÜRK-İŞ karara muhalif kaldı. 2011 yılında da altışar aylık dönemler itibariyle uygulanacak yeni asgari ücret; 16 yaşından büyük işçiler için Ocak-Haziran döneminde yüzde 4,73 oranındaki artışla brüt 796,50 TL, net 629,95 TL olacak. Temmuz-Aralık dönemi için artış oranı yüzde 5,08 olurken, tutarı brüt 837,00 TL, net 658,95 TL oldu.

Böylece günlük asgari ücret artışı “bir simit parası” düzeyinde kaldı.

Komisyonunda işçi kesiminin başkanlığını yürüten TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri İsa Gök, belirlenen asgari ücreti yetersiz ve ülkenin bugünkü koşullarında ‘insan onuruna yaraşır bir yaşam düzeyi’ sağlamak-
tan uzak olarak nitelendirmiş ve “Bu asgari ücret, ülkede uygulanmakta olan ekonomik ve sosyal politikaların önemli bir göstergesidir. Siyasal iktidarın ve işverenlerin çalışanlara yaklaşımının yansımasıdır” değerlendirmesinde bulunmuştur.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının çağrısı üzerine 02 Aralık 2010 günü yapılan ilk toplantıya Bakan Ömer Dinçer yine katılmadı. Çalışma Genel Müdürü’nün başkanlığında toplanan Asgari Ücret Tespit Komisyonu’nda işçi kesimi, TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri İsa Gök, Tarım-İş Genel Başkanı Bedrettin Kaykaç, Teksif Genel Başkanı Nazmi Irgat, Haber-İş Genel Başkanı Ali Akcan ile TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı Enis Bağdadioglu’dan oluşan bir heyetle temsil edildi.

Komisyon çalışmaları öncesi Konfederasyonumuzca, görüş ve değerlendirmelerimizi içeren “Asgari Ücret 2010” başlıklı “Hazırlık Dosyası” üye sendikalara ile bölge ve il temsilciliklerine gönderildi, kamuoyu ile paylaşıldı.

Açılış Toplantısında İşçi Kesiminin Görüşleri

Asgari Ücret Tespit Komisyonu açılış toplantısında işçi kesimi adına TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri, işçi kesiminin görüşlerini içeren bir konuşma yaptı. Basın mensuplarına da dağıtılan konuşmada özetle şu görüşlere yer verildi:

“Hatırlanacağı üzere, halen uygulanmakta olan asgari ücret, geçtiğimiz yıl Komisyonun işveren-hükümet kesimi tarafından birlikte belirlenmiştir. Ve bugün, yeniden belirleme çalışmalarına başlanan net asgari ücret, günde 19 lira 97 kuruş düzeyindedir. Bu asgari ücret tutarıyla çalışanların aileleri ile birlikte gıda, giyim, konut, ulaşım, haberleşme, sağlık, eğitim, kültür ve benzeri temel ihtiyaçlarını karşılayacakları varsayılmıştır.

Asgari ücret, çalışanların düşük ücretlere karşı korunmasını, emek sömürüsünü önlemeye yönelik önemli ve etkin bir sosyal politika aracıdır. Asgari ücretin tespitinde diğer ücret çeşitlerinin aksine işçinin emeği değil, insan olma kimliği ön plandadır. Emeği ile çalışan her bireyin insanca yaşamını sağlayacak asgari imkanlara kavuşturulması amaçlanmaktadır.

Asgari ücret konusundaki yaklaşımımız, savunduğumuz ilkeler bilinmektedir. Hiç şüphe yok ki, asgari ücret çalışmaları sırasında işveren ve hükümet kesimi tarafından, küresel boyutta yaşanan ekonomik kriz, işsizlik, rekabet gücü, yatırım ortamı ve benzeri birçok ekonomik gerekçe ileri sürülecektir. Ancak hiçbir gerekçe, asgari ücretlinin ka-

rın tokluğuna çalışmak durumunda olduğu gerçeğini değiştirmez.

Asgari ücret çalışmalarında belirleyici olan Hükümetin asgari ücrete olan yaklaşımı ve bakış açısıdır. Hükümetin ‘vatandaşların yaşam kalitesini artırmak’ kapsamındaki çalışmaları içinde asgari ücretlinin yeri özel öneme sahip olmalıdır. Çalışanların refahını sağlamak için düşünülen yeni düzenlemeler, hiç kuşku yok ki, Komisyon çalışmalarına da katkı sağlayacaktır. Bu çerçevede, asgari ücretlinin karşı karşıya kaldığı ‘ekonomik zulüm’ ortadan kaldırılacak ve yaşanan kısır döngü yapılacak köklü değişikliklerle kırılacaktır.

Çalışma hayatına yeni bir vizyon, yeni bir anlayış, yeni bir zihniyet getirmek düşüncesi günümüzde öne çıkmaktadır. Önceliğin çalışanların geçim koşullarını doğrudan belirleyen asgari ücret konusunda verilmesi Hükümetimizden işçi kesimi olarak beklentimizdir. Bu alanda bugüne kadar sergilenen yanlış ve haksız uygulamaları ortadan kaldırarak adımların uygulamaya konulmalıdır.

Asgari ücretin yeniden belirlenmesi çalışmalarında, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik durum artık gerekçe yapılmamalı, asgari ücretle çalışanlardan yine fedakarlık beklenmemelidir. Çalışanlar, işsiz kalmak ya da düşük ücrete razı olmak ikilemi ile karşı karşıya bırakılmamalıdır.

Temennimiz, asgari ücretin pazarlık ücreti olmadığı, bilimsel, objektif yöntemler ve güvenilir verilerle tespit edilen taban ücret olduğu genel kabulüne uygun çalışmaların yapılmasıdır. İşçi kesimi olarak Komisyon çalışmalarına katkımız bu çerçevede içinde mümkün olacaktır. Yapılacak çalışmaların olumlu sonuçlanmasını temenni ederiz.”

Yapılan oylama sonucunda, gelecek toplantıda değerlendirilmek üzere; 2010 yılında meydana gelen ekonomik ve sosyal gelişmeler ile 2011 yılı hedef ve tahminleri hakkında Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığına yazı yazılarak raporların istenilmesine, belirlenecek asgari ücretin kamu görevlilerinin maaşlarına yapacağı olumlu ve olumsuz etki konusunda Maliye Bakanlığına yazı yazılmasına karar verilmiştir. İşçi kesimi temsilcileri, asgari ücretin tespitinde, en düşük emekli aylığının da göz önünde bulundurulmasını istemiş ve bu konuda Sosyal Güvenlik Kurumu’ndan bilgi istenmesine de talep etmiştir.

Komisyonun İkinci Toplantısı

Asgari Ücret Tespit Komisyonu’nun ikinci toplantısı 13 Aralık 2010 günü TİSK genel merkezinde, önceden belirlenen gündem gereği toplanmıştır.

Yapılan çalışmalar sonrası işçi kesimi adına TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri şu değerlendirmeyi yapmıştır:

“Bugün yapılan toplantıda Devlet Planlama Teşkilatı, Hazine Müsteşarlığı ile Türkiye İstatistik Kurumu temsilcileri, ülkenin ekonomik ve sosyal durumunu açıklayan raporlarını bizimle paylaştılar, Komisyon üyelerini bilgilendirdiler.

Ülke ekonomisinde sağlanan bu olumlu gelişmelerden mutluluk duyarız. Ancak işçi kesimi olarak ülkede sağlanan refah artışından da payımızı almak istiyoruz. Varolan geçim koşullarını dikkate almadan enflasyon temel alınarak asgari ücrete zam yapılması sefaletin sürmesi anlamındadır. Asgari ücret belirlenirken geçim koşullarının temel alınmasını talep ediyoruz. Belirlenecek asgari ücretin insan onuruna yakışır olmasını istiyoruz.

Hükümet tarafından hazırlanan “2011 Yılı Programı”nda asgari ücretin 2011 yılı Ocak ve Temmuz aylarının her birinde yüzde 4 oranında artırılması öngörülmektedir. Bu öneriyi işçilere karşı yapılmış büyük bir haksızlık olarak görüyor ve tartışmaya değer bulmuyoruz. Ekonomide yaşanan kriz bahane edilerek, asgari ücretli çalışanlardan yine fedakarlık talep edilmemelidir.”

Komisyonun Üçüncü Toplantısı

Asgari Ücret Tespit Komisyonu’nun üçüncü toplantısı 22 Aralık 2010 günü, önceden kararlaştırıldığı üzere TÜRK-İŞ genel merkezinde, belirlenen gündem gereği toplanmış ve bir önceki toplantıda görüşülen ekonomik ve sosyal verilerle ilgili değerlendirmelere devam edilmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı temsilcisi, komisyonun verdiği görev doğrultusunda, Türkiye genelinde derlenen perakende fiyatlarının kullanılarak bir hesaplama yaptıklarını belirtmiştir. Buna göre hesaplanan bir işçinin gıda harcaması tutarının aylık 900,09 TL olduğu açıklanmıştır. Toplantıda ayrıca, Maliye Bakanlığından alınan memur maaşları ile ilgili yazı değerlendirilmiştir. Buna göre, 2011 yılı Ocak ayında verilmesi muhtemel enflasyon farkı zammı hariç olmak üzere, 2011 yılı Ocak ayında en düşük brüt memur maaşı 1.439,97 TL’ye yükselmektedir. İşçi kesiminin talep ettiği en düşük emekli aylıkları ile ilgili bilgi ise Komisyona ulaşmamıştır.

Toplantı sonrası işçi kesimi adına yapılan çalışmalarla ilgili değerlendirme şu şekilde olmuştur:

“Asgari ücreti belirleme çalışmalarında, Anayasada yer alan ‘çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da göz önünde bulundurulur’ ifadesi günlük hayatımızda yerini almalıdır. Hükümet

tarafından hazırlanan 2011 Yılı Programı ve Bütçesi, yapılan açıklamalar, komisyon çalışmalarında bizlere sunulan raporlar, ülke ekonomisindeki olumlu tabloyu ortaya koymaktadır.

Asgari ücret ile en düşük kamu çalışanı maaşı arasında yapılacak kıyaslama, bu alanda yıllardır sürdürülen haksız ve yanlış uygulamaları ortaya koymaktadır. Aralık 2003 itibarıyla en düşük memur maaşı ile asgari ücret arasındaki fark 208 lira iken günümüzde 701 liraya ulaşmıştır.

Yapılacak artışlar sonucunda; 2010 yılı Aralık ayında aile yardımı ödeneği dahil en düşük devlet memurunun 1.300 lira olan net maaşı 2011 yılı Ocak ayında 1.454 liraya, Temmuz ayında ise 1.532 liraya yükselecektir. Böylece 2011 yılında en düşük devlet memuru aylığında yüzde 17,9 oranında bir artış yapılacağı ifade edilmektedir. 2011 yılı için tüketici fiyatlarında öngörülen artış ise yüzde 5,3 tür.

Diğer taraftan, işçi, esnaf ve tarım sigortalısı emeklilerine ödenen aylık ve gelirlerin 2011 yılı Ocak ayında 60 liradan az olmamak üzere yüzde 4 oranında ve Temmuz ayında ise yüzde 4 oranında artırılması öngörülmektedir. Yapılacak artışlarla en düşük emekli maaşını yıllık bazda yüzde 21,7 oranında artması öngörülmektedir.

İşçiler bu ‘olumlu’ tablonun asgari ücrete yansımaları beklemektedir. Yaşanan ekonomik krizin faturası asgari ücretle çalışana çıkarılmamalıdır. Bu veriler ışığında asgari ücrete 2011 yıl için yapılacak artış tutarı, artış oranından daha fazla önem taşımaktadır.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu’nun öncelikle yapması gereken TÜİK tarafından belirlenen tutarı temel alarak, bu tutarın üzerine 2011 yılı enflasyonu ile refah payını ekleyerek, işçinin eline net geçecek

biçimde karar alması ve açıklamasıdır. “İnsan onuruna yakışır bir asgari ücret” belirlenmesinde sorumluluk siyasal iktidardadır.

TÜRK-İŞ’in Açlık ve Yoksulluk Sınırı Çalışması

Konfederasyonumuzun Aralık 1987’den bu yana her ay düzenli olarak yaptığı ‘açlık ve yoksulluk sınırı’ çalışmasının Aralık 2010 ayı sonucu asgari ücret toplantısından bir gün önce açıklanmış, Komisyonun dikkate alması gereken geçim şartlarının TÜİK’in hesaplaması ile benzeri sonuçlar gerçek durumu yansıtmaması gereği vurgulanmıştır.

Asgari Ücreti Yine İşveren-Hükümet Belirledi

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nda yapılan Asgari Ücret Tespit Komisyonu’nun 28 Aralık 2009 günlü toplantısında, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı’ndan emekli maaş/gelirleriyle ilgili gelen bilgi görüşülmüştür.

Ancak Komisyonda, mevcut asgari ücrete 2011 yılı hedef enflasyon oranı olan yüzde 5,3 oranında toplam zam yapılması teklifi getirilmiştir. Yapılan görüşmeler sonrası, siyasal iktidar yeni asgari ücreti işveren temsilcileriyle birlikte kararlaştırmış ve kamuoyuna birlikte açıklamıştır. TÜRK-İŞ temsilcileri alınan karara muhalefet etmiştir.

Kararın hükümet ve işveren kesimi temsilcilerince ortaklaşa yapılan toplantıda açıklanmasından sonra, alınan karar işçi kesimi tarafından şu şekilde değerlendirilmiştir:

“Komisyonda işçi kesimi temsilcileri olarak, asgari ücretin gerek uluslararası gerek ulusal mevzuat çerçevesinde belirlenmesi için çaba gösterdik.

Savunduğumuz bu görüşlerin büyük bir bölümü Komisyon çalışmalarında dikkate alınmamıştır.

Asgari ücret bir kez daha Komisyon da görev yapan hükümet ve işveren kesimi temsilcilerinin oy çoğunluğuyla belirlenmiştir. Bunun sonucu, belirlenen asgari ücret düzeyi yeterli ve ülkenin bugünkü koşullarında “insan onuruna yaraşır bir yaşam düzeyi” sağlamaktan yine uzak kalmıştır.

Bilimsel, objektif yöntemler ve güvenilir verilerle tespit edilmesi gereken asgari ücret pazarlık konusu edilmiştir. Asgari Ücret Tespit Komisyonu’nun iradesini ve karar alma yetkisini ortadan kaldıran yaklaşımlarla asgari ücretin belirlenmesi tercih edilmiştir.

Belirlenen bu asgari ücret, ülkede uygulanmakta olan ekonomik ve sosyal politikaların önemli bir göstergesidir. Siyasal iktidarın ve işverenlerin çalışanlara yaklaşımının yansımasıdır.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu’nun işveren-hükümet

kesimi temsilcilerinin oy çoğunluğuyla belirlediği asgari ücrete katılmıyoruz ve işçi kesimi olarak muhalef kalıyoruz.”

Komisyonun kararına göre; 4857 sayılı İş Kanunu’nun 39 uncu maddesi gereğince, iş sözleşmesi ile çalışan ve bu kanunun kapsamında olan veya olmayan her türlü işçinin asgari ücreti, 16 yaşını doldurmuş işçiler için yılın ilk yarısında brüt 796,50 lira, ikinci yarısında 837,00 liradır. İşverene maliyeti ise (SGK işveren primi payındaki yüzde 5’lik indirim de dikkate alınarak) 2011 yılının ilk altı aylık döneminde 927,92 lira, ikinci altı aylık döneminde ise 975,11 lira olmaktadır.

İşveren kesimi, yeni asgari ücretin umdukları rakamın üzerinde belirlendiğini, bu zammı kabul etmek zorunda kaldıklarını ifade etmiştir.

Alınan kararla, 16 yaşını doldurmamış işçilerin asgari ücreti ise yılın

ilk yarısında 679,50 lira, ikinci yarısında ise 715,50 lira olmaktadır.

Asgari ücretten sosyal güvenlik işçi primi, gelir vergisi, işsizlik sigortası gibi ödemeler için yılın ilk yarısında yüzde 20,9 ve ikinci yarısında yüzde 21,3 oranında kesinti yapılmaktadır. Asgari ücretli bir çalışan 2011 yılında toplam 597,48 lira vergi ödemek durumundadır. SGK primi ve işsizlik sigortası için ödeyeceği tutar ise yıllık 1.470,18 liradır.

Yapılan bu kesintilerden sonra 16 yaşından büyük işçilerin asgari ücretten geçen tutar yılın ilk altı ayında 629,95 lira ve yılın ikinci altı ayında 658,95 lira olmaktadır. Bir diğer ifadeyle asgari ücret artışı günde sadece 1 liradır.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu’nun kararı 31 Aralık 2010 gün ve 27802 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak 1 Ocak 2011 gününden itibaren yürürlüğe girmiştir.

ASGARI ÜCRET				
	Ocak’2010	Temmuz’2010	Ocak’2010	Temmuz’2010
Brüt Aylık Asgari Ücret (TL/Ay)	729,00	760,50	796,50	837,00
SGK Primi	102,06	106,47	111,51	117,18
Gelir Vergisi	38,27	42,29	41,82	46,98
Damga Vergisi	4,81	5,02	5,26	5,52
İşsizlik sigortası	7,29	7,61	7,97	8,37
Kesintiler Toplamı	152,00	160,93	166,55	178,05
Kesinti Oranı	20,9%	21,2%	20,9%	21,3%
Net Aylık Asgari Ücret (TL/Ay)	576,57	599,12	629,95	658,95
İşverene Maliyeti				
SGK işveren primi	105,71	110,27	115,49	121,37
İşsizlik sigortası işveren primi	14,58	15,21	15,93	16,74
Toplam İşgücü Maliyeti	849,29	885,98	927,92	975,11

TÜRK-İŞ

CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu TÜRK-İŞ'te

Kumlu:

“Bir dönemin en yüksek oyu alan siyasi partileri siyaset sahnesinden silindiye, bunda TÜRK-İŞ topluluğunun rolü büyüktür.”

Kılıçdaroğlu:

“Sendikalar demokrasinin olduğu kadar sosyal devletin de vazgeçilmez unsurlarıdır.”

14

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu 8 Kasım 2010 günü TÜRK-İŞ Genel Merkezi'ni ziyaret etti. Kılıçdaroğlu'na Genel Başkan Yardımcıları Gürsel Tekin, Umut Oran, İzzet Çetin, Genel Sekreter Süheyl Batum, TÜRK-İŞ eski Genel Başkanı ve CHP Milletvekili Bayram Meral, TÜRK-İŞ eski Genel Sekreteri Hüseyin Karakoç ve Petrol-İş Sendikası eski Genel Başkanı ve CHP milletvekili Cevdet Selvi eşlik etti. TÜRK-İŞ'ten ise Kumlu'nun yanı sıra Genel Mali Sekreter Ergün Atalay hazır bulundu.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, ziyarette yaptığı konuşmada, Kılıçdaroğlu'nun ziyaretinden duyduğu memnuniyeti dile getirerek şunları söyledi:

“Dünyanın her yerinde sosyal demokrat partilerin doğal tabanını işçi sendikaları ve diğer çalışan örgütleri

oluşturmaktadır. Sosyal demokrat partiler de tüm çalışan örgütlerini kucaklamayı bir görev saymaktadır. Ziyaretinizi bu kucaklamanın bir ifadesi olarak görüyorum, teşekkür ediyorum.

Aradan geçen 30 yıla rağmen çalışma hayatı henüz 12 Eylül askeri darbesiyle aldığı yaraları saramamıştır. 30 yıldır iktidar olan siyasi partiler, çalışanların arzu ettiği yasal düzenlemeleri gerçekleştirememiş, özellikle örgütlenmenin önündeki engeller nedeniyle sendikalar yıllar içinde ciddi kan kayıpları yaşamıştır.

Oysa sendikalar demokrasinin vazgeçilmez kurumlarıdır. Türkiye'de güçlü sendikacılık, güçlü demokrasi anlamına gelecektir. Demokrasilerde toplumun çeşitli kesimlerini bir araya getiren bu yapılanmalar iktidar uygulamasının aynasıdır. Sendikalar ve sivil toplum örgütleri, ne kadar güçlüyse, hükümet kendini

o kadar net görebilecek ve hatasını telafi imkanına o kadar çabuk kavuşacaktır. Hükümetler sendikaların zayıflamasından sevinç duyarak bu aynayı kırma yoluna gidebilir. Ya da var olan aynaya hiç bakmama yolunu seçebilir. Ama o zaman yönüzlük duygusuna kapılıp toplumsal koordinatlarını şaşırmış olmanın getireceği olumsuzluklara katlanmak zorunda kalır.

Her zaman söylüyorum, kim hangi pembe tabloyu çizerse çizsin, ülkemiz bugün istihdam yaratan, yatırıma dayalı bir ekonomiye sahip olamamanın sıkıntısını yaşamaktadır. İşsizlik ve yoksulluk on yıllardır ülkemizin değişmeyen tek gündemi olmuştur. İşsizlik sorununu çözmek, aslında bir insanlık görevidir. Ama bu sorunu çözeceğim diye çalışan haklarına göz dikmek, çalışma hayatında kuralıslığı hakim kılmaya çalışmak toplumsal yaşantımıza daha da çok zarar verecektir.

Türkiye eğer bir 'ulusal istihdam stratejisi' oluşturacaksa, bunun temel ayağını esnek çalışma biçimlerinin yaygınlaştırılması, kıdem tazminatının budanması, özel istihdam bürolarına işçi kiralama yetkisi verilmesi, bölgesel asgari ücret uygulaması gibi işveren taleplerini içeren yaklaşımlar oluşturmamalıdır. Türkiye, çalışanların sahip olduğu hakları gözü gibi korumalı, daha fazlasını vermeyi hedeflemelidir.

1 Ocak itibarıyla yeni asgari ücret devreye girecektir. TÜRK-İŞ geçen yıl antidemokratik yaklaşımları protesto ederek, toplantılara katılmamıştır. Bu yıl için beklentimiz artık asgari ücretin sefalet ücreti olmaktan çıkarılmasıdır.

İçinde siyasi yelpazenin her rengini taşıyan TÜRK-İŞ topluluğu çok duyarlı bir topluluktur. Tabanımız, hükümetlerin ve muhalefet partilerinin attığı her adımı dikkatle takip eder. Gerektiğinde tepkisini eylemleriyle de gösteren TÜRK-İŞ topluluğunun kendisini ifade ettiği bir alan daha vardır ki, o da seçim sandığıdır. Belki sendikalı işçi sayısı bugün olması gereken düzeyin çok altındadır. Ama TÜRK-İŞ topluluğu aileleriyle ve etkilediği doğal çevresiyle birlikte seçim sandığında ciddi bir yüzdeye sahiptir. Eğer bugün bir dönemin en yüksek oyu alan siyasi partileri siyaset sahnesinden silindiyse, bunda TÜRK-İŞ topluluğunun rolü büyüktür. Kurumsal olarak TÜRK-İŞ bugüne kadar hiçbir genel seçimde, her hangi bir siyasi partiden yana tavır koymamıştır. Ama üyelerimiz, kendi sağduyulu muhasebesiyle her zaman gereğini yapmıştır.

CHP Genel başkanlığına seçildiğiniz günden bu yana dile getirdiğiniz ve çalışanların, işsizlerin, emeklilerin, kayıt dışı çalışanların, taşeron işçilerin ve diğer kesimlerin sorunlarına işaret ettiğiniz söylemler, TÜRK-İŞ topluluğunda heyecan yaratmıştır. Ortaya koyduğunuz ve koyacağınız

projeleri dikkatle takip ediyoruz ve etmeye devam edeceğiz.

Kemal Kılıçdaroğlu ise konuşma- na, Kumlu'nun yaptığı konuşmanın altına imzasını koyduğunu söyleyerek başladı. Kılıçdaroğlu şunları söyledi:

"Sayın Başkan İşsizlikten söz etti, yoksulluktan söz etti, kayıt dışı çalışmadan söz etti. Sendikalı işçi sayısının nasıl azaldığından söz etti ve sosyal demokrat partilerin ana tabanının işçi sendikaları olduğunu da ifade etti. Sendikaların demokrasinin vazgeçilmez unsurları olduğunu ifade etti. Burada belki küçük bir ekleme yapmak isterim. Sendikalar demokrasinin olduğu kadar sosyal devletin de vazgeçilmez unsurlarıdır. Sendikanın olmadığı yerde sosyal devlet olmaz. Örgütlenmenin olmadığı yerde sosyal devlet olmaz. Emegün birleşmediği yerde sosyal devlet olmaz. Emegiyle geçinenlerin, yoksulların, ezilmişlerin haklarının savunulmadığı yerde sosyal devlet olmaz. Taşeron işçilik bugün sosyal devlet açısından en ciddi tehlikelerden birisidir. Eğer ülkede hak arama olgusu yıkılmak isteniyorsa işçiyi sendikasıylaştıracaksınız. İşçiyi taşeronlaştıracaksınız. İşçi hak aramayacak, iş yasalarının dışında olacak, kıdem tazminatı hakkı olmayacak, sadece ve sadece buyruklarla hareket eden bir robota dönüşecek.

O nedenledir ki, Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz taşeronlaşmaya şiddetle karşıyız ve bunu kaldıracacağız. İnsan onuruyla bağdaşmayan bu yapıya son vereceğiz. Eğer devletin işçiyi ihtiyacı varsa iş yasasına göre istihdam eder. Ne demek taşeron işçisi? Üzülerek söyleyelim gitikçe yaygınlaşıyor.

Türkiye'de çalışanlardan çok daha fazla kayıt dışı çalışanlar var. Yani sigortalı çalışanlardan çok daha fazla kayıt dışı sigortasız çalışanlar var. Sık sık türbanı siyasal olarak kullanan siyasal iktidarın unutmaması gereken bir gerçek var. Madem ki siz türbanlı

genç kızlarımızı seviyorsunuz, onların haklarına sahip çıkıyorsunuz, İstanbul'un merdiven altı atölyelerinde on binlerce türbanlı genç kız sigortasız çalışırken ey hükümet sen neredesin? Onlar sigortasız çalışmanın dışında toplu sözleşme hakları yok, izin hakları yok. Köle düzeninde çalışan bunlara acaba AKP sahip çıkıyor mu?

Biz TÜRK-İŞ'in daha cesur olmasını isteriz. Daha aktif olmasını isteriz. Bu söylemleri her yerde, her ortamda söylemesini isteriz. Biz, bize oy veren, vermeyen, emegiyle geçinen her işçiye sahip çıkacağız. Tıpkı Türkan Albayrak'a taşeron işçisine sahip çıktığımız gibi. Tıpkı 4/c kapsamına alınan Tekel işçilerine sahip çıktığımız gibi. Tıpkı Rize'deki çay işçilerine sahip çıktığımız gibi. Hepsi- ne sahip çıkacağız ve onların haklarını savunacağız. Çünkü eğer bir devletsek, sosyal bir devletsek, bu ülkede yaşayan herkesin hukuk içinde hak aramasını sağlayacaksa Cumhuriyet Halk Partisinin ciddi bir görevi var ve bu görevi yerine getirecektir.

Sayın Başkanın söylemleri bizim gönlümüze su serpti onu da ifade edeyim. Önümüzdeki süreçte Türkiye'yi daha zor günlerin beklediğini hepimiz biliyoruz. Öncelikle kayıt dışı çalışmanın yaygınlığı Türkiye'deki örgütlenmenin önündeki en ciddi engellerden birisidir. Ve şu ana kadar altını özenle çizelim hükümetin kayıt dışı istihdamı önlemek için hiçbir çaba harcamadığını da biliyoruz. Kaşıt dışı istihdam Türkiye'nin geleceği açısından, insanlarımızın geleceği açısından ciddi bir tehlikedir. O işçiler yarın 50-60 yaşına geldiklerinde sigortasız, kimsesiz, nereden nasıl sağlık hizmeti alacaklar ve nasıl geçinecekler. Yoksulluğu kronikleşen, yoksulluğu sürekli kılan bir politikanın ürünüdür bu. Gelecek yoksullar bugünden hazırlanıyor demektir. Kayıt dışı çalışma gelecekteki yoksullar ordusuna yeni katılımların işaretidir. Bununda altını özenle çizmek isterim."

Tes-İş Sendikası 9. Olağan Genel Kurulu

16

Kumlu: “Özelleştirmelerde, kâr hesaplarınızı, işçiler üzerinden yapmayın, işçiye, onun emeğine ve sendikasına saygı duyun.”

Tes-İş Sendikası'nın 9. Olağan Genel Kurulu 18-19 Aralık 2010 günlerinde Ankara'da yapıldı. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, bakanlar ve siyasi parti temsilcilerinin katıldığı Genel Kurulda, Divan Başkanlığına TÜRK-İŞ Genel Sekreteri ve Türk Metal Sendikası Genel Başkanı Pevrul Kavlak, yardımcılıklarına TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri ve Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı İsa Gök ve Yol-İş Sendikası Genel Başkanı Ramazan Ağar seçildiler. Genel Kurulda bir açış konuşması yapan TÜRK-İŞ ve Tes-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Kumlu şunları söyledi:

“Sayın Cumhurbaşkanım, bir önceki Genel Kurulumuzu yaptığımız 2006 yılı sonunda, siz Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı görevini sürdürmekteydiniz. O zaman da

Genel Kurulumuzu onurlandırmış, sıkıntılarımızı, beklentilerimizi dinlemiştiniz. Aradan geçen dört yılda ben TÜRK-İŞ Genel Başkanı seçildim. Zatıalileriniz Cumhurbaşkanı seçildi, ülkemiz bir genel seçim, bir yerel seçim, bir referandum yaşadı. Her biri büyük siyasi tartışmalarla yaşanan tüm bu süreçlerin dışında kalan zaman dilimlerinde de ülkemizin ağır bir siyasi gündemi oldu ve bu gündem içinde siyasetçilerin kullandıkları sert ve kırıncı üslup hepimizi üzdü.

Tüm bu toz duman arasında emeği ile geçinenlerin ekonomik ve sosyal çıkarlarına ilişkin onayladığımız tasarruflar gündeme geldi. Bu tasarrufların bir kısmını görüşmeler yoluyla çözmeye çalıştık. Kendimizi dinletemediğimiz noktada da bazen TÜRK-İŞ olarak, bazen diğer

emek ve meslek örgütleriyle birlikte mitingler, eylemler yaptık. Eylemlerimiz haklıydı ve Türkiye'nin ihtiyacıydı ve bu nedenledir ki, yakın tarihimizin en geniş katılımlı eylemleri, mitingleri gerçekleştirilebildi.

Sayın Cumhurbaşkanım, kimi zaman da onaylamadığımız ve engelleyemediğimiz yasal düzenlemelerle ilgili olarak sizin kapınızı çaldık. Ne zaman kapınızı çalsak, bize duyarlılıkla yaklaştınız, bizi dinlediniz. Bazen bizi haklı bulup yaramıza merhem oldunuz. Mesela, özel istihdam bürolarına işçi kirama yetkisi de veren yasa teklifinin ilgili maddesini yeniden görüşülmek üzere Meclis'e iade ederek çalışma yaşamında bir kuralıslığı engellediniz. Türkiye'nin buna ihtiyacı vardı Sayın Cumhurbaşkanım. Teşekkür ederiz.

Tabii gelişmekte ve büyümekte olan Türkiye'nin onlarca başlık altında toplanabilecek ihtiyacının olması kaçınılmazdır. Çünkü dünyanın her ülkesinde olduğu gibi, Türkiye'de de büyüme ve gelişme sancılarla birlikte gerçekleşmekte ve genç Türkiye Cumhuriyeti'nde taşlar yerine oturana kadar bu sancıların devam edeceği anlaşılmaktadır. Tüm bu süreçte en önemli unsur, öncelikle birlik ve bütünlüğümüzün korunması olarak karşımıza çıkmaktadır. İçinde her rengi barındıran Türkiye toprakları, atalarımızdan gelen mirasla bir arada yaşayabilme kültürünü içine sindirmiştir. Bize düşen görev, bu mirası gelecek nesillere çoğaltarak aktarabilmektir. 21. yüzyıl, ayrılıkların değil, birleşmelerin yüzyılıdır. Doğu ile batı kültürünü bünyesinde birleştiren, her türlü etnik yapının kardeşçe kucaklaşmasını sağlayan Türkiye, savaşlarla, terörle, ayrışmalarla beslenenlerin çabalarını sonuçsuz çıkaracak, bu yapıyla öyle inanıyorum ki dünya barışına en önemli katkıyı yapacaktır.

Öte yandan, askeri müdahalelerle büyük acılar yaşayan ülkemiz, bugün demokrasinin vazgeçilmez nimetlerinin daha çok bilincindedir. Bu nedenle her kesimden 'daha çok demokrasi' talebi yükselmekte, bu talep karşılandığı oranda ülkemizin temel sorunlarının çözüleceği inancı yaygınlaşmaktadır. 'Daha çok demokrasi', demokrasi dışı dönemlerin ağır mağduriyetini yaşayan TÜRK-İŞ'in temel talebini oluşturmakta, demokratikleşme yönünde atılan her adım, TÜRK-İŞ topluluğunda coşkuyla karşılanmaktadır. Güvenlik güçlerimizin kimi zaman savunmasız insanlara karşı kullandığı orantısız güç ise sokaklarımızda çağdışı bir Türkiye tablosu oluşturmakta, bu durum demokratikleşme söylemleriyle ileriye doğru bir adım atan Türkiye'yi iki adım geriye götürmektedir. Olması gereken, adımlarımızın hep ileriye gitmesidir. Hangi kesimden olursa olsun bu topraklarda yaşayan herke-

sin kendini sözlü ya da fiili şiddetten arındırması bir zarurettir.

2008 yılı başında patlak veren ekonomik kriz, tüm dünya ülkeleri ile birlikte Türkiye'de de olumsuz etkileri ile birlikte yaşanmıştır. Dünya ekonomik krizi, uygulana gelen ekonomik ve sosyal politikalarla sistemin sürdürülemeyeceğini ortaya çıkarmıştır. Kriz baş gösterdikten sonra yapılan toplantılarda, IMF dahil paranın patronları bile, krizin temel nedeninin sosyal devlet anlayışından uzaklaşılması; emeğin ekonomik ve sosyal olarak korumasız bırakılması ve bunun sonucu yaygınlaşan işsizlik, açlık ve yoksulluk olduğu tespitini yapmış; ancak bu tespitlerin gereği yerine getirilmemiştir.

İşsizliğe çözüm, hala çalışan haklarına el uzatılması ya da çalışma hayatının daha da kuralısızlaştırılması ile bulunmak isteniyorsa, bundan yaşanan ekonomik krizin vermek istediği dersin yeteri kadar alınmadığı sonucunu çıkarmak mümkündür.

Evet, ülkemizin en önemli sorunu işsizliktir. Ama hükümetlerin görevi işsizliğe çözüm bulacağız diye işsizlere ölümü gösterip sıtmaya razı etmek olmamalıdır. Evet, ülkemizin en ciddi sorunlarından biri kayıt dışı ekonomidir. Ama kayıt dışı ekonominin çözümü, esnek çalışma biçimlerinin yaygınlaştırılmasında görülmemelidir. Esnek çalışma biçimleri hem işsizliğe, hem de kayıt dışı ekonomi ile mücadeleye katkıda bulunabilir ama buna muhatap çalışanların özlük hakları ne olacaktır? Çaresizlikten işverenin 'gel' deyince geleceği, 'git' deyince gideceği bir formülün içine sıkıştırılmaya razı olan bu insanlar geleceğe nasıl güvenle bakabilecek, 'kiralanan' bir işçi kendini nasıl 'çalışıyor' hissedebilecektir?

İşçiler güvenceli ve örgütlü çalışma koşulları istemektedir. Emeklerinin karşılığını maddi olarak alabilmenin yanı sıra, kaderlerinin işverenin iki dudağı arasında olmasını

kabul etmemektedir. Yasalar tarafından korunmak, her vatandaşın anayasal hakkıdır. Yasalarda kuralısızlığı belirgin hale getirirsek, var olan kurallarımızı da aşındıracağımızın ve zamanla kullanılmaz hale getireceğimizin farkında olmak gerekmektedir. Bu elbette işçilerin zararına değil ama ondan evvel Türkiye'nin zararına değildir. Çalışanların geleceğe güvenle bakmadığı, her an işsiz kalma korkusu yaşadığı bir ülkede, sağlıklı bir toplumsal yapıdan bahsedebilmek zordur. Ülkemizde 25 yıldır bir özelleştirme süreci yaşanmaktadır. Bu süreçte hükümetlerce düşünülen tek şey devletin kasasına girecek para olmuştur. Özelleştirmelerin ardından o kurumlarda çalışan insanların akıbetinin ne olacağı hiçbir hükümet döneminde önceliği oluşturmamıştır. Sendikalarımızın verdiği mücadele ile kimi işyerlerinde ilk etapta işçilerimizin burnu kanamamıştır, ama sonradan işsizleştirme, sendikasılaştırma, erken emeklilik zorlamaları başlamıştır.

Ardından özelleştirme mağduru işçiler 4-C gibi kuralısız, güvencesiz bir statüye mecbur edilmiştir. Şimdi soruyorum size... Sadece bu Hükümete değil, 25 yıldır bu ülkeyi yönetmiş herkese... Tamam, özelleştirme yapıyorsunuz. Bu süreçte devletin ilk düşünmesi gereken vatandaşının akıbetinin ne olacağı değil midir? Bu insanlar işsiz güçsüz ne yapacaklar, yaşamlarını nasıl sürdürecekler, oturulup kafa yorulması gereken bu değil midir?

Sayın Cumhurbaşkanım, Türkiye bu sorunları aşmak zorundadır. Türkiye, çalışanların, işsizlerin, emeklilerin canını yaka yaka toplumsal huzura kavuşamaz. Türkiye işsizleştirerek, sendikasılaştırarak toplumsal huzura kavuşamaz. Bakın taşeron işçiliğinin ne olduğunu gerek Tuzla ölümlemlerinden, gerek maden kazalarından herkes anladı. Ucuz işgücü kullanmak adına, yaptığı işte yetkin olmayan insanların ekmek parası uğruna yerin yedi kat altına sokul-

masının bedelini hep birlikte büyük acılar yaşayarak ödedik. Ama biliyor musunuz, Türkiye’de taşeron işçiliğin en yaygın kullanıldığı alan kamu işyerleri... Enerji sektörü de dahil, kamu kurumlarında, asıl iş bile taşeron işçilerine yaptırılıyor. Bu nedenle hizmet kalitesi düşüyor, ölümlü iş kazaları artıyor. Yasal düzenlemelerle, yönetmeliklerle, asıl işin taşeron işçisine verilmesi engellenmeye çalışıldı. Ama şimdi ne yapılmak isteniyor, çeşitli düzenlemelerle yine asıl işin taşerona verilmesi kural haline getirilmek isteniyor. Tüm bunlar yetmiyor... Kıdem tazminatı meselesi sürekli gündemde tutuluyor.

Yeni değil bu... 40 yıldır böyle.

TÜRK-İŞ, kıdem tazminatını, işçinin, ‘ödenmesi sonraya bırakılmış ücret parçası’ olarak tanımlamıştır ve bu ana fikir etrafında yıllara yayılan bir söylem ve mücadele ile kıdem tazminatı hakkını savunmuştur. Basiretli bir işveren işçiyi işe ilk aldığı andan itibaren maliyet hesabına kıdem tazminatını da eklemek durumundadır. Ancak geline nokta işverenler, çeşitli ekonomik sıkıntıları bahane ederek kıdem tazminatının ‘yük’ olduğu iddiasını ileri sürmektedir. Türkiye kıdem tazminatına ilişkin bu yaklaşımları terk etmek zorundadır. Özel sektörde bu konuda sıkıntılar yaşandığı malumdur. Ama bu hakkı her alanda korumak da devletin görevidir.

Bir diğer konu bölgesel asgari ücret ısrarıdır. Bölgesel asgari ücret geçmişte denenmiş, ülkemize bir hayrı olmamıştır. Hatayı tekrarlamak sadece bir vakit kaybı olacaktır. Bakın Ocak 2011 itibarıyla yeni asgari ücret yürürlüğe girecektir. Binlerce insan, insan onuruna yakışır bir asgari ücret beklentisi içindedir. Bu beklentiyi boşa çıkartmamak bir görevdir.

Çıkarıldığı dönemde yaygın eylemlerimize neden olan Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasası’nın uygulamada önemli so-

runları ortaya çıkmıştır. Bu sorunların sigortalı lehine çözümlenmesi en önemli beklentilerimizden biriyken, son torba yasa tasarısında yer aldığı biçimiyle bunun gerçekleşmemiş olması ciddi hayal kırıklıklarına neden olmuştur.

Bir diğer hayal kırıklığımızı yine aynı yasada yer aldığı gibi İşsizlik Sigortası Fonu’nun amacı dışında kullanılmaya devam edilmesi oluşturmuştur. İşsizlik Sigortası Fonu işçindir. İşçiler Fon’a erişim kolaylığı ve miktar artırımı beklerken, Fon’un amacı dışında kullanılması, işçinin cebinden habersiz para almakla eşdeğer bir anlam içermektedir. ‘Habersiz’ kelimesinin altını çiziyorum, çünkü bu tasarruf gerçekten bizim bilgimiz dışında, ya gece yarısı çıkarılan yasa teklifleriyle ya da bizden habersiz Meclis’e sevk edilen yasa tasarılarıyla gerçekleştirilmektedir. Son günlerde Fon’dan yaralanma koşullarının iyileştirileceği yönünde Bakanlık kaynaklı olduğu iddiasıyla bazı haberler yayınlanmıştır. Ancak bu konu da bizimle paylaşılmadığı için gerçekliğinden emin olabilmemiz mümkün olamamaktadır.

Sosyal diyalog bir kültürdür. Memnuniyet verici olan Türkiye’de her kesimin sosyal diyalogun önemini vurgulayan söylemler kullanmasıdır. Ama bir konuda sosyal diyalog mekanizmalarının işletilip bir başka konuda işletilmemesi, bizlerde bu kavramın pek de içselleştirilemediği kanısı uyandırmakta, bu durum bir güven erozyonu yaşamamıza neden olmaktadır. Mesela 2821 ve 2822 sayılı yasa değişiklik çalışmalarında bu mekanizma şu ana kadar işletilmiştir. Ama ‘torba kanun’ diye adlandırılan tasarı sosyal tarafların görüşüne sunulmadan Meclis’e sevk edilmiştir. Oysa bizim beklentimiz, söylemlerimize giren bu kavramın her konuda en saf, en doğal, en etkin biçimiyle kendisini göstermesidir.

TÜRK-İŞ, kimi meselelere ilişkin oluşturduğu politikaları anlık yaklaşımlarla değil, yılların içinden

süzülüp gelen birikimlerinin ve deneyimlerinin bir ürünü olarak sergilemektedir. Bu nedenledir ki, TÜRK-İŞ’in duruşu o veya bu yönetime, o veya bu hükümete göre değişmez. Konuşmamın başlangıcından beri sıraladığım sorunlara ilişkin başlıkların çoğu Hükümetin Ulusal İstihdam Stratejisi adı altında yapmayı planladığı uygulamalardır. Konunun üzerinde duruyorum çünkü çalışma hayatının gündemini önümüzdeki günlerde bu konuların belirleyeceği anlaşılmaktadır. Yıllardır işsizliğe çözüm bulunması için bir ulusal istihdam stratejisinin oluşturulmasının gereğine biz işaret ettik.

Dolayısıyla bu planlamadan en çok bizim memnun olmamız gerekirken, maalesef bugün yaşadığımız derin bir kaygıdır. Çünkü işsizliğe çözüm formülleri arasında bizlerin yıllardan beri karşı çıktığımız ve hassas olduğumuz konular bulunmaktadır. Yapılmak istenen düzenlemelere ilişkin itirazımız vardır. İtirazlarımız, gayet net ve açık bir biçimde ilgili tüm kurum ve kuruluşlara iletilmiştir. Şimdi, aldığı tepki üzerine strateji ile ilgili yasal düzenlemelerin genel seçimler sonrasında gündeme getirileceği konuşulmaya başlanmıştır.

Ben buradan Hükümete sesleniyorum. Yapmayın! Seçimlerden önce de yapmayın, sonra da yapmayın. Var olan kuralsızlıkları kural haline getirmeyin. Kazanılmış haklarımızla uğraşmayın. Türkiye’ye bunu yapmayın. Peki, eğer bu tür geniş kapsamlı bir kuralsızlaştırma ve hak gaspı yoluna gidilirse biz ne yapacağız? Sonuna kadar karşı çıkacağız. Mitingse miting, eylemse eylem... Ne gerekiyorsa yapacağız.

İşçilerin yaşam gücünün temel nedenlerinden birisi de vergi uygulamalarındaki adaletsizliktir. 2006 yılında vergi oranları değiştirilmiştir. İşverenlerin ödediği birinci dilim vergi oranı yüzde 20’den yüzde 15’e indirilmiş, işçilere yönelik bir iyileştirme yapılmadığı gibi yüzde

Genel Kurula, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve çok sayıda siyasetçi katıldı.

25'lik vergi oranı yüzde 27'ye yükseltilmiş, vergi oranlarındaki bu artış işçinin yıl içerisinde net ücretlerinde azalmaya neden olmuştur. Her vergi oranı için düzenlenen vergi dilimleri dar tutulduğu için işçi ücretlerindeki net kayıplar artarak devam etmiştir. Ücretliler arasında bu olumsuzluğu sadece işçiler yaşamaktadır. Memurların vergi oranı fiilen yüzde 15'i geçmemektedir. Vergi yükü işçiler ve memurlar arasında eşitlenmelidir.

Örgütlenmenin önündeki engeller, örgütlü işçi sayısını yüzde 10'ların altına düşürmüştür. Türkiye'nin hangi köşesinde olursa olsun, örgütlenme doğrultusunda atılan her adım, işsizleştirme ile sonuçlanmaktadır. Oysa güçlü demokrasiler, güçlü sendikalar üzerinde yükselir. Güçlü bir sendikacılığın önünün kapatıldığı her ülkede, var olan demokrasi tartışmalıdır. Türkiye'nin çalışma hayatını düzenleyen yasaları değiştirerek bu engeli de aşma zarureti bulunmaktadır. Bu konuda sosyal taraflar olarak Sayın Çalışma

Bakanı ile görüşmelerimiz sürmektedir. Türkiye koşullarına en uygun düzenlemenin en kısa zamanda yapılacağı umudunu taşıyorum. Bilindiği gibi AB üyelik müzakerelerinde 19. faslın açılması da bu değişikliklerin yapılmasına bağlıdır.

Biz TES-İŞ olarak özelleştirmelerin başladığı ilk günden bu yana genel olarak özelleştirmelere, özel olarak da enerjide özelleştirmelere karşı çıktık. Ülkemizin içinde bulunduğu coğrafyadaki stratejik konumuna dikkat çektik, enerji dağıtım ve üretiminin kamusal bir hizmet olarak kalmasının önemine işaret ettik. Enerjide dışa bağımlılığa itiraz ettik, yerli ve yenilenebilir kaynakların ülkemizin geleceği açısından anlamını bıkmadan, usanmadan anlattık. Eylemler yaptık, mitingler yaptık, raporlar hazırlayıp Cumhurbaşkanlığı makamı da dahil, ilgili, yetkili tüm kurumların dikkatini çektik. Olmadı, gazete ilanlarıyla derdimizi anlatmaya çalıştık. Enerjide özelleştirme girişimlerine karşı yüzlerce dava

açtık, bu davaların çoğunu kazandık. İşte biz tüm bunlarla enerjide özelleştirmeleri yaklaşık 20 yıl kadar geciktirebildik. Ne zamana kadar? 2006 yılına kadar. 2006 sonundan itibaren özelleştirmeler kapımızdan girmeye başlamıştır. Devir işlemlerinin tamamlanması halinde gelecek yıl elektrik dağıtımının tamamı özel sektöre geçmiş olacaktır. Konuya hukuki boyutu ile bakıldığında, gerçekleştirilen bu özelleştirme işlemlerinde birçok 'yasal eksiklik' tespit edilmiştir. Bu nedenle yine çok sayıda dava açılmıştır. Bu bir yana, 2011'e yönelik tüketiciler açısından elektrik fiyatlarının artması, üreticiler açısından tedarik güvenliği konularında çok ciddi sorunlar beklenirken, sektörün kamu yararı doğrultusunda planlanmamasından kaynaklanan ciddi riskler de söz konusudur. Tüm bunlar, ne yazık ki bizlerin yıllardır yaptığı uyarıların gerçekleşmesi niteliğindedir.

Gelinen noktada enerjide özelleştirmelerin ülkemize verdiği zarar,

artık maalesef yaşanarak ve büyük bedeller ödenerek görülecektir. Ama üzerine basa basa duracağımız bir husus vardır ki o da özelleştirmelerin işçiler açısından ortaya çıkardığı olumsuz sonuçlardır. Bizim özelleştirmelerin başlamasından sonraki dönemde temel meselemiz, üyelerimizin işini aşını koruyabilmek olmuştur. Özelleştirme öncesinde yetkililerle yaptığımız görüşmelerde, özelleştirmenin çalışan haklarına hiçbir şekilde hanel getirmeyeceği, işten çıkarmaların yaşanmayacağı söylenmiş, bu konularda devir sözleşmelerine hüküm konulacağı belirtilmiştir.

Ancak devir işlemlerinin ardından kimi işyerlerinde üyelerimizin sendikadan istifa etmeleri, işten ayrılmaları, 4-C'ye geçmeleri, ya da emekli olmaları için yoğun bir baskı yapılmıştır. MEDAŞ'ta ve Osmangazi Elektrik Dağıtım'da yaşanan mağduriyet bunun en çarpıcı örneğidir. MEDAŞ'ta bine yakın üyemizden 80'i kalmış; 500 üyemizin bulunduğu Osmangazi'de hiç üyemiz kalmamıştır. Üyelerimizin mağduriyeti engellenmeye çalışılmış, ancak şirketlerin yapısından da kaynaklanan nedenlerle istediğimiz oranda başarı sağlanamamıştır. Şimdi gündemde üretim özelleştirmeleri vardır.

Yaklaşık üç yıldır TÜRK-İŞ'e Genel Başkanlık yapıyorum. Bu süre içerisinde çoğu üretimden gelen gücün kullanılmasını da içeren 24 eyleme imza attık. Ama yapamayacağımız hiçbir eylemin sözünü vermedim. Onu yaparız, bunu yaparız diye tehditler de savurmadım. Günü geldi, şartlar oluştu, kararını aldık, yaptık. Artık beni tanıyan tanıdı, hamasi nutuklar atmaya sevmiyorum. O kulağa hoş gelen, heyecan yaratan tribünleri coşturan ama içi boş çıkan nutukların insanı değilim.

Bilinen bu tarzım ve kişiliğimle, bugün buradan ilan ediyorum ki, eğer dağıtım özelleştirmelerinde kullanılan yöntemler, üretim özel-

leştirmelerinde de kullanılırsa, yani üretim özelleştirmelerinde de üyelerimiz mağdur edilir, emekliliğe zorlanır, 4-C kadrosu dayatılırsa, vay bunu yapanların haline... İlgili, yetkili, hevesli herkese sesleniyorum, 'sakın ha' diyorum... 'Sakın ha!' Termik santral işçisi başka işçilere benzemez.

Buradan ilgili bakanlıklara ve kurumlara sesleniyorum. Şartnamelerinizi, işçileri mağdur etmeyecek şekilde hazırlayın. Buradan şirketlere talip olanlara ve olacıklara sesleniyorum. Kar hesaplarınızı, işçiler üzerinden yapmayın, işçiye, onun emeğine ve sendikasına saygı duyun.

TES-İŞ, 9. Olağan Genel Kurulunu kuruluşunun 47. yılında yapmaktadır. Yurdun dört bir yanındaki barajlarda, santrallerde çalışan enerji işçileri 47 yıl önce çıktıkları bu yolculuğun her adımında karanlığı aydınlığa çevirmek için canla başla çalışmış, yolculuk boyunca karşılaşılan nice badireler enerji işçisinin kararlılığı ile aşılmıştır.

Evet, TES-İŞ zor günler yaşamıştır. Kimi zaman askeri darbelerle yolu kesilmiş, kimi zaman kayyum dönemleri yaşamış, kimi zaman da yalan yanlış yıpratma kampanyalarının hedefi haline getirilmiştir. Ama

değerli dinleyenler, yolculuk yapmadan kahraman olunmuyor. Bugün burada bulunan delegelerimizin her biri, TES-İŞ'in daha yıllarca sürecektir yolculuğunun bugünkü kahramanlarıdır. Enerjisini temsil ettikleri üyeden alan bu kahramanlarımızın yüreği, yarının daha aydınlık Türkiye'si için çarpmakta ve inanınız bu yolda üzerlerine düşen her görevi yapmak için her an hazır beklemektedir. Yarının Türkiye'si için canla başla çalışan bu arkadaşlarıma, yarının daha güçlü TES-İŞ'i adına huzurlarınızda teşekkürü bir borç biliyorum. Onlara, bu günün küçükleri, yarının büyükleri adına da teşekkür ediyorum. Çünkü onlar aidaatlarıyla, yurdun dört bir yanında binlerce okulsuz öğrencinin okulu oldular. Mehmetçik Vakfı'na yaptıkları yardımla şehit ailelerinin yarasına merhem olmaya çalıştılar. Onlara afetzedeler adına da teşekkür ediyorum.

Çünkü nerede bir afet var, TES-İŞ'in yardım eli oraya uzanıyor. TES-İŞ, Gazze'de savaş mağdurlarının gözyaşını siliyor, Pakistan'da sel felaketi yaraları TES-İŞ'in de katkılarıyla sarılıyor.

Bunlar ve şimdi sayamadığımız daha niceleri, TES-İŞ üyelerinin duyurluluğu, sağduyusu ve cömertliği sayesinde gerçekleşiyor."

Tes-İŞ Sendikası 9. Olağan Genel Kurulu sonucunda, yeni Yönetim Kurulu şu şekilde belirlendi:

Genel Başkan	: Mustafa Kumlu
Genel Başkan Yardımcısı	: Hasan Tahsin Zengin
Genel Sekreter	: Mustafa Şahin
Genel Mali Sekreter	: Sedat Çokol
Genel Araştırma ve Mevzuat Sekreteri	: Mehmet Solak
Genel Teşkilatlandırma Sekreteri	: İsmail Bingöl
Genel Eğitim Sekreteri	: Feridun Yükselir

Didim'de yapılan ve İzmir Bölgesi Şube Başkanlarının katıldığı toplantı.

Bölge Şube Yöneticileri Eğitim Seminerleri Devam Ediyor

21

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreterliği tarafından 2010 yılı kapsamında düzenlenen "TÜRK-İŞ Bölge Şube Yöneticileri Eğitim Seminerleri"nin ikincisi 3-4 Kasım 2010 günlerinde İzmir Bölge Merkez Şube yöneticilerinin katılımıyla Didim'de yapıldı. Toplantıya TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Ergün Atalay, Genel Eğitim Sekreteri İsa Gök, İzmir Bölge Temsilcisi Mustafa Kundakçı, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na bağlı sendika şubelerinin yöneticileri katıldı.

Seminerin açılış konuşmasını yapan Genel Mali Sekreter Ergün Atalay, 'TÜRK-İŞ, Türkiye'de siyasi partilerden bile daha örgütlüdür. 58 yıldır vardır ve var olmaya devam edecektir' dedi. Atalay, konuşmasında, yılsonuna kadar 81 ildeki 517 şube başkanıyla bir araya gelmeyi

hedeflediklerini, bugüne kadar üç bölge toplantısının yapıldığını, kalan dönemde de Hatay, Afyonkarahisar ve Yalova'da şube yöneticilerine yönelik toplantılar düzenleyeceklerini kaydetti.

Antalya'da 11-12 Ekimde çalışma ilişkileri kongresi yaptıklarını ve bu kongreye Türkiye'deki üniversitelerin tamamından öğretim görevlilerinin geldiğini ifade eden Atalay, ayrıca kongreye Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer başta olmak üzere, bakanlık müsteşarları, sendikaların genel başkanları ve TÜRK-İŞ'te bugüne kadar görev yapmış tüm yöneticilerin katıldığını söyledi.

Atalay, çalışma hayatının önündeki en önemli sorun olarak, 2821 Sayılı Sendikalar Kanunu ve 2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve

Lokavt Kanunu'nu gördüklerini dile getirerek, şöyle konuştu: "TÜRK-İŞ ülkedeki siyasi partilerden bile daha örgütlüdür. 58 yıldır vardır, var olmaya da devam edecektir. Konfederasyonumuz ve sendikalardaki arkadaşlarımızın siyasi düşünceleri ne olursa olsun, haklı olunan düşüncelerde bir olmalıyız. Örneğin, TEKEL işçisi arkadaşlarımızın mücadelesi iyi bir mücadele oldu. Bizler de daima yanlarındaydık. İnşallah mücadelelerinin karşılığını alırlar."

Toplantıda bir konuşma yapan İzmir Bölge Temsilcisi Mustafa Kundakçı, Türkiye'de çalışanların devasa sorunları olduğunu belirterek, "Biz üyelerimiz ve temsilcilerimizle beraber yeni zararlara uğramamak için hassasiyetle uyum yasalarını takip edeceğiz. Bir diğer sorun iş, aş, gelecek ve demokrasi mücadelesidir. Biz

TÜRK-İŞ İzmir Temsilciliği olarak Konfederasyonumuzun talimatları doğrultusunda çalışmalarımızı hassasiyetle sürdüreceğiz,” dedi. Bölge temsilciliği olarak düzenleyecekleri bir toplantı ile 2010 yılının değerlendirmesini yapacaklarını ve Konfederasyonun talimatlarına uygun olarak iş, aş, gelecek ve demokrasi mücadelesini sürdüreceklerini kaydetti.

Seminerin kapanış konuşmasını yapan Genel Eğitim Semineri İsa Gök, dünyada büyük değişim ve dönüşümün yaşandığını, her alanda sıkıntıların arttığı bir dönemden geçilmekte olduğunu belirtti. 1980’lerde başlayan, “özgürlük ve zenginlik” sloganıyla tüm ülkeleri etkileyen küreselleşme olgusu, insanlara kurtuluşun anahtarı, refahın yolu gibi sunulduğunu ancak küreselleşmeyle kurulan yeni dünya düzeni insanlara ve ülkelere yoksulluk ve savaş getirdiğini söyledi. IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların uyguladıkları politikalar sonucunda en zengin ve en yoksul ülkeler arasındaki gelir farkının 30’dan 60 kata çıktığını açıklayan Gök sözlerine şöyle devam etti:

“Ülkemizin nüfusu 71 milyon, 15 yaşın üstündeki insan sayımız ise 52 milyon. İstihdam edilebilen nüfusumuz ise sadece 22 milyondur. Geriye kalan 30 milyonu işgücüne dahil olmayanlar ile işsizler oluşturmaktadır. Resmi verilere göre, ülkemizde 3 milyon işsiz var. Genç nüfustaki işsizlik oranı yüzde 25. İşsizlik ve gelir dağılımı bozukluğu açısından OECD ülkeleri arasında ikinci sıradayız. Son dönemde ekonomi sürekli büyüdü, ancak ne yazık ki istihdam yaratılamadı.

TÜRK-İŞ’in yaptığı araştırma-ya göre, ülkemizde açlık sınırı 816 lira, yoksulluk sınırı 2.658 lira, asgari ücret ise 599 liradır. Yoksulluk

Ergün Atalay
TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri

sınırının üstünde bir gelire sahip olan ailelerin oranı sadece yüzde 20’dir. Türkiye refah bakımından 2007 yılında 104 ülke arasında 45. sırada iken, 2009 yılında 69. sıraya düşmüştür. Türkiye’de ve dünyada başta emek sömürsü olmak üzere, her alanda bir sömürü düzeni yaşanmaktadır.

1980’li yıllardan günümüze küreselleşme sürecinde, uluslararası ölçekte ekonomik ilişkiler, bunun yanı sıra teknolojiye gelişmeler sonucunda yaratılan yeni endüstriyel ilişkiler düzeni, hiç kuşkusuz çalışma hayatını ve sendikaları da farklı boyutlarıyla etkilemektedir. Bu süreçte meydana gelen değişiklikler; istihdamın sanayiden hizmet sektörüne yönelmesi, esnek üretim biçimlerinin yaygınlaşması, emek piyasası ve çalışma koşullarının işçiler, çalışanlar ve sendikalar aleyhine düzenlenmesi şeklinde sıralanabilmektedir.

Küreselleşme ve yeni dünya düzenine bağlı olarak, Türkiye’de yaygın özelleştirme uygulamalarıyla sosyal devlet anlayışının terk edilerek dev-

letin kamusal alandan çekilmekte olduğu, sosyal güvenlik ve çalışma haklarının daraltıldığı, taşeronlaşmanın yaygınlaştığı, endüstriyel ilişkilerin ve çalışma hayatının işverenler lehine esnekleştirildiği, ekonomik krizlerin sıklaştığı, ekonomik krizlerin faturasının çalışanlara çıkarıldığı, ücretlerin düşürüldüğü, işten çıkarmaların yoğunlaştığı, yoksul ve işsiz sayısının arttığı, sendikalı üye sayısının azaldığı, örgütlenme önündeki engellerin sürdüğü olumsuz bir tablo ortaya çıkmaktadır.

Sendikal haklar geliştirilmeden, özgürlüklerden söz edilemez. Sendikaların üye kaydetmeleri, toplu iş sözleşme yapmaları konusunda değişik süreçler ve zorluklar bulunmaktadır. 4857 sayılı İş Kanunu ile birlikte çalışma koşullarında yapılan değişiklikler örgütlenme özgürlüğünü olumsuz yönde etkilemiş, esnek çalışmanın yasal statüye kavuşturulması sunucunda taşeron çalıştırma yaygınlık kazanmıştır.

Sendikaya üye olma işten çıkarılma ile sonuçlandırılması karşısında

Hatay'da yapılan toplantıya Adana Bölgesi Şube Başkanları katıldı.

hangi demokratikleşmeden ve özgürlükten söz edebiliriz. Demokratik sitemin en temel kurumu olan sendikalar korunmadığı ve çalışanlara güvenceler sağlanmadığı sürece, ekonomik ve sosyal haklar tehlikedir.

Endüstri ilişkileri sistemi, toplumun barış sigortası gibi görülmelidir. Sosyal kesimler olarak tartışacağız. Kanun değişiklikleri sürecinde ortak çaba göstereceğiz. TÜRK-İŞ, geçmişten günümüze kadar bu sorumluluğu gösterdi. Ekonomik olarak zayıf durumda olanların korunması ilkesi çiğnenmektedir. TÜRK-İŞ, bu yaklaşıma itiraz etmektedir.

Sosyal güvenlik alanında yapılan değişiklikler, çalışanlar ve emekliler açısından kayıplar öngörmektedir. Doğrudur. Sosyal güvenlik alanındaki sorunlarımızı çözmemiz gerekiyor. Buna itiraz etmiyoruz. Sağlıklı değerlendirmeler yapılmadan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda hak kayıpları öngören değişikliklere gidilme-

sine karşı çıkmaktayız. Aylığa hak kazanma koşulları ağırlaştırılmış, aylık bağlama oranlarında ve prim kazançlarının güncelleştirilmesinde küçülmelere gidilmiştir.

Genel sağlık sigortası kurgulanırken, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu döneminde çalışmayan ve evli olmayan kız çocuklarını koruyan hükümlerinin 1 Ekim 2008 sonrasında hak kazanacak olanlara uygulanmaması sosyal devlet açısından temel bir eksikliktir. Eşitlik ilkesine de aykırı olan 5510 sayılı Kanunun geçici 12. maddesi değiştirilmeli ve kız çocuklarının anne ve babaları üzerinden almakta oldukları sağlık yardımları korunmalıdır.

Vergi adaletsizliği, toplumun etiklendiği temel haklardan en önemlisidir. Dolaylı vergilerin yaygınlaştırılması, gelir vergisi oranlarının yüksek tespit edilmesi gelir dağılımını da bozmaktadır. Kayıtdışı istihdam, çalışanların sosyal güvenliklerini engellemektedir. İstihdamın yarısına yakın bir kısmının kayıtdışı

çalıştırılması gerçeği karşısında yeni çözüm yolları bulmalıyız. Bu konuda herkesi sorumlu olmaya davet ediyorum.

Yeni endüstriyel ilişkiler düzeni, küresel gelişmelerin aktif bir biçimde izlenmesini, yeni endüstriyel ilişkiler düzeninin çalışma hayatına yaptığı etkilerin incelenmesi sonucunda sendikaların yeniden yapılanmasını, bu çerçevede sendikal eğitim ve sendikal örgütlenme faaliyetlerinin sorgulanmasını, ihtiyaç duyulan yeni perspektiflerin belirlenmesini ve eğitim ve örgütlenme çalışmalarının ülke ölçeğinde yaygınlaştırılmasını gerektirmektedir.

TÜRK-İŞ bu yaklaşımdan hareketle bir dizi toplantı gerçekleştirmiş, yeni endüstriyel ilişkiler düzeninin çalışma hayatına ve sendikalara etkilerini, günümüz sendikal yapıları tanımlayan ölçütleri, eğitim ve örgütlenme önündeki engelleri ve sorunları tartışmış, sendikal eğitim ve örgütlenme faaliyetlerinin önemi üzerinde durmuştur. Bu

tespit, Konfederasyonumuzun 20. Olağan Genel Kurul çalışmalarına yansımış, Eğitim ve Teşkilatlandırma Komisyonu'nun aldığı kararlar da somut bir şekilde ifadesini bulmuştur.

Bu yaklaşım ve görüş çerçevesinde, sendikal eğitimin içeriğini, sendikaların ilgi alanına giren ve toplum hayatını, çalışma hayatını yakından ilgilendiren geniş bir konu yelpazesi oluşturmaktadır. Önümüzdeki çalışma dönemi, TÜRK-İŞ eğitim ve örgütlenme çalışmalarının temel stratejisinin ortaya çıkarılacağı ve bunun uygulanacağı bir dönem olarak önem taşımaktadır. Bu nedenle, işçi-sendika-konfederasyon ilişkilerini de güçlendirecek bir biçimde örgütlü toplumun kazanımlarının korunmasına, hakların ve özgürlüklerin geliştirilmesine yoğun çaba gösterilmelidir.”

Didim seminerinin ardından Adana Bölge Şube Yöneticilerinin katılımıyla Antakya'da, Kayseri ve Erzurum Bölge ve Şube Yöneticile-

rinin katılımıyla Samsun'da, Bursa Bölge ve Şube Yöneticilerinin katılımıyla Yalova'da ve 8-9 Aralık 2010 günlerinde Konya Bölge ve Şube Yöneticilerinin katılımıyla Afyon'da seminer düzenlendi.

Afyon'da yapılan seminere katılan Genel Mali Sekreter Ergün Atalay yaptığı konuşmada var olan asgari ücretin Türkiye'ye yakışmadığını söyledi. Asgari ücrette TÜRK-İŞ'in talebinin asgari ücretin vergi dışı bırakılması olduğunu belirten Atalay, “İşverenden de bu yük alınsın, vergi dışına bırakılsın. Vergi dışı bırakıldığı zaman asgari ücret rakamı aşağı yukarı 200 TL daha üste çıkıyor. Yani 850 TL civarında oluyor” dedi.

Mevcut asgari ücretin Başbakan Erdoğan'ın söylemlerine uymadığını dile getiren Atalay, “Biz bununla ilgili 7 sene evvel bir kere ‘evet’ dedik. O zaman komisyon başkanı bendim ve işçi adına yüzde 34 civarında bir zam aldık. O zamandan sonra asgari ücretle ilgili sıkıntımız, problemimiz devam ediyor. Bizim net istediğimiz

vergi dışı bırakılması. Bu vergi dışı bırakıldığı zaman biz bu işin büyük bir bölümünü halletmiş oluruz” diye konuştu.

13 Aralık'ta toplantının yapıldığını hatırlatan Atalay, “Bizim arzu ettiğimiz doğrultuda olursa TÜRK-İŞ adına ‘evet’ deriz. Bu vergi konusunun dışında ücret artışı olmazsa masadan kalkarız veya ‘hayır’ deriz. Bizim yapacağımız o. Çünkü biz komisyonun üçte biriyiz. Yani hükümet ile işveren anlaştığı zaman biz meselenin dışında kalıyoruz” dedi.

Atalay, yaklaşık 73 milyon nüfusa sahip Türkiye'de 800 bin kişinin sendikalı olduğunu, 1980 öncesinde ise 40 milyon ülke nüfusuna karşılık 2,5 milyon kayıtlı sendika üyesinin bulunduğunu belirterek, “Bu iki rakam iş hayatının durumunu ortaya koyuyor” dedi. Taşeronlaşmanın Türkiye için ciddi bir tehlike olduğunu ifade eden Atalay, “Buradan hükümet ile iki ana muhalefet partisine çağrıda bulunuyorum. Türkiye'deki belediyelerin büyük çoğunluğu on-

Samsun'daki seminere Kayseri ve Erzurum Bölgesi Şube Yöneticileri katıldı.

Bursa ve Eskişehir Bölgesi Yöneticileri ile TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Üyeleri Yalova'da bir araya geldi.

larda. Belediyelerde 700 bin taşeron işçi var. İlk önce muhalefete ait belediyeler bunları kadroya alsın. Hükümet de onların arkasından gelir” diye konuştu.

Başta Türkiye olmak üzere, IMF hedeflerine ulaşmak için çabalayan ülkelerde en fazla zarar gören kesimin çalışanlar ve çiftçiler olduğuna işaret eden Atalay, dar ve sabit gelirlielerin yaşam ve çalışma koşulları kötüleşirken tarımın neredeyse yok edildiğini kaydetti.

Ücret artışlarının enflasyon artışından düşük tutulduğunu, çiftçiye devlet desteğinin kaldırıldığını, emeklilik yaşının yükseltildiğini, vergilerin artırıldığını, ek vergiler getirildiğini, kamu sektöründe istihdam olanaklarının azaltıldığını anlatan Atalay, özelleştirmelerin karlı kamu işletmelerinin değerinden düşük fiyatlarla satılması biçiminde uygulandığını, sendikasılaştırma ve işten çıkarmaların sürecin bir parçası haline getirildiğini de sözlerine ekledi.

Art arda ölümlerin yaşandığı Tuzla Tersaneleri için kitapçık halinde rapor hazırladıklarını kaydeden Atalay, “İlk zamanlardaki gibi değiliz. Orada 110’a yakın insanımız rahmetli oldu. Örgütlenme açısından iyi değiliz, ama işçi sağlığı açısından daha iyi konumdayız. Bunun en önemli sebebi oradakilerin örgütsüz olması. Örgütsüz olan yerlerde iş kazası daha fazla oluyor. Örgütlü olan yerlerde işyerinin ısınmasından kullanılan malzemeye kadar komisyonlar var. Tuzla ile ilgili yapılanlar şu ana kadar yeterli değil. Örgütlenme olduğu zaman ortaya çıkan sonuçlar daha farklı olacaktır. Biz bu ülkede TÜRK-İŞ olarak sigorta olduk, halkın sözcüsü olduk. Ama siyasiler bizim gördüklerimizi göremediler, siyasiler örgütü toplum istemiyor. Örgütlü bir toplumdan ürkmemek lazım” şeklinde konuştu.

Seminerde bir konuşma yapan Genel Eğitim Sekreter İsa Gök, “Türkiye’den pancardan şeker elde edilmemesi için baskı oluştuğunu

gördük. Şeker rejimi ve 6 ülke tespitinde şahıslara ilave yapılmadığını gördük. Şeker fabrikaları yapılanması için çok iyi bir analiz sistemi gerekmektedir. Türkiye’de şeker fabrikaları sosyal amaçlı fabrikalar ve üretim amaçlı fabrikalar. Doğu fabrikalarımızın sosyal amaçlı fabrikalar olduğunu görüyoruz. Ülke kayıplarının mutlaka hesap edilmesi gerekiyor. Sabitlenmiş bir Avrupa Birliği ülkesi içinde yer almamamızın mümkün olmadığını görüyorum. Hem siyaseten hem hukuken kazanılmış bazı programların özelleştirme adından çıkartılarak oluşturulması gerektiğini düşünüyorum” ifadesine yer verdi.

Bölge Şube Yöneticileri eğitim seminerleri 22-23 Aralık 2010 tarihlerinde Samsun’da yapılan Samsun-Ankara Bölge Şube Yöneticileri eğitimleri ile devam etti. Bu çerçevede son eğitim, 12-13 Ocak 2011 tarihlerinde Mersin’de yapılacak Diyarbakır Şube Yöneticilerine yönelik seminer ile son bulacak.

Afyon seminerine katılan Konya Bölgesi Yöneticileri toplu halde.

TÜRK-İŞ Şube Yöneticileri eğitim seminerlerinde şu konular işlendi: Prof. Dr. Vedat Bilgin “Yeni Endüstriyel ilişkiler Düzeni”, TÜRK-İŞ Sosyal Güvenlik Danışmanı Celal Tozan “Sosyal Güvenlik Uygulamaları ve Çalışanlara Yansıyan Sorunlar”,

TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı Enis Bağdadioglu “Ekonomik ve Sosyal Gelişmeler”, TÜRK-İŞ Kadın İşçiler Bürosu Uzmanı Hülya Uzuner “Çalışma Hayatında Kadınlar: Sorunlar ve Çözüm Yolları”, TÜRK-İŞ Eğitim Uzmanı Özcan Karabulut “İş

Sağlığı ve Güvenliğinde Yeni Riskler, Yeni İhtiyaçlar”, TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı Namık Tan “Çalışma Hayatını Etkileyen Sosyal Değişiklikler”, Doç. Dr. Aydın Başbuğ “Ödünç İşçilik ve Alt İşveren İlişkilerinden Doğan Sorunlar.”

Samsun ve Ankara Bölgesi Şube Yöneticileri Samsun TÜRK-İŞ Eğitim Merkezinde toplandı.

TÜRK-İŞ/ÇASGEM Ortak Seminerleri Yapıldı

Gök: “ILO’nun hazırladığı Güvenlik Kültürü Raporu’na göre, meslek hastalıklarının tümü, iş kazalarının yüzde 98’i önlenabilir kazalardır.”

27

2010 yılında Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Merkezi (ÇASGEM) işbirliği ile gerçekleştirilen “Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliği Bilincinin Artırılması Projesi” kapsamında on bir ilde düzenlenen seminerler, 22 Kasım’da Çorum’da başladı. 30 Aralık tarihinde İzmir ilinde yapılan seminer ile son bulan projenin başlangıç şehri Çorum’u Antalya, Bursa, Kırklareli (Lüleburgaz), Konya, Elazığ, Erzurum, Kars, Kayseri, Adana ve İzmir’de yapılan seminerler takip etti.

Çorum seminerine katılan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri İsa Gök, katılımcılara hitaben bir konuşma yaptı. Gök, Avrupa Birliği’nde topluluk düzeyinde geliştirilen ve yüksek bir koruma düzeyi içeren standart-

lardan birinin de iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili olduğunu, Uluslararası Çalışma Örgütü, Dünya Sağlık Örgütü ve Avrupa Birliği belgelerinde çalışana değer verilmesinin, çalışma hayatının çalışma çevresiyle birlikte insancıl hale getirilmesinin, yaşam kalitesinin yükseltilmesinin temel amaçlar arasında olduğunu söyledi.

Gök, sözlerine şöyle devam etti: “Bununla birlikte iş sağlığı ve güvenliği bir bilim dalı olarak, üretim süreçlerini, üretim yöntemlerini, verimliliği, ergonomiyi vb. alanları ilgilendiren boyutlarıyla çalışma hayatının en temel konularından biridir. Çevre, iş sağlığı ve güvenliği konularına gereken önem verilmediğinde, bu alandaki sorunlar kendini iş kazaları, meslek hastalıkları, ölümler, yaralanmalar, çevre kirliliği, hastalıklar, üretim kaybı şeklinde göstermektedir.

2008 yılı SGK istatistiklerine göre, 72.963 iş kazası, 539 meslek hastalığı olgusu meydana gelmiş, bunların 866’sı ölümle sonuçlanmıştır. Ülkemizde SGK tarafından tutulan istatistikler sadece sigortalı işçilerle sınırlıdır. SGK verilerinin sadece sigortalıları kapsadığı, sigortalıların sayısının da yaklaşık 9 milyon kişi olduğu, buna karşılık toplam istihdamın yaklaşık 22.5 milyon kişi olduğu düşünülürse, gerçekte iş kazaları ve buna bağlı olarak ölümlerin, meslek hastalıklarının çok daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Öte yandan, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından ilk defa yapılan, 2007 yılı Nisan, Mayıs ve Haziran dönemini alan “İş Kazaları ve İşe Bağlı Sağlık Problemleri” konulu araştırmaya göre, her 100 çalışandan 2.9’u son bir yılda iş kazası geçirmiştir. Raporun en önemli iki noktası, iş ka-

zası geçirenlerin yüzde 56.6'sının on kişiden az çalışan işyerlerinde meydana gelmesi ve iş kazası geçirenlerin yüzde 40.4'ünün geçirmiş olduğu kaza nedeniyle işinden uzaklaşmış olmasıdır. Raporun çarpıcı noktalarından biri de, her 100 çalışandan 3.7'si çalıştığı işle bağlantılı olarak meslek hastalığına yakalanmasıdır.

ILO'nun hazırladığı "Güvenlik Kültürü Raporu"na göre, meslek hastalıklarının tümü, iş kazalarının yüzde 98'i önlenebilir kazalardır. Nitekim, son yirmi yılda iş kazalarında Japonya ve İsveç'te yüzde 20, Finlandiya'da ise yüzde 62 oranında bir düşüş olmuştur. Bunun nedeni daha az işçinin tehlikeli işlerde çalışması ve işyerlerinin daha güvenli hale getirilmesi olarak açıklanmaktadır.

Anılan ülkelerin tersine Türkiye'de meydana gelen iş kazalarında ve ölümlerde artış söz konusudur. Günümüzde özelleştirme, taşeronlaştırma, sendikasızlaştırma ve esnek çalışma biçimleri Türkiye'de sağlıklı ve güvenli bir çalışma hayatını işçilerimize dayatmaktadır. Türkiye'de kayıt dışı ekonominin var olduğu bir yapıda, sosyal güvenlik haklarına uyulmamakta, var olan haklar geriletmeye çalışılmakta, sigortasız, kaçak işçi çalıştırma her geçen gün yaygınlaşmaktadır."

İsa Gök, TÜRK-İŞ'in iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili görüş ve taleplerini şu şekilde sıraladı:

- Ulusal mevzuat bir bütün olarak tarım, inşaat, maden, denizcilik vb. tüm sektörleri ve çalışanları içine alarak, ILO sözleşmeleri, AB direktifleri, uluslararası standart, norm ve ilkeler yönünde düzenlenmelidir.
- İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu sosyal tarafların da taleplerini dikkate alınarak en

kısa zamanda çıkarılmalı ve Kanun ilgili tüzük ve yeterli sayıda yönetmelikle desteklenmelidir.

- Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konsey'i'nde kabul edilen 2009-2013 Eylem Planı'ndaki hedeflere ulaşılmalıdır. Bu hedeflere ulaşılmasında küresel kriz, ekonomik kriz ya da işçi maliyetleri bahane edilmemelidir.
- İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri esnekleştirilmemeli, piyasanın insafına terk edilmemelidir.
- İşverenler iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili alacakları tedbirleri ek bir maliyet olarak görmemeli, tam tersine tedbirleri, iş kazaları ve meslek hastalıklarını azaltan, dolayısıyla maliyeti azaltan, verimliliği ve üretim artışını sağlayan uygulamalar olarak düşünmelidir.

Proje; gerek çalışma yaşamında gerekse de günlük yaşamda karşılaşılan tehlike ve riskler karşısında katılımcıların bilinç ve farkındalığının artırılması, tehlikeler ve riskler karşısında gerekli güvenlik önlemleri ve uygulamalarının hayata geçirilmesi ve bu yolla toplumun güvenli yaşamayı bir "yaşam biçimi" haline getirmesi amacıyla ülkemizde iş kazası ve meslek hastalıklarının yoğun olarak yaşandığı illerde, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilinç düzeyini artırmayı hedeflemekteydi.

Seminerlerde, ÇASGEM'den araştırmacı Dr. Bülent Piyal ve Hacettepe Üniversitesinden Doç. Dr. Ali Naci Yıldız "Temel İş Sağlığı ve Güvenliği" ve TÜRK-İŞ'ten Özcan Karabulut "TÜRK-İŞ'in İş Sağlığı ve Güvenliğine Yaklaşımı ve Çalışmaları" konularında eğitimler verdiler.

Konya semineri.

Adana semineri.

Konya seminerinde konuşmacılar.

ÇASGEM Temsilcisi Ziya Mert.

Doç. Dr. Ali Naci Yıldız.

TİSK Genel Kurulu Yapıldı

Kumlu: “Taşeron işçilik, kiralık işçilik, esnek çalışma biçimlerinin yaygınlaştırılması, çağa uygun yaklaşımlar değildir.”

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun 24. Genel Kurulu 11-12 Aralık 2010 günlerinde Ankara'da toplandı. Çok sayıda bakanın, siyasetçinin ve sendikacının katıldığı Genel Kurulda TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu da katılarak bir konuşma yaptı. Kumlu konuşmasında şu görüşlere yer verdi:

“Genel Kurullar, esasen dünya-
daki değişim ve gelişimlerin izlene-
rek sorunların tartışıldığı, toplumun
talep ve beklentilerini karşılayacak
politikaların ve çözüm yollarının
belirlendiği bir ara durak özelliğini
taşımaktadır.

Sivil toplum örgütleri olarak, de-
mokratik ve çağdaş ülke olma yolun-
da var olan engellerin nasıl aşılabileceği
konusundaki temel politikalarımızı,
genel kurullarımızda belirliyoruz.
Bu taleplerimizi her platformda dile
getirerek, ülkemizin gelişmesine
katkı sağlamaya çalışıyoruz.

Demokrasinin temeli örgütlü
toplumdur. Türkiye’de öncelikle
demokratikleşme sürecinin çalışma
hayatı mevzuatını da kapsayacak şe-
kilde hızlandırılması gerekmektedir.
Çoğulcu, özgürlükçü ve katılımcı
demokrasi, tüm kurum ve kuralla-
rıyla hayata geçirilmelidir. Hakkı,
adil ve meşru bir yönetim ancak ve
ancak demokratik bir rejimde müm-
kündür.

Türkiye’de sosyal devlet anlayı-
şını zedeleyecek, ortadan kaldıracak
uygulamalar sosyal yaşamımızda
onarılması güç sıkıntılara yol aç-
maktadır.

Gelir dağılımı adaletsizliği, işsiz-
lik ve yoksulluk konusunda ülkemiz-
de büyük sıkıntılar bulunmaktadır.
Adaletsizliğin olduğu bir ekonomik
ve sosyal yapıda toplumsal barışın
ve iş barışının sağlanmasında sıkın-
tılar olması kaçınılmazdır.

Türkiye kendi önceliklerine ve
tercihlerine dayalı bir büyüme po-
litikası izlemek zorundadır. Sürdü-
rülebilir ekonomik büyüme refah
artışının ve sosyal kalkınmanın
güvencesidir. Ekonomide sağlanan
büyüme, diğer bir ifadeyle milli ge-
lir artışı, daha fazla insana üretken
istihdam sağladığı ölçüde anlam
kazanmaktadır. İşsizlik, bir ülke-
de sadece üretim ve gelir kaybına
neden olmamakta, aynı zamanda
sosyal problemler, sosyal dışlanma
ve yoksulluğu da beraberinde getir-
mektedir.

İşsizliğin azaltılmasında en etkili
çözüm ekonominin büyümesi, yeni
yatırımların yapılması, iş alanlarının
açılmasıdır.

Yatırım ortamının iyileştirilmesi,
eğitim düzeyinin artırılması, mesle-
ki eğitime önem verilmesi, istihdam
üzerindeki kesintilerin asgariye in-
dirilmesi, kayıt dışının kayıt altına
alınması ve ‘örgütlü toplum olmak’
anlayışının geliştirilmesi gerekme-
ktir.

Ekonominin yeniden büyüme
sürecinde çalışanlardan fedakarlık
beklenmesi doğru, anlaşılır ve ka-
bul edilebilir bir yaklaşım değildir.
Türkiye’nin rekabet şartlarını gü-
vencesiz çalışma biçimleri uygu-

layarak, düşük ücret politikasıyla
sağlama anlayışından uzak durması
gerekmektedir. Taşeron işçilik, ki-
ralık işçilik, esnek çalışma biçimle-
rinin yaygınlaştırılması, çağa uygun
yaklaşımlar değildir.

Çalışma hayatının nihai hedefi
sürekli ve kalıcı bir barıştır. Sosyal
devlet anlayışı temelinde şekillenen
politikalarla alınacak mesafeler,
iş barışının yanı sıra, beraberinde
toplumsal barışın sağlanmasına da
hizmet edecektir. Bunun sağlanması
için tüm kesimler çaba göstermeli ve
mücadele etmelidir.

İşçi kesimi olarak, Türkiye’nin
sadece tüketen değil, üreten ve tüm
dünyaya kendi ürettiklerini satan
bir ülke olmasını istiyoruz. Ancak
üreten işçilerin çağdaş sendikal hak
ve özgürlüklerden yararlanan, insan
onuruna yaraşır bir şekilde, demok-
ratik toplum içinde hayatlarını sür-
dürmelerini istiyoruz.”

TİSK Yönetim Kurulu Başkanı
Tuğrul Kudatgobilik de yaptığı ko-
nuşmada, istihdam verileri incelen-
diğinde, artışta kadın istihdamının,
ücretsiz aile işçiliğinin ve kayıtdışı
istihdamın öne çıktığını; istihdam
artışının önemli bir bölümünün “sa-
nal” olduğunu belirterek, örneğin
2010 Ağustos döneminde bir önceki
yılın aynı dönemine göre kadın is-
tihdamı artışının yüzde 61’inin ka-
yıtdışı olduğuna işaret etti.

Genel Kurul sonunda yapılan
seçimlerde, TİSK Yönetim Kurulu
başkanlığına yeniden Tuğrul Kutad-
gobilik seçildi.

Belediye-İş Sendikası Olağan Genel Kurulu

Yurdakul: “İşçiler köle düzenine mahkum edilmek isteniyor.”

30

Belediye-İş Sendikası 9. Olağan Genel Kurulu 27-28 Kasım 2010 günlerinde Ankara’da yapıldı. Genel Kurulun Divan Başkanlığını, Tekgıda-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Türkel, yardımcılıklarını da Genel Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Ramis Muslu ve Basın-İş Sendikası Genel Başkanı Yakup Akkaya yaptı.

Genel Kurulun açış konuşmasını yapan Belediye-İş Sendikası Genel Başkanı Nihat Yurdakul, ekonomik krizin yükünün bütünüyle emekçilerin sırtına yüklendiğini belirterek şunları söyledi:

“Bugün bu gerçek gün gibi ortadayken krizden en çok etkilenen emekçilere ilave haklar vermek yerine hükümet, Ulusal İstihdam Stratejisi adı altında yeni bir düzenleme hazırlığı içine girmiştir.

Bölgesel asgari ücret, özel istihdam bürolarına işçi kiralınması hakkı veren çağdaş kölelik düzenlemesi, 4857 Sayılı İş Yasası’na yeni esneklik maddelerinin eklenmesi, kıdem

tazminatının fona devri ve İşsizlik Sigortası Fonu ile ilgili düzenlemeleri içinde barındıran Ulusal İstihdam Stratejisi emekçileri daha da örgüt-süzleştirmeyi hedeflemektedir.

Bu düzenlemeler, emekçileri aileleri ile açlığa ve yok-sulluğa terk eden, kölece alınıp satılabilen bir emek piyasası, bir çalışma hayatı yaratmak isteyen düzenlemelerdir.

Bu düzenlemeler; emekçilere ‘işinizi korumak istiyorsanız, kıdem tazminatından, düzenli bir işten, sendikadan, kısacası insanı insan yapan tüm değerlerden vazgeçip,

köleliğe razı olun’ diyen düzenlemelerdir. Kıdem tazminatı, işçi sınıfının uzun mücadeleler sonucu elde ettiği vazgeçilemez bir haktır. Hiç kimse bu haktan fedakârlık yapmamamızı beklemesin.

Kıdem tazminatımızı ortadan kaldırmaya yönelik her türlü girişim Konfederasyonumuz TÜRK-İŞ’in aldığı karar gereği, genel grev sebebidir.

İşsizlik sigortası fonu, işsiz kalan işçilerindir ve başka amaçla asla kullanılamaz. İşsizlik sigortası fonu, fonun gerçek sahipleri tarafından yönetmelidir.

Belediye-İş Sendikası 9. Olağan Genel Kurulu sonucunda, yeni Yönetim Kurulu şu şekilde belirlendi:

Genel Başkan	: Nihat Yurdakul
Genel Başkan Yardımcısı	: Şükrü Erol
Genel Sekreter	: Nihat Ayçiçek
Genel Mali Sekreter	: Cahit Korkmaz
Genel Örgütlenme Sekreteri	: Ali Çelenk
Genel TİS Genel Sekreteri	: Erdoğan Kefeli
Genel Eğitim Sekreteri	: Bayram Özkan

Türkiye Gazeteciler Sendikası Genel Kurulu Yapıldı

İpekçi: “Basın emekçilerinin sendikal hak ve özgürlükleri için mücadele edeceğiz.”

31

Türkiye Gazeteciler Sendikası'nın 19. Olağan Genel Kurulu 25-26 Aralık 2010 günlerinde İstanbul'da toplandı. Genel Kurulda Divan Başkanlığına TÜRK-İŞ 1. Bölge Temsilcisi Faruk Büyükkucak seçildi.

TGS Genel Başkanı Ercan Sadık İpekçi, Genel Kurulda yaptığı açış konuşmasında, şunları söyledi:

“Bu siyasi iktidar döneminde, basın emekçileri, emekliliklerinde dikkate alınan yıpranma haklarını yitirdiler. Bu hakkımız gasp edildiği zaman bu yanlışın bir siyasi iktidarın ömrüyle sınırlı kalacağını söylemiştik; şimdi siyasi iktidar çevrelerinden seçim öncesinde gazetecilerin yıpranma hakkının iade edilmesi gerektiği yönünde yaklaşımlar gelmeye başladı.

Bu siyasi iktidar döneminde, yasal grev haklarını kullanan ATV-Sabah işyerlerindeki 10 üyemiz yasa dışı olarak işten atıldılar. Greve çı-

kan bir işçinin işten atılmasını önleyemeyen kanunlardaki boşluğun mutlaka doldurulması gerekmektedir. Bu haksız uygulamayı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne taşıdık.

Bu siyasi iktidar döneminde 7 meslektaşımız, Başbakanı rahatsız eden haberleri ve soruları nedeniyle Başbakanlık muhabirliğinden uzaklaştırıldılar. Meslektaşlarımızın Başbakana özgürce soru sormaları engellenmek istendi.

Türkiye işçi sınıfının bir parçası olan basın emekçilerinin temsilcisi olarak Türkiye Gazeteciler Sendikası, kurulduğu günden beri, siyasi iktidarlardan bağımsız olarak, basın ve ifade özgürlüğü için, basın emekçilerinin sendikal hak ve özgürlükleri için mücadele etmiştir.

Türkiye Gazeteciler Sendikası'nın, bu geleneksel mücadeleci çizgisini daha ileriye taşıma kararlılığında olan sendikal kadrolarıyla yoluna devam edeceğine inancım tamdır.”

Genel Kurul sonunda, Türkiye Gazeteciler Sendikası'nın yeni Yönetim Kurulu şu şekilde belirlendi:

Genel Başkan	: Ercan Sadık İpekçi
Genel Başkan Yardımcısı	: Yıldırım Boran
Genel Sekreter	: Muhittin Doğan
Genel Mali Sekreter	: Hüsnü Erdem
Genel Teşk. Sekreteri	: Mutlu Mete
Genel Eğitim Sekreteri	: Alper Turgut
Yönetim Kurulu Üyesi	: Nevit Tokdemir
Yönetim Kurulu Üyesi	: Celal Uğurlu

EMEĞİN ANKARA'DA YAŞAYAN SANATÇISI METİN YURDANUR

“İnsanı insan yapan elleridir.”

Ankara Ostim’de, sanayinin kalbinde, bir emekçi atölyesindeyiz. Burası, bir sanat atölyesi... Heykeltraş Metin Yurdanur, 30 yıldır bu atölyede çalışıyor. Onu en çok başkent merkezinde, Türkiye’nin dört bir yanından seslerini duyurmaya gelen emekçilere uzattığı “eller” ile tanıyoruz. 1998 yılında Devlet Sanatçısı unvanı kazanan Yurdanur, dünyanın dört bir yanındaki heykelleri ile geçmişten “izler” bırakıyor.

Yurdanur 1951’de Sivrihisar’da doğdu. 1972’de Gazi Eğitim Enstitüsü Resim İş bölümünü bitirdi. 1972 -1978 yılları arasında öğretmen okulunda, Eğitim Enstitüsünde ve liselerde öğretmenlik, 1978-1981 yılları arasında Gazi Eğitim Enstitüsü Resim İş Bölümünde modelaj öğretmenliği yaptı. 1998 yılında Devlet Sanatçısı unvanını aldı. Sanatçının başkent Ankara’da 20, Türkiye genelinde 100’den fazla heykeli, Almanya’da 2, Japonya’da 1, Macaristan’da 3, Libya’da ve Türkmenistan’da 1’er anıt heykeli bulunuyor.

Metin Yurdanur ile röportajı, 1981 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü’ndeki görevinden alındıktan sonra kurduğu atölyesinde TÜRK-İŞ Uzman Yardımcısı Güliz Seda Basmacı yaptı.

Metin Bey, heykele olan ilginizi nasıl keşfettiniz?

Ben Sivrihisarlıyım. Sivrihisar, aşağı yukarı üç bin yıllık geçmişli olan bir kasaba. Liseye kadar burada, yani üç bin yıllık Frigya medeniyetinin kalıntıları üzerinde yaşadım. Bu çocukluk süreci içinde eski eserler daima ilgimi çekti, özellikle kabartmalar. Sivrihisar pek çok uygarlığa yurt olmuş, bunların başında Frig uygarlığı var. Frigler Hattilerden ya da Hititlerden sonra Ankara’ya ilk yerleşen halklardan ve uygarlıklarını Orta Anadolu’da yaymışlar. Bunların dini merkezlerinden bir tanesi Pessinus dediğimiz (şimdiki Ballıhisar Köyü), Sivrihisar’a çok yakın. Çocukluğumda Frig Uygarlığı ve eserleri ile çok iç içe oldum. Çünkü bundan 50 yıl kadar önce benim ço-

cukluğumda bu eserlerin değeri bilinmiyordu. Bu eserler her yerdeydi, sağda solda serpiştirilmişti, kıymeti bilinmiyordu. Hatta o kadar değersiz görülüyordu ki, inşaatlarda belki kırılıp taş olarak, kireç olarak kullanılıyordu. Yakınlarda yurtdışı gezisinde Almanya Berlin’de Bergama’dan kaçırılan eserlerimizi gördüm. Tabii içimiz parçalandı ama iyi ki de gitmiş diye düşündük. Gitmeseydi belki çoğu bugün kireç olarak yakılıp eritilip, yok olup gidecekti diye düşünüyorum.

Frig Uygarlığı, Antik Roma Uygarlığı, Bizans Uygarlığı, ardından gelen Selçuklu Uygarlığı... Selçuklular özellikle damgasını vurmuş Sivrihisarımıza. Çok önemli eserler var, Sivrihisar Ulu Camii gibi 1280 yılında yapılan ve örneği tek

olan bir eserimiz var. Bunun dışında Osmanlı Uygarlığı ve Türkiye Cumhuriyeti’nin eserleri... İşte benim çocukluğum bütün bu uygarlıkların kalıntıları içinde geçti. Bunlarla birlikte yoğrulunca doğal olarak sanata ve kültüre ilgi duydum.

Genel olarak emek ve sanat, özel olarak da emek ve heykel sanatı arasındaki ilişkiyi nasıl kuruyorsunuz? Bir de emeğin içindeki sanatı, sanatın içindeki emeği nasıl görüyorsunuz? Emekçi ve sanatçı aynı dünyanın insanları mı sizce ve ortak bir dertleri mi var?

Sanatçı her şeyden önce emekçidir. Yani üreten, yaratan insandır. Kimdir sanatçı? Toplumda herkesten önce her şeye duyarlı olan, toplumun, insanlığın tüm değerlerine duyarlı olan, yaratan ve üreten insandır. Yaratan ve üreten insan, doğal olarak bir ideolojiye bir felsefeye sahip olmak durumundadır. Bu felsefe, bu ideoloji ne olmalıdır? Çalışan, üreten insanların tarafında olmak durumundadır. Kendisi öyledir zaten sanatçının. Üreten, çalışan, yaratan insan elbette emekten yana olacaktır. Eğer değilse sanat üretmiyor diye düşünürüm ben. Bu benim kişisel düşüncem.

Emekçi de bir şekilde sanatçı mıdır?

Emekçi zanaatkardır, zanaat üretir. Bu tıpkı arının bal peteği yapması gibidir, o sürekli aynı şeyi yapar. Ama sanatçı çok farklı şeyler üretir, yenilikleri üretir, yeniden üretir. Sanatçı derken, tabii bunu yalnızca plastik sanatlarla sınırlandırmak istemiyorum. Müzisyenler, edebiyat-

çılar, şairler, tiyatrocular, sinema sanatçıları... Sanat bize güzellikler katan bir olgudur. Sanat olmadan olunur mu? Olunur fakat çok yavan olunur diye düşünüyorum.

Günümüz metropollerini gibi...

Ankara'mızdan bir örnek vereyim... Bugün çok güzel meskenler yapılıyor, saray gibi, çok pahalı, lüks konutlar yapılıyor. Ama o kadar ruhsuz ki... Kişisiz, kimliksiz

bir yapılaşma... Gidin bir Anadolu kasabasına... Herhangi bir kasabaya.. Ürgüp'e gidin, Sivrihisar'a gidin, Safranbolu'ya gidin... Sanat ve kültürle iç içedir. Camisi vardır, medresesi vardır, eskiden kalan, antik yapıları vardır ve şehre güzellik katar, ruhunuzu coşturur. Ama bir yalıtılmış kent, İstanbul'da diyelim sonu "şehir" ile biten bir sürü yerleşim yeri var ama bence şehir değil, ev tipi hapisaneler. İnsanları o beton

bloklara sokuyorlar, sanatla, kültürle hatta doğayla bile ilişkisi kalmıyor insanların. Çocuklarımız bitkileri, hayvanları, tabiatı tanımıyor ve dolayısıyla tanımadığı şeyi insanoglu sevmeyi ve korumaz.

Son örneği nedir bakalım. Tarihimize ve tabiatımıza vurulan iki darbeden söz etmek istiyorum. İkisine de katılmıyorum, doğru bulmuyorum. Alliano, bizim termal kültür merkezimiz, kumlarla doldurulup bir baraja feda edilmek isteniyor. Türkiye'mizin gözbebeği Karadeniz, her şeyimiz, o güzellikler, birkaç kilowatt elektrik için ne yazık ki yok ediliyor. Herkes buna seyirci kalıyor. Bir sanatçı olarak buna ben tepki duyuyorum ve protesto ediyorum bu tür uygulamaları.

Siz hiç de sanatsal bir obje olarak düşünülmeyen, çalışan madencilerin kömür karası heykellerini yaptınız. Madencilerle aranızdaki bağ nasıl oluştu? Neden özellikle maden işçisinin emeğini sembolize etmeyi tercih ettiniz? Eylem biçimleriniz aynı aslında... Her ikinizde taşı yontuyorsunuz. O ekmeğini çıkartıyor, siz sanatınızı çıkartıyorsunuz taştan...

Çok güzel bir soru, teşekkür ederim böyle bir soru için. Benim çocukluğumdan beri madene olan bir ilgim vardı. Babam sıcak demirci ustası idi. Madeni eritirdi, madene biçim verirdi. 1950'li yıllarda çocukluğumda onun atölyesinde bolca vakit geçirdim. Ahilik kültürünü de ondan öğrendim. Maden işçileriyle ilk gençliğimde, 1965'te, krom madeni ocaklarında tanıştım. 13-14 yaşlarında, yerin 300-400 metre altında, krom madenini çıkaran işçilerle iç içe oldum. Havasız, güneşsiz, korkunun ve yalnızlığın egemen olduğu madende, alın teri ve emeğin en yüce değer olduğunu algıladım. Bu beni çok etkiledi. Madencilerle ilişkim bununla kalmadı yalnızca, 1975 yılında öğretmenliğim sırasında yine maden işçileriyle, onların sendikal

örgütlenmeleriyle ilgili birtakım etkinlikler, çalışmalar yaptım.

Bu ilgi nereden kaynaklanıyor? Yeraltındaki cevheri insanlığın hizmetine sunan bu emekçilere olan sevgi ve saygımdan ileri geliyor. Onlara duyduğum bu sevgi ve saygı daha sonra benim sanatımda kendisini bulmuştur. Örnek olarak işte “madenci heykeli”ni verebiliriz. Olgunlar Sokak’taki madenci heykelini... Bu heykeli 1991’de, Zonguldak’tan başlayan ve yüz bin işçinin yürüdüğü “Büyük Yürüyüş”ün tunçlaşmış biçimi olarak tasarladım. Elinde kazmasıyla, emeği ve emekçileri simgeleyen madenci heykeli, en yüce değer olan emeğin sonsuz gücünü göstermektedir. Zonguldak’ta başlayan büyük madenci yürüyüşü sırasında hükümet temsilcileri işçileri Ankara’ya sokmak istememişlerdi. Ama Ankara’nın kalbine biz soktuk madenciyi, hala kazmasını sallar durur orada. Bu onu sembolize ediyordu. Daha sonra açtığım “Madencilere Bin Selam” sergisini örnek verebiliriz. En son Mayıs ayında kaybettiğimiz 30 madencinin anısına yaptığım bir çalışma var. Şu anda Pamukkale Üniversitesi’nde yer alıyor. Onların anısını da sonsuza kadar orada yaşatmış olacağım.

Ayrıca Tekel işçilerinin Ankara’da 78 gün sürdürdüğü eylemi anlatan “Satılık Değildir” isimli bir sergi açtım. İnsanlık tarihinde çok özel bir direnişti o... Anıtlıştırmak istedik fakat sokak çok dar olduğu için yer bulamadık. Heykel grubum çok kalabalık 15-20 adet figür var, koyduğumuz zaman sokak kapanıyor.

Yine emeği anlatan bir diğer eserim TESK’in önündeki Kuva-yi Milliye heykeli. Ulusal Kurtuluş Savaşı sırasında Mustafa Kemal’e lojistik destek veren emekçilerin anıtı. Dökümcü, tornacı, ayakkabıcı, kunduracı... Neden emek diye sormuşunuz. Emek olmadan hiçbir şey olmaz. Tek şanssızlığı, anıt heykel meydanda olması gerekirken, duva-

rın dibine sıkıştı yersizlikten. Oysa benim gönlüm o heykelin ortada bir yerde olmasını isterdi. Çünkü dört taraftan algılanabilecek bir heykel.

Abdi İpekçi Parkı’ndaki “Eller” heykeliniz... Emeğin kutsallığını o kadar güzel sembolize ediyor ki, hepimizin ortak bir şekilde sahip olduğumuz, yerini hiçbir makine veya aletin alamayacağı, aslında muhteşem bir şekilde tasarlanmış olan ellerimizin varlığını bize

hatırlatıyor. Siz ne düşünmüştünüz elleri yaparken?

Elleri ben, beynimizin uzantısı olarak düşünüyorum. Hatta şunu diyebilirim ki, insan ellerini kullanmasıyla ayrılır diğer canlılardan. İnsan insan yapan elleridir. Ellerimiz sayesinde bu uygarlığa eriştik. Ellerimiz sayesinde Mısır Piramitlerini inşa ettik. Ellerimizle bütün güzellikleri ürettik. Bir an için ellerimiz olmadığını düşünürsek, bu hiçbir şeyin olamayacağı anlamına gelir.

Atölyenin avlusunda, kapının hemen önünde bir grup madenci heykeli duruyor. Biri yorgun dinleniyor, biri düşünceli görünüyor, bir diğeri gülümsüyor. "Madencilerin karınları göbekli gibi görünüyor. Göbek zenginliğin göstergesidir biliyorsunuz. Bunlar şişmanlıktan değil, yuttukları zehirli gazdan dolayı böyle. Bu gözlemimi de heykellere yansıttım."
- Bu insanlarla tanıştınız mı?
- Elbette, tanışır, konuşur, hal hatırlarını sorarım.

Yurdanur'un Eserleri:

Eller – 1980 Abdi İpekçi Parkı Ankara
Miras – 1980 Gar Alanı Ankara
Nasreddin Hoca – 1985 Sivrihisar
Dayanışma Heykeli – 1983 Batıkent Ankara
Rize Anıtı – 1987 Rize
İnsan Hakları Heykeli – 1990 Ankara
Dans – 1992 Cemre Parkı Ankara
Su Perilerinin Dansı – 1992 Ankara
Çanakkale Anıtı – 1992 Çanakkale
57. Alay şehitliğinin girişindeki rölyef – 1992 Çanakkale
Muzaffer Sarısözen anıtı – 1993 Ankara
2 Temmuz anıtı – 1993 Saraçlar Köyü Sivas
Abidin Dino – 1994 İstanbul
Akçakoca, Osmangazi, Konuralp anıtı – 1994 Akçakoca
Kanuni Sultan Süleyman anıtı – 1994 Zigetvar Macaristan
Miklos Zirinyi anıtı – 1994 Zigetvar Macaristan
Maliye Bakanlığı anıtı – 1994 Ankara
Atatürk ve Hukuk anıtı – 1995 Ankara
Atlı Atatürk anıtı – 1996 Kashiwazaki Japonya
Rize Anıtı (75. yıl) – 1998 Rize
Duatepe anıtı – 2000 Ankara
Yıkılan Kibele – 2000
TESK anıtı – 2001 Ankara
Karadeniz Teknik Üniversitesi Gençlik Anıtı – 2003 Trabzon
Karadeniz Teknik Üniversitesi Anıtı – 2004 Trabzon

Ellerimiz olmasa düşündüğümüz, tasarladığımız şeyleri gerçekleştiremez, sevdiğimize sarılamaz, toprağı işleyemez, madenlere biçim veremez ve dünyayı bu yaşanılabilir hale getiremezdik.

Ankara'da Abdi İpekçi Parkı'nda topraktan çıkan eller, Ankara'nın ilk sivil heykeli olma özelliğini de taşıyor. Bu çok önemlidir. "Eller", daha betonu dökülürken 12 Eylül tanklarını gördüler. O heykeli 1979 yılında yapmaya başladım. Bir yıl sonra da 1980 askeri darbesi oldu. Heykel hem sevildi, hem de törenlerde, mitinglerde, gösterilerde sığınak gibi oldu. Kendisine sığınan insanları şefkatle kucaklıyorlar. Herkes orada kendisini ifade ediyor. Bir sanatçı olarak da bu bana gurur veriyor. En büyük kazancımın da bu olduğuna inanıyorum.

İstihdam Stratejisi

37

Kemal BİÇERLİ

İŞ-KUR Genel Müdürü

Genel Çerçeve

Gelişmişlik ve sosyoekonomik durumuna göre değişmekle birlikte tüm ülkelerdeki en önemli kişisel ve toplumsal problemlerin başında işsizlik ve istihdam gelmektedir. Küresel krizle birlikte daha da önem kazanan bu durum -görece olarak daha az etkilenmiş olmakla birlikte- ülkemiz için de geçerlidir.

Özellikle yaşanan son küresel krizle derinliği daha da artan sorunun çözümü adına tüm ülkeler ellerindeki imkanlara göre çeşitli arayışlara girmektedirler. Ancak krizle birlikte artan bir seyir izlese de şüphesiz bu alandaki çalışmalar yeni yapıyor da değildir. Başta AB,

DB, IMF vb. uluslararası kurum/kuruluşlar olmak üzere tüm ülkelerde çözüme yönelik özel bir odaklanmanın olduğu görülmektedir. Bu çerçevede ABD ve AB üyesi ülkelerin peş peşe açtıkları paketler somut örnekler durumundadır.

Aslında tüm bu gelişmelerin sürpriz sonuçlar olduğu da düşünülmektedir. Bir ülke açısından katlanılması -özellikle uzun dönemde- mümkün olmayan maliyetlerin azaltılması adına atılan her adım, kişisel ve toplumsal refaha bir katkı olarak görülmektedir. Diğer birçok konuda olduğu gibi bu alanda da ülkeden ülkeye değişen ve/veya benzeşen çalışmaların yapıldığı görülmektedir.

İşsizlikle mücadele edip, istihdam imkanlarının artırılmasına yönelik çalışmaların çoğu kabul edilen temel bazı ilkeler, kanunlar ve diğer yasal düzenlemeler ile temel politika belgelerine dayalı olarak

kurgulanmaktadır. ABD’de eskiden beri uygulanmakta İnsan gücü Geliştirme Anlaşması (Manpower Act) olan yasadaki Avrupa İstihdam Stratejisine (AIS) kadar birçok versiyonu denenen bu mücadelede en iyi örneklerden biri şüphesiz -kimi eksiklerine ve kriz nedeniyle tam olarak uygulamaya geçirilememesine rağmen- AIS’dir. AB ölçeğinde ortak bir “istihdam politikası oluşturma” amacına yönelik hazırlanan Strateji ülkelerin uygulayacakları politikalarda yeknesaklığın sağlanması, aradaki devasa farkların yakınsanması konusunda üye devletler için sağlam bir zemin olmuştur. O dönemki adıyla Lizbon Stratejisinin kabul edildiği 2000 yılından bugüne gelindiğinde alınan mesafe de bunun göstergesi durumundadır.

İşsizlik, bir ülke için en önemli kaynak durumunda olan “insan faktörü” açısından da bir tehdit durumundadır. Genç bir nüfus yapısına sahip ülkemiz için konu daha da

dikkatli ele alınıp değerlendirilme-
yi hak etmektedir. 2040'lı yıllarda
kapanacak bu “fırsat penceresi”nin
çok iyi değerlendirilmesi hem birey-
ler hem de toplum açısından hayati
bir durumdur.

Genel hatlarıyla yapılan bu tes-
pitlerin büyük oranda tüm ülke in-
sanınca paylaşıldığı görülmektedir.
Bugün geline nokta konuya ilgi
duyan hemen herkes tarafından
eksikliği en fazla vurgulanan hu-
susların başında bir İstihdam Stra-
tejimizin olmamasıdır. Ülkemizle il-
gili yapılacak tüm çalışmaların odak
noktası olup, belirlenen öncelikleri-
ne göre tüm ilgili kişi/kişi/kurum ve
kuruluşlara yol gösterecek bir Stra-
teji belgesinin hazırlanması gerekti-
ği konusunda bugün itibarıyla tam
anlamda bir konsensüs sağlanmış
olduğu görülmektedir.

38

Her ne kadar hemen hemen tüm
ulusal politika belgelerinde yatay bir
konu olarak yer alsın da İstihdam ko-
nusunun müstakilen ele alındığı bir
temel ulusal strateji belgesinin ha-
zırlanması gerektiği açıktır. Çünkü
istihdam diğer konulara göre türev
bir konu olarak ele alınamayacak
kadar önemli bir konudur.

Temel Ulusal Politika Belgeleri
“istihdam” açısından ele alındığın-
da, aslında konuya epey geniş alan-
ların ayrıldığı ve hemen hepsinde
asli yatay eksenlerden biri olarak ele
alındığı görülmektedir. Kalkınma
Planlarından, Orta Vadeli Programa,
Hükümet Programlarından, Acil Ey-
lem Planına, GAP Eylem Planından
Esnaf Eylem Planına vb. birçok te-
mel belge bu durumu teyit etmek-
tedir. Ancak yukarıda da değinildiği
üzere tüm bu çalışmaların kıymet ve
değerini takdir etmekle birlikte asıl
doğruyu ifade etmek durumundayız
ki; o da “istihdam başka belgelerde
kendisine atfı yapılmasının yanın-
da başlı başına bir Strateji Belgesine
konu olup, diğer konuların türev bir
konu olarak ele alınmalıdır!”

Nasıl Bir İstihdam Stratejisi

Belki en zor işlerden biri de bu-
dur; çözülmesi konusunda herkesin
hemfikir olduğu bir konuda yine
herkesin anlaştığı/memnun olduğu/
hemfikir olduğu bir belge çıkarmak.
Hele hele bu belge “istihdam” gibi
adeta temas etmediği ilgi kurulama-
yacak hiçbir konunun olmadığı bir
alandaysa... Çünkü herkes sorunu
kendi penceresinden görmektedir
ve doğaldır ki çözüm de bu bakış
açısına göre bir çözümdür. Ama
bizler farklı pencerelerden de bak-
sak bu zamana kadar halletmemekle
zaten yeterince vakit kaybettiğimiz
bu konudaki gecikmeye tahammül
edemeyiz/etmemeliyiz. Kaybedile-
cek başka yılları olmadığı bilinciyle
hareket ederek ortak çözümlerde
buluşmanın arayışı içinde olmalıyız.

Sorunun odak alanlarına yoğun-
laşıldığı zaman aslında çözümler de
kendiliğinden gelmektedir. Bu bağ-
lamda ülkemiz işsizlik ve istihdam
anlamında ele alındığı zaman temel
sorun alanları olarak öne çıkan hu-
suslar aşağıda yer almaktadır:

1. Düşük nitelikli işgücü
2. Eğitim imkanlarının yetersiz-
liği
3. Eğitime erişimdeki sorunlar
4. Hayat boyu öğrenim konusun-
da toplumsal bilinç eksikliği
5. Eğitim-istihdam ilişkisinin za-
yıflığı
6. Eğitimde merkeziyetçi yapı
7. İstihdam odaklı makro politi-
ka eksikliği
8. Aktif politikalarla desteklen-
meyen pasif politika uygulama-
maları
9. Aktif politikaların ve kamu is-
tihad hizmetlerinin zayıflığı

Şüphesiz yukarıda zikredilen se-
kiz maddeyle sınırlı değil ülkemizdeki
işsizlik/istihdam konusundaki sorun-

lar. Ancak bu tespitlerin tüm tarafla-
rın üzerinde büyük oranda hemfikir
olabileceği düşünülmektedir.

Yapılan sorun tespiti aslında bir
diğer taraftan temel iyileştirme alan-
larını ifade etmektedir. Bu anlamda
bahse konu sorunların çözümüne
ilişkin öneriler –bize göre- olası bir
İstihdam Stratejisinin de genel çer-
çevesini vermektedir.

Sırayla kısaca değinmek gerekir-
se;

1. Ülkemiz emek piyasalarının
genel özelliği olarak ifade ede-
bileceğimiz “düşük kalifikas-
yonlu işgücü” İstihdam Stra-
tejisinin en önemli ayaklarından
biri olmak durumundadır.
Çeşitli nedenlerle bir mesleği
icra edecek kadar bilgi/biri-
kime sahip olmayan kişilerin
niteliklerinin yükseltilmesi
ülkemiz adına bir zorunluluk-
tur. Bu amacı teminen mevcut
niteliksiz işgücüne nitelik ka-
zandırmak amacıyla aktif iş-
gücü programları genişletile-
rek bu kişilerin yararlanması
sağlanmalıdır.
2. Her ne kadar geçmişe göre
önemli oranda artış yaşanmış
olsa da ülkemiz eğitim imkan-
larının hala yeterince geliştii-
ğini söyleyemeyiz. Bu durum
kendisini daha çok okul önce-
si eğitimde hissettirmektedir
ki; bu eğitim düzeyi bireylerin
kişilik ve mesleki gelişimi ile
temel el becerileri gelişimine
çok büyük etki etmektedir.
Diğer taraftan eğitim düzeyi
yükseldikçe işgücüne katılım
oranları artmaktadır. Dolayı-
sıyla muhtemel bir Stratejinin
önemli maddelerinden biri de
bu alana ilişkin olmalıdır.
3. Eğitime ilişkin sorunlardan
bir diğeri, sunulan imkanların
herkes açısından erişilebilir-
liğinin aynı olmamasıdır. Bu
konuda yaşanan yoksunluk,

bölgesel gelişmişlik farklarından kaynaklanabileceği gibi, toplumsal, kültürel faktörlerden de kaynaklanabilmektedir. Dolayısıyla sorunun çözümüne ilişkin çalışmalarda bu hususun göz önüne alınması gerekmektedir.

4. Her ne kadar son yıllarda artış eğiliminde de olsa uluslararası karşılaştırmalara bakıldığında ülkemizin HBÖ'den yararlanma durumları AB ülkeleriyle kıyaslanmayacak kadar düşüktür. Bu durumda bireylere sunulan HBÖ imkanlarının yetersizliği yanında, toplumsal bilinç eksikliğinin de etkisi olduğu açıktır. Dolayısıyla bu hususta Stratejide HBÖ imkanlarının yaygınlaştırılmasının yanında toplumsal bilinç artırıcı çalışmalara ilişkin de hedefler yer almalıdır.
5. Ülkemiz işgücü piyasasına ilişkin en temel ortak tespitlerden biri olan bu sorunun çözümü, eğitim -özellikle de mesleki eğitimde- program içeriklerinin belirlenmesi, okul yönetimine katılması, ortak işbaşı eğitim programı uygulaması vb. yöntemler kullanılarak sanayici/tüccarın sürece katılmasının sağlanması böylece de öğrencilerin eğitimlerinin bir parçası olarak aldıkları teorik eğitimin devamı olan pratik eğitimi bizzat işbaşında öğrenmesinden geçmektedir. Bu şekilde okullarla ilişkiye geçirilen sanayici/tüccara da mütevelli heyet benzeri bir yapıyla okulların yönetimiyle de ilgilenmeye başlayacaktır.
6. Ülkemizin genel bir özelliği olan "merkeziyetçi yapı" eğitim sistemimizde de aynen yaşamaktadır. Her ne kadar bu konuda epeyce mesafe alınmış olsa da hala istenen yerde ol-

madığımız söylenebilir. İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu kararıyla il düzeyinde hangi bölümlerin açılıp/açılmayacağına karar verme yetkisi yerele devredilmiş ve eğitim içeriklerinin okullarca yerel düzeyde belirlenmesi/revize edilmesi imkanı getirilmiş olmakla birlikte okulların yönetimi, bütçesi, öğretim işleri tamamen merkezi talimatlara göre yürütülmektedir. Yukarıda değinildiği üzere Mütevelli Heyet tarzı bir yapılanma bu anlamda güzel bir Strateji önerisi olarak değerlendirilebilir.

7. Çerçevesi çizilmeye çalışılan Stratejinin yokluğunun bir yansıması olarak değerlendirilebilecek bu madde ülkenin en önemli sorunu olan işsizliği çözüme konusunda çok güçlü bir irade ortaya konulmasını gerektirmektedir. Diğer maddelerden farklı olarak birbirinden bağımsız politika alanı değerlendirilirken bu çalışmanın "istihdam etkisi"nin ne olacağı hususunun asli bir madde olarak not edilmesini ve ciddi şekilde de takibi gerektirmektedir.
8. Ülkemizce uygulanan pasif politikalar çerçevesinde yapılan sosyal yardımlar -büyük oranda- bireyleri çalışmaya değil, çalışmamaya itmekte/teşvik etmektedir. Örneğin SYDGM'den aylık olarak düzenli bir yardım alan çalışabilir durumdaki kişiler bu yardım karşılığı herhangi bir şey yapmaksızın, bir çalışma yapmaksızın almaktadırlar. Bu yapı kişilerin pasifleşmesine tembelleşmesine, hatta kimi durumlarda dilencileşmesine yol açmaktadır. Halbuki pasif politikalar beklenen, çalışamaz durumda olanlar hariç yardım alanların bu yardım

karşılığı bir ev ödevlerinin olmasının sağlanmasıdır.

9. İki ayrı madde gibi değerlendirilmeye müsait olsa da aslında AİP ve kamu istihdam hizmetleri birbirinden ayrılması zor kavramlardır. Birbirinden beslenen iki konuyla ilgili olarak ülkemiz son yıllarda çok büyük ilerlemeler kat etmiştir. 2008 yılında toplam 35 milyon TL kaynak kullanıp 30 kişiye hizmet sunarken, 2009 yılında toplam 306 milyon TL kaynak kullanıp, 213 bin kişiye ulaşmıştır. 2010 yılı sonuna kadar ise 216 bin kişi hedefinin tutturulacağı tahmin edilmektedir. Bahse konu tüm artışlar kamu istihdam hizmetlerinde geçmişle kıyaslanmayacak derecede bir genişleme anlamına gelmektedir. Dolayısıyla ilerleyen dönemlerde planlanan hizmet sunum genişlemesi ancak hizmet sunum kapasitesinin artırılmasıyla mümkündür. Stratejide konuya ilişkin müstakil bir başlığın açılıp, bu doğrultuda çalışmaların yürütülmesi uygun olacaktır.

Sonuç

Çok daha detaylı ve etraflı bir değerlendirmeye alt ayrıntılarına girilip ele alınması gereken çok önemli bir konuyu kısaca birkaç başlık etrafında değerlendirmek cidden zor bir iş. Çünkü bahse konu belge herhangi bir sektördeki herhangi bir alana ilişkin hazırlanan strateji belgesi değildir. Tamamlanabildiği takdirde tüm ülke öncelik alanlarında yapılacak her tür çalışmada bir baş rehber durumunda olmasını beklediğimiz Belgenin en kısa sürede tüm paydaşların katkıları alınarak hazırlanıp, ilan edilmesi önem taşımaktadır. Ülkemizdeki kamu-özel kesim birlikte çalışma kültürü bu anlamda sağlam bir zemin sunmaktadır.

“Ümit Vaat Eden Genç Liderler Programı”

40

Uluslararası Emek Vakfı'nın (JILAF) 28 Kasım-11 Aralık 2010 tarihleri arasında Japonya'da düzenlediği “Ümit Vadeden Genç Liderler” programına Konfederasyonumuz adına Çimse-İş Sendikası Genel Başkanı Zekeriye Nazlım katıldı. Seminer boyunca Avrasya ülkeleri adına sözcü olarak seçilen Zekeriye Nazlım, Japonya Çalışma Mevzuatı konularında çeşitli kurumlarla görüş alışverişinde bulundu, Türk çalışma hayatı ve sendikal hareketi ile ilgili bilgiler verdi.

Japonya Akita Valisi Norihisa Sataka ile Avrasya ülkeleri ve Japonya çalışma mevzuatı konularında görüşmeler yapan Zekeriye Nazlım, bu ülkelerle sosyal diyalogu geliştirmeyi amaçlayan çalışmalara da katıldı.

Nazlım, son ziyaretini gerçekleştirdiği Honda Fabrikası Saita'da yaptığı konuşmasında Japonya ile ilgili görüşlerini şu şekilde ifade etti:

“Bizler JILAF Vakfı'nın daveti üzerine 28 Kasım 2010 günü ülke-

nize geldik. Bu zamana kadar çeşitli kurumlarla görüş alışverişinde bulunduk. Hiroşima ve Akita'ya ziyaretler gerçekleştirdik, en son ziyaretimiz Honda Fabrikası oldu. Burada, bizlere çok detaylı açıklamalarda bulunduğunuz için sizlere teşekkür ederim. Bu en son ziyaretimiz olduğu için düşüncelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Japonya'ya gelmeden önce, ülkenizi ilk atom bombasının atıldığı, son yıllarda teknolojisinin geliştiği ve marka sahibi bir ülke olarak değerlendiriyordum. Fakat Japonya'da bulunduğum süre içerisinde yaşadığım ve gördüğüm olaylar sonucunda şu değerlendirmede bulundum; sevgi ve saygının başarıldığı, temizlik ve çalışkanlığın kazanıldığı, doğruluk ve dürüstlüğün sağlandığı, acıların sevgiye dönüştüğü, küçük bedenlerin büyük beyinlere sahip olduğu, yok oluştan var oluşun başarıldığı ülke ve halkın adı Japonya.

Bundan sonra, benim yeni Japonya tarifim bu şekilde olacak, buradan iyi niyet temennileri ile ülkemize dönüyoruz. Bizlere göstermiş olduğunuz ilgi ve dostluktan dolayı sizlere teşekkür ve şükranlarımı sunarım.”

Uluslararası Sendika Delegasyonu Sarkozy'yi Ziyaret Etti

Uluslararası sendika örgütleri, TUAC ve ITUC üyesi konfederasyon temsilcilerinden oluşan bir sendika delegasyonu; 13 Aralık 2010 günü, 2011 yılında Fransa'nın ev sahipliği yapacağı G20 Zirvesi'nin önceliklerini görüşmek üzere Fransa Cumhurbaşkanı Sarkozy'yi ziyaret etti.

Ziyaret çerçevesinde Sarkozy; küresel krizin çözümü noktasında sendikaların çağrılarına cevap ola-

rak, Fransa G20 Zirvesinin kalbine küreselleşmenin sosyal yönünü yerleştirmekte kararlı olduklarını söyledi. Sarkozy ayrıca, G20'nin istihdam ve eğitim odaklı gerçek bir sosyal gündemle toplanmasını ümit ettiğini de söyledi. Görüşmede, bir G20 İstihdam Bakanları toplantısının G20 içerisinde ekonominin koordinasyonuna nasıl katkı sağlayacağı oldu.

ITUC Genel Sekreteri Sharan Burrow, daha önce gerçekleştirilen

ILO Küresel Ücret Raporu

ILO'nun 2010-2011 Küresel Ücretler Raporuna göre, küresel kriz nedeniyle 2008 ve 2009 yıllarında ücret artış oranları yarı yarıya azaldı. Dünya üzerinde ücret karşılığı çalışanların yüzde 94'ünü kapsayan, 115 ülke ve bölgenin verileri incelenerek hazırlanan raporda aylık ortalama ücret artışının 2007 yılında yüzde 2.8 iken 2008'de yüzde 1.5'e ve 2009'da yüzde 1.6'ya gerilediği görülüyor. Çin dışarıda bırakıldığında küresel ücret artış oranı 2008'de yüzde 0.8'e ve 2009'da yüzde 0.7'ye geriliyor.

ILO Genel Direktörü John Somavia, çalışmanın uzun süren istihdam krizinin bir başka yüzünü ortaya koyduğunu ve işini kaybeden milyonlarca işçinin yanı sıra işine devam eden pek çok işçinin de satın alma gücünü ve yaşadığı refah düzeyini kaybettiğini söyledi. Raporun temel bulguları şu şekilde özetlenebilir:

- Ülkelerin yüzde 50'si asgari ücreti, düzenli asgari ücret

Zirvelerde istihdam ve iş yaratma konusunda kararlar alındığını, ancak gerekli adımların henüz atılmadığını söyledi. Burrow, mali düzenlemeler konusunda somut önlemlerin alınmaması ve hükümetlerin sadece kamu harcamalarını kısarak ve ücretleri düşürerek iyileştirme yolları aramayı bırakmaması durumunda başka krizlerin yaşanması riskinin artacağını de sözlerine ekledi.

gözden geçirme usulünün bir parçası olarak veya en savunmasız kesimin satın alma gücünü korumak amacıyla ayarlamaktadır. Daha önceki krizlerde, esas alınan modelin asgari ücreti dondurmak olduğu dikkate alındığında bu bir sapmadır.

- Özellikle yoksulluğa düşecek durumdakiler olmak üzere düşük ücretliler için asgari ücretle sosyal ve emek pazarı politikaları arasında daha iyi bir bağa ihtiyaç bulunmaktadır.
- Toplu pazarlığın çalışanların yüzde 30'dan fazlasını kapsadığı ülkelerde ücretler verimlilikle daha paralel gitmektedir. Asgari ücret, ücret dağılımının alt yarısında yer

alanlar açısından adaletsizliği azaltmaktadır.

- Toplu pazarlık ve asgari ücret iyi tasarlanmış gelir politikaları ile birlikte işçilerin iyileştirmede gelirlerini artırabilmektedir.

ITUC Genel Sekreteri Burrow; Raporun, sendikaların tüm ülkelerde ekonomik kriz ve uygulanan politikalar hakkında öne sürdüklerini desteklediğini söyledi. Burrow ayrıca, dünya ortalamasının düşük de olsa hala pozitif göründüğünü, ancak ücretlerin pek çok ülkede düşüş gösterdiğini, kriz boyunca işini kaybetmemeyi başaran işçi ücretlerinin ise gerilediğini ya da sabit kaldığını söyledi.

Ihracata ve tüketici borçlanmasına aşırı güven üzerine kurgulanmış ekonomik büyümenin artık yürümediği görülüyor. Anlamlı bir ekonomi iyileşme için ülkelerin ücretleri artırarak ve adil gelir dağılımını sağlayarak iç talebi artırması gerekiyor. ILO Raporu üç çözüm önerisi getiriyor; kapsamlı toplu pazarlık, yasal asgari ücret ve sosyal koruma programları.

Raporda dikkati çeken bir başka konu da düşük ücretin ülkelerin üçte ikisinde artış gösterdiği ve sendikalaşma oranının yüksek olduğu ülkelerde düşük ücrete daha az rastlandığı. Burrow, bu konuyla ilgili olarak, sendikalaşmanın yoğun olduğu ülkelerde ücretlerin verimlilikle birlikte arttığını ve kazanımların adil bir şekilde paylaşımını sağlamak açısından sendikaların çözümün bir parçası olduğunu söyledi.

Romanya'daki Endüstriyel Gelişmeler ve Türkiye

42

Celal TOZAN

TÜRK-İŞ Sosyal Güvenlik Danışmanı
celaltozan@hotmail.com

L Ocak 2007 tarihinde Avrupa Birliği üyeliğine kabul edilen ve üyeliği beşinci yıla giren Romanya'nın, AB üyesi olarak özellikle endüstriyel ilişkilerde gösterdiği gelişmeler ülkemizi yakından ilgilendirmektedir.

Yunanistan'dan sonra Bulgaristan ve Romanya'nın AB üyeliğine kabul edilmelerine karşın ülkemizin AB dışında kalmasının aleyhte sonuçlar doğuracağı bilinmektedir. Ancak ülkemizin Balkanlardaki ekonomik ve stratejik konumu ve önemi iyi değerlendirildiğinde, olası aleyhteki gelişmeleri, ülkemizin lehine çevireceği çoğu çevreler tarafından haklı olarak ısrarla ifade edilmektedir.

Gelişmeleri lehimize çevirecek kazanımların elde edilmesinde en etkin işbirliğinin Romanya ile kurulması olası görünmektedir.

Ocak 2002 tarihinden itibaren tam olarak yürürlüğe giren Serbest Ticaret Anlaşması, Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi ve Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması anlaşmalarıyla birlikte Türkiye ile Romanya arasında karşılıklı olarak etkin, mükemmel bir siyasi irade oluşmuştur.

İki ülke arasındaki karşılıklı iyi ilişkilerin etkin bir şekilde sürdürülmesi, iki ülke arasındaki dış ticaret hacmini de olumlu etkilemiş, 2001 yılında 1 milyar dolar seviyesinde olan dış ticaret hacmi, 2006 yılında yaklaşık 5 milyar dolara, 2010 yılında ise 5,3 milyar dolara yükselmiştir.

Türkiye ile Romanya arasındaki olumlu ekonomik gelişmeler iki ülkenin iyi bir ortaklık oluşturmaya

da olanak sağlamıştır. Romanya da 1,5 milyar dolara ulaşan 9100 civarında Türk şirketi kurulmuştur.

1989 yılında gerçekleştirilen rejim değişikliğiyle, Komünist rejimden demokratik ve çoğulcu parlamenter rejime geçen ve ekonomide serbest piyasa ekonomisinin ilkelelerini benimseyen Romanya önemli gelişmeler sağlamıştır.

1989 yılında gerçekleştirilen rejim değişikliğinden sonra uluslararası ilişkilerinde de farklı gelişmeler kaydeden Romanya, ülkemizin de etkin desteği ile Nisan 2004 tarihinde NATO üyesi olmuş, 12 yıl süren katılım sürecinden sonra 01.01.2007 tarihinden itibaren AB'ne girmiştir.

AB'ne üyelik için Romanya'dan önce başvurmuş olan ülkemizin katılım süreci ise devam etmektedir. Ülkemizin AB'ne girmesine destek veren üye ülkeler arasında, Romanya etkin şekilde yer almaktadır.

Gerek AB'ne katılım sürecinde, üyeliğe kabul edilmesi halinde üyelikten sonraki süreçte ülkemizde olası gelişmeleri Romanya'daki gelişmelerden yararlanarak saptayıp ön hazırlıklarda bulunmak, gerekse AB üyesi olarak Romanya'da meydana gelen gelişmelerin yarattığı fırsatları ikili ilişkilerimizi pekiştirecek şekilde yönlendirmek için Romanya'daki gelişmeleri yakından izlememiz ülkemizin yararına olacaktır. Özellikle Romanya'nın 1989 yılından ve AB'ne üyeliğinden itibaren çalışma hayatında gösterdiği gelişmeler büyük önem taşımaktadır.

Demokratik ve çoğulcu parlamenter rejime geçmesinden itibaren çalışma hayatında olumlu gelişmeler gösteren Romanya'nın, AB'ne üye olduğu 01.01.2007 tarihi itibarıyla yaşam beklentisi erkekler için 68,2, kadınlar için 75,4'e yükselmiştir.

Romanya'ya AB'ne üyelik sürecinde, 2005-2007 yılları arasında yaklaşık 10 milyar Euro fon sağlanması ekonomisindeki ve çalışma hayatındaki olumlu gelişmelere önemli katkı sağlamıştır.

2007 yılında kişi başına düşen milli gelir 10.500 Euro'ya, 2008 yılında ise 11.300 Euro'ya yükselmiştir. Ekonomik krize rağmen milli gelirindeki artış devam etmektedir.

Ekonomideki olumlu gelişmeler işsizlik oranlarının da yıllar itibarıyla düşmesine olanak sağlamıştır. 2006 sonu itibarıyla yüzde 12 oranında ölçülen işsizlik, 2007 yılında yüzde 4,3'e, 2008 yılında ise yüzde 4'e düşmüştür.

Hiç kuşkusuz Romanya'nın 2006 yılı itibarıyla yüzde 12 civarında olan işsizlik oranının 2008 yılında yüzde 4'e düşmesindeki en büyük katkıyı AB'ne üyelik sağlamıştır.

Nitekim Romanya'nın Ulusal İstatistik Kurumundan alınan verilere göre, AB'ne uyum sürecinde ülke nüfusunun yüzde 11 kadarı (yaklaşık 2,5 milyon Romen yurttaşı)

başta İtalya ve İspanya olmak üzere AB ülkelerinde iş bulmak üzere göç etmiştir. Göç eden bu nüfusun ülkeye katkısı ise yaklaşık 4 milyar Euro civarında olduğu belirtilmiştir.

Romanya'nın AB'ne üyeliğinden sonra ücret seviyeleri de olumlu gelişme göstermiş 2006 yılında 90 Euro olan asgari ücret, 1 Ocak 2009 tarihinde 131 Euro'ya, ortalama ücret ise 434,5 Euro'ya yükselmiştir.

Romanya'nın demokratik çoğulcu parlamenter rejimine geçip, AB'ne üye olduğu 01.01.2007 tarihinden itibaren günümüze kadar geçen süreçte olumlu gelişmeler sendikal hayatta da kendini göstermiştir. 2006 yılı itibarıyla sendikaların üye sayıları 1.750.000 ulaşmıştır. Sendikalaşma oranı ise yüzde 33,7 olarak gerçekleşmiştir.

Grevde geçen işgünü sayısı ise 2003'de 22.247, 2005'de 12.506, 2006 da 24.390 olarak gerçekleşmiştir. Sendikaların hızla gelişmesi ile çalışanlar önemli kazanımlar elde etmiştir.

2010 yılında Köstence'de görüşme yöntemiyle işçiler arasında yapılan ankette katılımcılardan her 10 kişiden 5'i ülkenin AB'ne üye olmasından sonra özlük haklarında (ücret çalışma süresi, ücretli izin gibi) olumlu gelişme olduğunu belirtirken, 3'ü bir değişiklik olmadığını, 2 si ise Çavuşesku döneminde durumlarının daha iyi olduğunu ifade etmiştir.

Sendika aidatlarının devlet tarafından, üyelerin ücretlerinden kesilerek sendikalara aktarılması, kamudaki profesyonel sendika yöneticilerinin ücretlerinin devlet tarafından ödenmesi sendikaların güçlenmesine önemli katkı sağlamaktadır.

Görülüyor ki, AB'ne katılım sürecinde ve AB'ne üyelikten sonra Romanya'nın endüstri ilişkilerindeki olumlu gelişmeler, ülkenin refahına ve istikrarına önemli katkı sağlamıştır.

Her ne kadar AB üyelik sürecinde Romanya nüfusunun yüzde 11'i iş bulmak üzere AB'nin diğer ülkelere göç etmişse de bugün ülkede özellikle nitelikli işgücüne büyük ihtiyaç duyulmaktadır.

Romanya'daki olumlu gelişmeler son yıllarda yabancı yatırımcıların dikkatlerini üzerlerine çekmiştir. 2004 ve 2005 yıllarında 6,5 milyar dolar olan yabancı yatırım tutarı, 2006 yılında 8,6 milyar dolara yükselmiştir.

Ancak tüm bu olumlu gelişmelerle birlikte AB'ne uyum süreci devam eden Romanya'nın Şengen bölgesine girme ve yolsuzlukla mücadelede konularındaki sorunları devam etmektedir.

Ülkemizin Romanya'daki tüm bu olumlu ve olumsuz gelişmeleri yakından izleyerek, ülkemizin AB'ne katılım sürecinde ve uyum sürecinde gerek çalışma hayatında gerekse ekonomik alanda ve toplumsal yapıda olası gelişmelere karşı hazırlıklı olmalıdır.

Özellikle her iki ülkede aynı süreçlerdeki ekonomik ve çalışma hayatının göstergelerinin yakından izlenerek gerekli tavırlarının alınması sendikalar açısından da büyük önem taşımaktadır.

Romence-Türkçe Çeviri: Alina Liliana Celepçi

Kaynaklar:

- 1- Birlikte Çalışmak: Avrupa Birliği ve Türkiye'de Sendikalar: ATAKTA
- 2- Aziz Çelik; AB Sosyal Politikası; Kitap Yayınevi 2008/İST.
- 3- TÜİK
- 4- Elektronik Kaynaklar

[http:// www.igeme.org.tr/pg/section-pg-ulke.cfm?id= Romanya](http://www.igeme.org.tr/pg/section-pg-ulke.cfm?id=Romanya)

[http:// www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do](http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do)

[http:// www. Inse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do](http://www.Inse.ro/cms/rw/pages/index.ro.do)

Torba Yasa Sosyal Güvenlik Haklarımıza da Dokunuyor

Bir takvim yılı içinde bir aydan fazla ücretsiz izin kullanan sigortalı genel sağlık sigortası primini kendi ödeyecek.

Kamuoyunda “Torba Yasa” olarak bilinen ve TBMM’nde görüşülmekte olan Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten sonra bir takvim yılı içinde bir aydan fazla ücretsiz izin kullanan sigortalıların kendileri ve bakmakla yükümlü oldukları aile bireyleri sağlık hizmetlerinden yararlanmayacak. Bu durumda olan sigortalıların kendilerinin ve bakmakla yükümlü oldukları aile bireylerinin sağlık hizmetlerinden yararlanmaları için zorunlu olarak genel sağlık sigortası primlerini kendileri ödeyecek.

Özel sektörde kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçiler, hizmet akitleri askıda olduğu sürelerde ay içinde 30 günden, yıl içinde 12 aydan eksik çalıştıkları sürelerle ilişkin genel sağlık sigortası primlerini kendileri ödeyecek.

Kamu sektöründe kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan sigortalıların, hizmet akitlerinin askıda olduğu sürelerde, ay içinde 30 günden, yıl içinde 12 aydan eksik çalıştıkları sürelerde genel sağlık sigortası primleri işverenleri tarafından ödenirken, özel sektörde çalışan sigortalıların ay içinde 30 günden, yıl içinde 12 aydan eksik çalıştıkları sürelerle ilişkin genel sağlık sigortası primlerini kendileri ödeyecek.

Özel sektörde kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan sigortalılar ile mevsimlik işlerde çalışan sigortalılar, hizmet akitlerinin askıda olduğu sürelerde ay içinde 30 günden, yıl içinde 12 aydan eksik çalıştıkları sürelerle, ilişkin genel sağlık sigortası primlerini zorunlu olarak ödemeleri seçimden sonraya bırakıldı.

Genel sağlık sigortası primlerinin zorunlu olarak ödenmesine 01.01.2012 tarihinden itibaren başlanacak. Bu tarihten itibaren ev hizmetlerinde 30 günden az çalışanlar-

da genel sağlık sigortası primlerini zorunlu olarak kendileri ödeyecek.

Kamuda kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan sigortalılar isteğe bağlı sigortaya devam ettikleri sürelerde genel sağlık sigortası primlerini kendileri ödeyecek.

Kamuya ait işyerlerinde kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan sigortalılar, hizmet akitleri askıdayken ay ve yıl içinde çalışmadıkları sürelerde, emekli aylığını hak etmek için eksik günlerini tamamlamak üzere isteğe bağlı sigortaya devam etmeleri halinde genel sağlık sigortası primini kendileri ödeyecek. İsteğe bağlı sigortaya devam etmeyenlerinkini ise işverenleri ödeyecek.

İsteğe bağlı sigortaya devam etmek istemeyenler ise sadece ay içinde 30 günden eksik çalıştıkları günleri hizmet borçlanması yaparak hizmetlerine saydırabilecek. Ay içindeki eksik günlerini borçlanarak hizmetlerine saydırmak isteyen kamuda çalışan sigortalılar bu süreler için isteğe bağlı sigortaya ödeyeceklerinden daha düşük prim ödeyecek.

Özel sektörde kısmi süreli iş sözleşmesi ile çalışan sigortalılarda hizmet akitleri askıdayken sadece ay içindeki 30 günden az çalıştıkları süreleri borçlanarak hizmetlerine saydırabilecek. Ancak özel sektörde kısmi süre ile çalışıp ay içindeki çalışmadıkları süreleri borçlanan sigortalılar bu süreler için genel sağlık sigortası primlerini ödememişler ise, borçlanma tutarları, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerine genel sağlık sigortası primleri de ilave edilerek hesaplanacak.

Sigortalı Hastaların Ödeyecekleri Ek Ücretin Tavanı Belirlendi

Sosyal Güvenlik Kurumu, (SGK) Özel hastaneler ile vakıf üniversitesi hastanelerinin, sigortalılardan, emeklilerden, geçindirmekle yükümlü oldukları aile fertlerinden, dul ve yetimlerden alacakları ilave ücretinin üst sınırının bu yılda yüzde 70 olarak uygulanacağını açıkladı.

Sigortalı hastalar, özel hastanelerde veya vakıf üniversitesi hastanelerinde gördükleri tedaviler için, bu hastanelerin aldıkları puan durumuna göre, tedavi bedellerinin yüzde 30 ila yüzde 70'i oranında ilave ücret ödeyecekler.

SGK yaptığı açıklamada, özel hastaneler ile vakıf üniversitesi hastaneleri, yoğun bakım hizmetleri, yanık tedavisi hizmetleri, kanser tedavisi (radyoterapi, kemoterapi, radyo izotop), yenidoğana verilen sağlık hizmetleri, diyaliz tedavileri, kardiyovasküler cerrahi işlemleri

için sigortalı hastalardan ilave ücret almayacak.

Sigortalılar, özel hastaneler ile vakıf üniversitesi hastanelerinde gördükleri iş kazası veya meslek hastalığı tedavileri için de ilave ücret ödeyecek.

Şeref aylığı, nakdi tazminat aylığı, harp malullüğü aylığı ve terörlere mücadele nedeniyle aylık alanlar ile bakmakla yükümlü oldukları aile bireyleri, özel ve vakıf üniversitesi hastanelerine kamu hastaneleri tarafından sevk edilerek gitmişler ise ilave ücret ödemeyecek.

45

Emekli, Dul ve Yetim Aylıkları Yükseltildi

İşçilerin, kendi adına bağımsız çalışanların emekli, dul ve yetimlerinin, gelir ve aylıkları 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren 60 TL den aşağı olmamak üzere yüzde 4 oranında artırıldı.

1 Ocak 2011 tarihinden itibaren sürekli iş göremezlik geliri, malullük ve emekli aylık tutarı 1500 lira olanların gelir ve aylıklarına seyyanen 60 zam uygulanır iken, 1500 liranın üstünde olan gelir ve aylıklar yüzde 4 oranında artırılabilecek.

Ölüm aylıklarında ise uygulanacak 60 liralık veya yüzde 4 oranındaki artış hak sahiplerine hisseleri oranında dağıtılacak.

Gelir ve aylıklara yapılan artışlar, Şubat 2011 ödeme döneminden itibaren, Ocak ayı farkları ile birlikte emekli, dul ve yetimlere ödenecek.

Asgari Ücret ve Çalışanların Yoksulluğu

Enis BAĞDADIOĞLU

TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı
enisbagdadioglu@gmail.com

46

2011 yılında geçerli olacak “yeni” asgari ücret “yine” Asgari Ücret Tespit Komisyonu’nun işveren-hükümet kesimi temsilcileri tarafından belirlendi. Komisyonun işçi kesimini oluşturan TÜRK-İŞ temsilcileri ise karara muhalif kaldı. Komisyon çalışmaları, yapılan açıklamalar, işçi kesiminin karşı oy gerekçesi özet olarak TÜRK-İŞ Dergisi’nde, ayrıntılı olarak dergi ekinde yer almaktadır.

Asgari Ücret Yönetmeliği’nde asgari ücret “İşçilere normal bir çalışma günü karşılığı ödenen ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinden asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücret” olarak tanımlanmaktadır. Asgari ücretle, ücretlerin asgari sınırlarının belirleneceği öngörülmekte ve bu yolla “her türlü” işçinin ekonomik ve sosyal durumlarının düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Çalışanların, kendilerine ve ailelerine saygın bir yaşam düzeyi sağlayacak bir gelir elde etmeleri esastır. Yoksulluk, genel anlamıyla, insan-

ların temel ihtiyaçlarını karşılamama durumudur. Belirlenen asgari ücretin, öncelikle insanın yaşamını sürdürebilmesi için zorunlu olarak nitelendirilen temel ihtiyaçlarını karşılaması beklenmektedir.

Asgari ücret, çalışanların gelir dağılımından daha fazla pay alabilmelerini sağlayan etkin uygulamalardan birisidir. Gelir dağılımındaki eşitsizlik, temelde emek ve sermaye olarak ayırma tutulan üretim faktörlerinden emek kesiminin gelirden daha az pay almalarının bir sonucudur. Bu durum yoksulluğun görülme sıklığını da artırmaktadır.

TÜİK’in 2008 yılı Yoksulluk Çalışması Sonuçları’na göre ücretli-maaşlı çalışanlarda yoksulluk oranı yüzde 5,93 iken, yevmiyeli çalışanlarda bu oran yüzde 28,56 olmuştur. Ancak bu sonuca, bir kişi için belirlenen asgari ücretin aylık net 492,41 lira olduğu 2008 yılında dört kişilik hanenin aylık açlık sınırının 275 lira, aylık yoksulluk sınırının 767 lira olarak tahmin edilerek ulaşılmıştır. Türkiye’de fertlerin yüzde 17,1’i, yani yaklaşık oniki milyon kişi, devlet tarafından hesaplanan gıda ve gıda dışı harcamaları içeren yoksulluk sınırının altında yaşamını sürdürmek durumunda kalmaktadır. (Bu arada belirtmek gerekir ki, TÜİK tarafından 2 Aralık 2010 günü kamuoyuna duyurulması bek-

lenen 2009 Yılı Yoksulluk Çalışması Sonuçları’nın açıklanması ileri bir tarihe ertelenmiştir.)

TÜRK-İŞ’in “açlık ve yoksulluk sınırı” çalışmasına göre; 2002 yılı ortalaması olarak açlık sınırı aylık 337 YTL ve yoksulluk sınırı aylık 1.025 YTL iken, 2010 yılı ortalaması olarak bu tutar sırasıyla 839 ve 2.734 lira olarak hesaplanmıştır. Aylık net asgari ücret ise, yürürlük tarihi esas alınarak ağırlıklı yıl ortalamasına göre aynı yıllar için sırasıyla 174 ve 588 liradır. 2002-2010 yıllarını kapsayan sekiz yıllık dönemde açlık sınırındaki artış 502 lira ve yoksulluk sınırındaki artış 1.709 lira olmasına karşın aynı dönemdeki net aylık asgari ücret artışı sadece 414 lira olmuştur.

2010 yılı itibariyle net asgari ücret, açlık sınırı olarak tanımlanan tutarın yüzde 70,1’ini ve yoksulluk sınırı olarak tanımlanan tutarın ancak yüzde 21,5’sini karşılayabilmektedir. Diğer bir ifadeyle, asgari ücret almakta olan bir çalışan ailesi 2010 yılında ancak 21 gün sağlıklı beslenme yapılabilen ve sadece 6,5 gün insan onurunun gerektirdiği harcamayı yapılabilmektedir.

Asgari ücretin tanımında da yer alan “yetecek ücret” aslında uluslararası birçok sözleşme ve anlaşmada yer alan bir kavram olarak “insan

onuruna yaraşır” geçim düzeyini karşılayacak bir tutar olarak kabul edilmektedir. Onaltı yaşından büyük işçiler için, yılın ilk altı aylık döneminde aylık net 629,95 lira olarak belirlenen asgari ücret tutarını, yönetmelikte sıralanan “zorunlu ihtiyaçları” karşılamaya yetecek ücret olarak kabul etmek mümkün müdür?

Asgari ücretin belirlenmesinde çalışanların geçim koşullarının dikkate alınması anayasal bir zorunluluktur. Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından, çalışanların ‘geçim şartları’ konusunda çalışma yapması için görevlendirilen Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2010 Aralık ayı itibarıyla bir işçiyi temel alarak asgari ücretin aylık net 900,08 lira olması gerektiğini ortaya koymuştur. Devletin resmi kurumu tarafından bilimsel, objektif yöntemler ve güvenilir verilerle belirlenen ve de pazarlık ücreti olmayan bu tutar, Komisyon-da temsil edilen işveren-hükümet kesimi temsilcileri tarafından pazarlık konusu olmuş ve asgari ücret, yılbaşında olması gerekenden 270,13 lira daha düşük belirlenmiştir.

Asgari ücret, belirlendiği andan itibaren yetersiz, çelişkili ve tutarsız olmuştur. Aile unsuru dikkate alınmadan, insana yaraşır geçim koşullarını sağlamaktan uzak olarak belirlenen asgari ücret yürürlükte olduğu her ay eksik ödenmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) verilerine göre, sigortalı olarak çalışan işçilerin yüzde 43,2’sinin prime esas kazancı asgari ücret düzeyindedir. Diğer bir ifadeyle SGK kapsamındaki 3,9 milyon işçi asgari ücret almaktadır. Özel kesimde sigortalı çalışan işçilerin yüzde 46,5’inin geliri asgari ücrettir.

Yapılacak basit bir hesaplama, devletin resmi kurumu tarafından belirlenen 900,08 lira yerine işveren-hükümet kesimi tarafından kabul ve ilan edilen 629,95 lira düşük

asgari ücret nedeniyle 3,9 milyon asgari ücretlinin cebinden sadece Ocak 2011 ayında 1 milyar 054 milyon lira alınmakta veya işverene bırakılmaktadır.

İşveren açısından asgari ücretin maliyeti, ödenen SGK ve işsizlik sigortası işveren primi nedeniyle artmaktadır. Buna göre işveren onaltı yaşından büyük asgari ücretli için 2011 yılının ilk altı ayında aylık 155,32 lira sosyal güvenlik primi, 15,93 lira da işsizlik sigortası primi ödeyecektir. Böylece aylık brüt 796,50 lira olan asgari ücretin işverene maliyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) ile Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonuna (TİSK) göre 967,75 liraya ulaşmaktadır. Ancak aylık prim ve hizmet belgelerini SGK’ya düzenli olarak verip, primlerini de düzenli olarak ödeyenler, beş puanlık sigorta primi indiriminden yararlandıklarında, asgari ücretin işverene maliyeti 927,92 lira olmaktadır. Diğer bir ifadeyle “kurallara uygun davranan işveren” ücret düzeyi ne olursa olsun istihdam ettiği her işçi için 40 lira teşvik almaktadır.

Anlaşılan, ağır geçim koşulları içinde günlük 1 lira asgari ücret artışıyla kendisini ve ailesini geçindirmek durumunda olan çalışandan daha “zor” durumda bulunan işverenlerin teşviki daha öncelikli olmaktadır.

Asgari ücretin işçilerin ve ailelerinin geçim şartlarını doğrudan belirleyen temel unsur olması nedeniyle, etkisi tartışma konusu da olsa, yoksulluğu azalttığı söylenebilir. Ancak özellikle işveren kesimi, yüksek belirlenen asgari ücretin istihdamı daralttığını ve işsizliği artırdığını ileri sürmektedir. Ancak hiç kuşku yok ki, çalışanların yoksulluğu ve yoksunluğu temelinde istihdam sorununa çözüm bulunması doğru ve kabul edilebilir bir yaklaşım değildir. İşsizlerin istihdama katılması için “çalışanların gelirlerinin düşürülmesi ve çalışanların sahip oldukları kimi haklardan yoksun bırakılması” yaklaşımı üzerinde biçimlenen bir politikanın çalışma ve sosyal barış sağlamayacağı açıktır, ekonomik getirisi de orta ve uzun vadede ülke aleyhine gelişecektir.

Tablo: Asgari Ücrette Eksik Belirleme Nedeniyle Doğan Kayıp (TL/AY)

	TÜİK’in Önerdiği Net Asgari Ücret	Asgari Ücret Komisyonu’nun İlan Ettiği Net Asgari Ücret	Eksik Belirleme Asgari Ücretlinin Cebinden Alınan
Ocak 2003	326,60	226,00	100,60
Ocak 2004	396,99	303,08	93,92
Ocak 2005	422,06	350,15	71,91
Ocak 2006	508,19	380,46	127,73
Ocak 2007	589,84	403,03	186,81
Ocak 2008	645,09	481,55	163,54
Ocak 2009	719,77	527,13	192,64
Ocak 2010	795,95	576,57	219,38
Ocak 2011	900,08	629,95	270,13

Cem Yılmaz'ın Sakalı Emsal Oldu

Türk Telekom'da görevli mühendis Bülent Atuk, işyerine top sakallı bir şekilde gitmesi nedeniyle, kınama cezası aldı. Ayrıca, Atuk'un, "işe geliş-gidiş saatlerine riayet etmediği ve kılık kıyafet yönetmeliğine aykırı şekilde sakal bıraktığı" gerekçe gösterilerek görev yaptığı pozisyon dışında başka bir görev yeline nakli istendi.

Atuk savunmasında, Müdürlükçe "Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık Kıyafetlerine Dair Yönetmelik" hükümlerinin uygulanamayacağını, bunun yasal bir dayanağının olmadığını, ayrıca bu yönetmeliğe aykırı tutum içerisinde olanların olduğunu ve bu

şekilde ayrımcılık yapıldığını savundu. Atuk, "top sakallı" olduğu gerekçesiyle bazı seminerlere götürülmediğini de ifade etti.

Atuk, ayrıca Türk Telekom'un reklamlarında Cem Yılmaz'ı oynattıkları ve Yılmaz'ın da "top sakallı" bir oyuncu olduğunu belirtti. Atuk, hukuka ve hakkaniyete aykırı olarak verilen 'uyarma' cezalarının iptali ile anılan işlemler neticesinde psikolojik ve bedensel sorunlar nedeniyle manevi tazminat" istemiyle dava açtı.

Davayı görüşen Ankara 19. İş Mahkemesi, bilirkişiye başvurulmasını istedi. Bilirkişi raporunda taraflar arasındaki sözleşmede erkek personelin saç ve sakalının nasıl olması

gerektiğine dair herhangi bir düzenlemeye rastlanılmadığını bildirdi. Raporda, Atuk'a verilen uyarma cezalarının yersiz olduğunu kaydedildi. Raporda, "Kurulumuzca, davacı işçiye manevi baskının olduğu değerlendirilmekte, davacı işçinin hizmet akdinin devam ediyor olmasının işyerinde manevi baskı olmadığı anlamına gelmeyeceği düşünülmektedir. Davacının manevi baskıya uğradığı ve bu baskının olumsuz etkilerinin bir nebze giderilmesi gerektiği" ifade edildi. Yerel Mahkeme de rapora dayanarak davacının "duygusal tacize" uğradığı görüşünü benimseyerek 555 TL manevi tazminat talebini kabul etti.

Kız Çocuklarına Müjde!

TBMM gündeminde bulunan Torba Kanun Tasarısında yapılan değişiklikle kız çocukları, yeni sosyal güvenlik yasasıyla kaybettikleri sağlık güvencesi haklarına yeniden kavuşacaklar. Yasanın yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinde anne veya babası üzerinden bakmakla yükümlü olunan kişi durumundaki kız çocukları, evlenip boşandıkları veya sonradan işsiz kaldıkları takdirde sağlık güvencesinden yararlanabilecekler.

Yeni sosyal güvenlik yasasıyla kız ve erkek çocuklar arasındaki ayrım kaldırılarak, bakmakla yükümlü olunan kişi kapsamında sağlık hizmetlerinden yararlanabilmeleri için hepsine 18 yaş sınırı getirilmişti. Öğrenim durumuna göre yaş haddi üniversite öğrencilerinde 25 yaşına kadar çıkıyordu. Ancak, bu yaştan sonra işi olsun veya olmasın genel sağlık sigortası kapsamında değerlendiriliyorlar. Ailede kişi başına gelir asgari ücretin üçte birinden az değil ise kız veya erkek çocuk için her ay GSS primi ödenmesi gerekiyor.

Yasanın Geçici 12. maddesiyle de yeni yasanın yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinde bakmakla

yükümlü olunan kişi durumundaki kız çocuklarının herhangi bir işe girme veya evlenmeleri durumunda sağlık hizmetlerinden yararlanamayacakları öngörülmüştü. Bu durumdaki kız çocukları sonradan işsiz kaldıklarında veya boşandıklarında eski statülerine dönemiyorlardı.

Kız çocuklarının kaybolan sağlık hakkıyla ilgili olarak Meclis'te iktidar ve muhalefet milletvekillerine çok yoğun şikayetler ulaştı. İşe girdikleri veya evlendikleri için sağlık güvencesini yitiren kız çocukları, işsiz kaldıklarında veya boşandıklarında tekrar sağlık hizmeti alamadıkları için mağdur olduklarını belirttiler.

Kamu alacaklarının yeniden yapılandırılmasına ilişkin Torba Kanun Tasarısının TBMM Plan Bütçe Komisyonu'nda oluşturulan alt komisyondaki görüşmeleri sırasında mağduriyetleri ortadan kaldıran bir düzenleme yapıldı. Buna göre, 1 Ekim 2008 tarihinde hak sahibi durumundaki kız çocukları sonradan evlenip boşandıklarında veya işe girip daha sonra işsiz kaldıklarında anne veya babaları üzerinden bakmakla yükümlü olunan kişi kapsamında sağlık yardımından yararlanabilecekler.

Memurluğa Geçen İşçinin İkramiye Zaferi

Ekim 2007’de Devlet Memurları Kanunu kapsamında 4/B statüsünde memurluğa geçirilen Gazi Üniversitesi’nde çalışan bir işçi, geçmişe dönük ikramiye talebiyle Ankara 5. İş Mahkemesinde dava açtı.

Kamu kurumlarında çalışan işçilere her yıl bir aylık istihkakları tutarında ilave tediye verileceği, ayrıca Bakanlar Kurulu kararı ile aynı şekilde bir ilave tediye ödemesi yapılabileceği yönündeki düzenlemeye dikkat çekilen dilekçede, 2001-2007 yılları arasında Bakanlar Kurulu kararı doğrultusunda ödenmesi gereken ilave tediye ödenmediği ifade edildi. Dilekçede, geçmişe dönük ikramiyelerin faiziyle ödenmesi istendi.

Gazi Üniversitesi Rektörlüğü’nün savunmasında, ilave tediye alacağı’nın ücret niteliğinde olduğu, dava tarihi itibarıyla 5 yıllık süreyi aşan alacakların zaman aşımına uğradığı öne sürüldü. İşçiye ilave tediye alacağı ödenmese de her yıl Yönetim Kurulu kararı ile maaşlarına iyileştirme yapıldığı ifade edilen savunmada, işçilik statüsünden kaynaklanan diğer tüm hakların ödendiği belirtildi. İşçiye ilave tediye ödemiş olsa aylık ücretin tediyeye göre daha az hesaplanacağı iddia edilen savunmada, istemin mevzuata aykırı olduğu ve “haksız kazanç” yaratacağı öne sürüldü.

Talebi değerlendiren Ankara 5. İş Mahkemesinin kararında, ilave tediye ödenmesine yönelik mevzuat doğrultusunda, üniversitede iş sözleşmesiyle çalıştırılan işçiye ilave tediye ödenmesi gerektiği vurgulandı. İlave tediye alacağının geniş anlamda ücret niteliğinde olduğuna dikkat çekilen kararda, bu nedenle talep için Borçlar Kanunu uyarınca 5 yıllık zaman aşımının geçerli olduğu belirtildi.

Bu doğrultuda talebin davanın açıldığı 26 Şubat 2010’dan geriye dönük 5 yıllık süre için dikkate alınabileceği ifade edilen kararda, 26 Şubat 2005’ten işçinin sözleşmeli memur statüsüne geçirildiği Ekim 2007’ye kadar olan dönemdeki hizmetler karşılığı her tam hizmet yılı karşılığı (26 x 2) 52 günlük çıplak ücret tutarında ilave tediye Bakanlar Kurulunca belirlenen tarihlerde ödenmesi gerektiği vurgulandı. Ankara 5. İş Mahkemesi, belirtilen gerekçelerle ilave tediye alacağını yasal faiziyle ödenmesini kararlaştırdı.

KEY’de Dava Açanlara İyi Haber

49

Devletin yaptığı ödemelerden yararlanamayan hak sahiplerinin açtığı davalarda, mahkeme vatandaşın lehine karar verdi. Bu kapsamda davaları sonuçlanan hak sahipleri, KEY tutarlarını çalıştıkları kurumlardan tahsil etmeye başladı. 2008 yılında başlayan KEY ödemelerinden binlerce kişi evrakları bulunamadığı için yararlanamamış, milyonlarca kişi de düşük KEY tutarı almak zorunda kalmıştı. Bu süreçte, ödemelerden yararlanamayan hak sahipleri ile KEY tutarını az bulan hak sahipleri, konuyla ilgili dava açtı. Bu çerçevede, açılan dava sayısının 2 bini geçtiği bildirildi. İdare mahkemelerinde açılan davalar sonuçlanmaya başladı.

Star Gazetesi’nden Hüseyin Özay’ın haberine göre, mahkeme, KEY kesintilerinin yapıldığı dönemlerde çalıştığını belgeleyen hak sahiplerinin KEY tutarlarının çalıştıkları kurumlar tarafından ödenmesini kararlaştırdı. Buna göre, KEY listelerini düzenli tutmayan ve bu belgeleri ödenmesi için Tasfiye Halindeki Emlak Bankası’na teslim etmeyen kurumlar, KEY tutarlarını kendileri ödeyecek. Böylece, ödemelerden yararlanamayan binlerce kişi KEY paylarını tahsil etme imkanı elde edecek. Mahkeme, KEY tutarlarının hesaplanmasında Emlak Bankası’ndan destek alıyor. Örneğin, KEY tutarının eksik ödendiğini öne sürerek dava açan bir vatandaş, tüm belgeleri mahkemeye sunuyor. Mahkeme de, tutarın hesaplanması için Tasfiye Halindeki Emlak Bankası’na yazı gönderiyor. Emlak Bankası da, tutarı hesaplayarak mahkemeye bildiriyor. Mahkeme de, KEY paylarını devlete ödemediği için veya belgeleri düzenli tutmadığı için ödemelerin ilgili kurum tarafından yapılmasını kararlaştırıyor.

Toplu İş Sözleşmelerinde Tarafların Amacını Yansıtmayan Düzenlemeler (Fazla Çalışma Ücreti)

Dr. Naci ÖNSAL

TÜRK-İŞ Genel Sekreter Yardımcısı
nacionsal@turkis.org.tr

1.

Toplu iş sözleşmeleri görüşmelerinde (müzakerelerde) taraflar uzlaştıkları bazı konuları amaçlarına uygun olarak düzenleyememektedirler. Bazen de düzenlemeleri mevzuata uymamaktadır.

Bu yazıda her toplu iş sözleşmesinde yer alan “Fazla Çalışma Ücreti”ni düzenleyen örnek maddeler kısa bir bilgi verilmesini takiben ele alınarak değerlendirilecektir.

2.

“Çalışma süresi” 4857 sayılı İş Kanunumuzun 63. maddesinde; “fazla çalışma ücreti” ise 41. maddesinde düzenlenmiştir.

- Genel bakımdan çalışma süresi haftada en çok kırkbeş saattir.
- Bu süre haftanın çalışılan günlerine eşit olarak bölünür. Tarafların anlaşması ile aksi kararlaştırılabilir.
- Tarafların anlaşması ile haftalık normal çalışma süresi haftanın çalışılan günlerine, günde onbir saati aşmamak koşulu ile farklı şekilde dağıtılabilir.
- Günlük çalışma sürelerinin tarafların anlaşması ile farklılaştırıldığı hallerde iki aylık süre içinde haftalık ortalama çalışma süresi, normal haftalık çalışma süresini aşamaz.

Denkleştirme süresi toplu iş sözleşmeleri ile dört aya kadar artırılabilir.

- Fazla çalışma haftalık 45 saati aşan çalışmalardır.
- Haftalık çalışma süresinin sözleşmelerle kırkbeş saatin altında belirlendiği durumlarda ortalama haftalık çalışma süresini aşan ve kırkbeş saate kadar yapılan çalışmalar fazla sürelerle çalışmadır.
- Her bir saat fazla çalışma için verilecek ücret normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının yüzde elli yükseltilmesi suretiyle ödenir. Fazla sürelerle çalışma için verilecek ücret ise normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının yüzde yirmibeş fazlasıdır.
- Fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışma ücretlerinin hesaplanması için normal çalışma ücretini artıran oranlar tarafların anlaşması ile kanundaki oranlardan büyük olarak belirlenebilir.
- Fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma yapan işçi isterse, bu çalışmalar karşılığı zamlı ücret yerine, fazla çalıştığı her saat karşılığında bir saat otuz dakikayı, fazla sürelerle çalıştığı her saat karşılığı bir saat onbeş dakikayı serbest zaman olarak kullanır.
- Denkleştirme esasının uygulandığı hallerde, işçinin haftalık ortalama çalışma süresi, normal haftalık iş süresini aşmamak koşulu ile, bazı haftalarda toplam kırkbeş saati aşsa

dahi bu çalışmalar fazla çalışma sayılmaz.

- Ülkenin genel yararları yahut işin niteliği veya üretimin artırılması gibi nedenlerle fazla çalışma yapılabilir.
- Fazla saatlerle çalışmak için işçinin onayının alınması gerekir.
- Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamaz.
- Çalışma hayatında “gece” en geç 20.00’de başlayarak en erken saat 06.00’ya kadar geçen ve herhalde en fazla onbir saat süren dönemdir işçilerin gece çalışmaları yedibuçuk saati geçemez. Gece çalışmalarında fazla çalışma yapılamaz. Çalışma süresinin çoğu gece dönemine rastlıyorsa veya gece-gündüz saatleri eşit ise bu çalışma gece çalışması sayılır.
- İş kanunundaki süreler veya kısıtlar aşılarak fazla çalışma yaptırılması halinde işçinin bu fazla çalışmalara ait ücretini alacağına ilişkin yerleşik yargı kararları bulunmaktadır.

3.

MADDE 9- FAZLA MESAI:

Bu Toplu İş Sözleşmesi’nde belirlenen normal çalışma süresinden fazla çalışmalar fazla mesaidir.

Fazla mesai sürelerine her saat için verilecek ücret, normal saat ücretinin % 50 fazlasıdır.

Fazla mesai saatlerinin hesabında yarım saatten az olan mesailer yarım saat, yarım saatten fazla olan mesailer ise bir saat sayılır. Fazla mesailer

hangi saatlerde yapılmış ise o saatler için yazılır. Fazla mesailere ilişkin ücret, en geç bir sonraki ayın ücretiyle birlikte ödenir. Fazla mesaiye gerek olup olmadığına işveren veya yetkili kılacağı kişiler karar verir.

MADDE 18- FAZLA MESAILER:

İş Kanunu esasları gereğince saat 20.00 ile 06.00 arasındaki gece saatlerine rastlayan fazla mesailer % 120, gündüz saatlerine rastlayan fazla mesailer ise % 100 zamlı ödenir.

MADDE 23- FAZLA ÇALIŞMA:

Bu sözleşmede yazılı günlük ve haftalık çalışma sürelerinin dışında yapılacak çalışmalara % 50 zamlı ücret ödenir. Fazla çalışma süresinin toplamı yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamaz. Bu sınırlar içinde yapılacak fazla çalışmayı tüm üyeler önceden kabul etmiş sayılırlar.

MADDE 51- FAZLA ÇALIŞMA, TATİLDE ÇALIŞMA VE ÜCRETLE- Rİ:

A) Bu toplu iş sözleşmesi ile belirlenen haftalık ve günlük çalışma süresini aşan çalışma, fazla çalışma olarak tanımlanır. Yapılan fazla çalışmanın ücreti, normal çalışma ücretinin % 50 fazlası ile ödenir. Fazla çalışma günde üç saatten fazla olamaz.

B) Ulusal bayram, genel tatil ve hafta tatillerinde işçilerin çalıştırılmaları halinde çalıştırılan her gün için 3 ilave yevmiye ödenir.

C) İş bu Toplu İş Sözleşmesinde belirtilen haftalık çalışma süresi ile yasal haftalık çalışma süresi arasında kalan süre için fazla sürelerle çalışma ücreti de % 100 zamlı olarak ödenir.

İş Kanunumuz “fazla çalışma” ibaresini kullanıyor olsa da taraflar “fazla mesai” ibaresini kullanmaya devam etmektedirler. Örnek Madde (9)’da olduğu gibi “fazla çalışmalar fazla mesaidir” şeklindeki hatalı yazılımlara sıkça rastlanılmaktadır. Toplu iş sözleşmesinde belirlenen normal çalışma süresi 45 saatin al-

tında ise fazla süreler ile çalışma ve fazla çalışma ücretleri ayırım yapılmaksızın normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının yüzde 50 zamlısı olarak ödenecektir. Maddede yarım saati aşan ancak bir saatten az olan fazla çalışmaların bir saat olarak kabul edileceği şeklindeki düzenlemede bir sakınca bulunmamaktadır. Taraflar fazla çalışma ücretinin zam oranını kanundakinden yüksek belirleyebildiklerine göre fazla çalışma ücretini büyütecek diğer düzenlemeleri de yapabilirler.

Örnek Madde (18)’de ise fazla çalışmalar 20.00-06.00 saatleri arasında yapılırsa normal çalışma ücretinin saat başına düşen miktarının yüzde 120 zamlısı, bu saatler dışında ise yüzde 100 zamlısı olarak ödeneceği düzenlenmiştir. Bu maddede de fazla çalışma-fazla sürelerle çalışma ayırımı yapılmamıştır.

Her iki maddenin de yazılımları Kanun diline uygun olsa hiç kuşkusuz daha yerinde olurdu.

Örnek Madde (23)’de yüzde elli zamlı ödeme esası getirilmiş; haftalık çalışma süresi aşılmaya dahi günlük çalışmaları aşan çalışmaların fazla çalışma sayılacağı düzenlenmiştir. Kanunun düzenlemesi mutlak emredici bir düzenleme olmadığına göre günlük çalışmaları aşan çalışmaların 1475 sayılı (bir önceki) İş Kanunu döneminde olduğu gibi fazla çalışma sayılmasına bir engel bulunmamaktadır.

Örnek Madde (51)’in (A) fıkrasında toplu iş sözleşmesi ile belirlenmiş haftalık ve günlük çalışma süresini aşan çalışmalar fazla çalışma olarak tanımlanmış ücretinin de yüzde 50 zamlı ödeneceği düzenlenmiştir.

Toplu iş sözleşmesi ile belirlenmiş çalışma süresini (örneğin 40 saat) aşan çalışmalar ile haftalık çalışma süresinin doldurulup doldurulmadığına bakılmaksızın günlük

çalışma süresini (örneğin 8 saat) aşan çalışmalar fazla çalışma sayılacaktır. Haftalık çalışma süresi yasal çalışma süresinin altında belirlenmiş olsa da fazla çalışma-fazla süreli çalışma ayırımı yapılmamıştır.

Ancak (C) fıkrasında toplu iş sözleşmesi ile belirlenen çalışma süresi (40 saat) ile yasal çalışma süresi arasında kalan sürelerde yapılan çalışmaların fazla sürelerle çalışma sayılacağı ve ücretinin de yüzde 100 zamlı ödeneceği düzenlenmiştir.

(A) ve (C) fıkraları arasında çatışma olduğu açıktır. (C) fıkrasında fazla süreler ile çalışma sayılan çalışmalar (A) fıkrasına göre fazla çalışmadır.

Kanunda fazla sürelerle çalışma ücreti zam oranı fazla çalışma ücretinin zam oranının yarısı olarak (yüzde 25) düzenlenmiştir. Örneğimizde ise tam tersi düzenlenmiş bulunmaktadır. Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi kanun düzenlemesi mutlak emredici olmadığı için toplu iş sözleşmesinin (C) fıkrasında yapılan düzenleme geçerlidir.

(A) fıkrasındaki fazla çalışmanın günde 3 saati geçemeyeceği düzenlemesi 1475 sayılı kanundan kalma bir alışkanlıkla yazılmamış ise tarafların fazla çalışmaya sınır getirmiş olmayı istediklerini düşünmek gerekir. Bu düzenlemede geçerlidir.

4.

Toplu iş sözleşmesi işyerinin hukukudur. Taraflar toplu iş sözleşmesi maddelerini düzenlerken özenli davranmak mecburiyetinde oldukları gibi; bağtadıkları toplu iş sözleşmesinin uygulamasının denetimi ile de sorumludurlar. Toplu pazarlık masasının stresi, yorgunluğu, acele gibi nedenlerle amacı aşan düzenlemeler yapılmış ise bu düzenlemelerin sözleşmenin yürürlük süresi içinde yine taraflar arasında anlaşarak yapılacak düzenlemeler ile değiştirilmesi yerinde olur.

Avrupa'da İstihdam 2010 Konferansı

Avrupa Komisyonu, İstihdam Sosyal İşler ve Eşit Fırsatlar Genel Müdürlüğü tarafından organize edilen “Avrupa'da İstihdam 2010 Konferansı” 30 Kasım 2010'da Brüksel'de yapıldı. Konferansta, “Avrupa'da İstihdam 2010 Raporu”nda ele alınan temel noktalara dikkat çekiliyor. Avrupa'da İstihdam Raporu, Avrupa Komisyonu İstihdam Sosyal İşler ve Eşit Fırsatlar Genel Müdürlüğü'nün, AB üyesi ve aday ülkelerin istihdam performansları ve emek piyasası gelişmelerini analiz ettiği ve 1989'dan beri yayımlanan en önemli belge

olarak tanımlanıyor. Rapor, Ortak İstihdam Raporuna temel istatistik ve analitik dayanak oluşturmalarının yanı sıra diğer araçlar da Avrupa İstihdam Stratejisi için önem taşıyor. Avrupa'da İstihdam 2010 Konferansı'nda, emek piyasasının hali hazırdaki durumu ile Avrupa Komisyonu'nun istihdam alanındaki politika üretimine ilişkin önemli noktalar değerlendirildi. Toplantıda, Avrupa'da aşamalı bir şekilde gelişme gösteren ekonomik toparlanma ekseninde ortaya çıkan emek piyasasındaki güncel gelişmelere, krizin

istihdam üzerinde yarattığı etkinin azaltılmasına ve özellikle krizle birlikte daha belirgin hale gelen, genç işsizliği ile AB emek piyasasının parçalı bir yapıya sahip olması konularına odaklanıldı. Konferansa ilişkin konular, Avrupa İstihdam Raporunu hazırlayan yazarlar ve alanında uzmanlaşmış Avrupalı araştırmacılar tarafından sunuldu.

Konferansa ilişkin belgelere aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=88&langId=en&eventsId=311&furtherEvents=yes>

Kamuda Serbest Dolaşım

52

Farklı uluslardan olanlar için hangi pozisyonlar ayrılabilir? Farklı bir AB ülkesine gidildiğinde profesyonel nitelikler nasıl tanınacaktır? Kamu işvereni tarafından hangi diller talep edilebilir? Farklı bir AB ülkesinde kazanılmış olan profesyonel deneyim ve kıdem nasıl değerlendirilecektir?

Avrupa Komisyonu sorulan bu soruları, “Kamu Sektöründeki İşçilerin Serbest Dolaşımı”na ilişkin Çalışma Belgesinde değerlendirdi. Belgenin amacı, “yurttaşları, üye ülkelerin yetkililerini, sosyal tarafları ve diğer ilgili birimleri, Avrupa Komisyonu'nun, kamu sektöründeki işçilerin serbest dolaşımına ilişkin yaklaşımı hakkında bilgilendirmek” olarak ifade ediliyor.

Çalışma Belgesi, Prof. Jacques Ziller'in, “AB Yurttaşlarının Serbest Dolaşımı ve Kamu Sektöründe İstihdamı” başlıklı raporundan yola çıkılarak hazırlandı. Komisyon, bağımsız bir uzman olarak Prof. Ziller'den, AB ülkelerinden toplanmış olan bilgileri özetlemesini ve çözümlemesini talep etti. Rapor iki bölümden oluşuyor. Birinci bölümde, kamu sektöründe işçilerin serbest dolaşımı konusu ele alınırken, ikinci bölümde yirmi yedi üye ülkenin konuya ilişkin durumu değerlendiriliyor.

Yoksulluk ve Sosyal Dışlanmayla Mücadele

AB'de 80 milyon insan yoksulluk riski altında ve mevcut sorun ekonomik krizin etkisiyle daha kötü bir hal aldı. En kırılgan gruplar en olumsuz şekilde etkilendi. Eğer AB'nin 2020 hedefine ulaşılacak isteniyorsa çalışmaların şimdiden başlaması gerektiği bildirildi.

Yoksulluğa ve Sosyal Dışlanmaya Karşı AB Platformu, konuya ilişkin yeni çalışma yönetmelerini teşvik edecek ve yoksulluğun üstesinden gelmeleri için daha etkili ve daha yenilikçi yöntemler geliştirmeleri amacıyla hükümetler ile diğer aktörlere yardım edecek. Yeni plan, 2020 yılına yönelik bir AB hedefi olarak, 20 milyon kişiyi yoksulluktan kurtarmayı amaçlıyor.

Yoksullukla mücadele, öncelikli olarak üye ülkelerin bireysel sorum-

luluğunda olsa bile, AB çapındaki hedefler ve yaklaşımlar, çocuk yoksulluğu ve evsizlik gibi alanlardaki ulusal politikaların daha etkili olmasını sağladı.

Komisyon, olası yeni politika ve reformları değerlendirecek küçük projeler aracılığıyla, sosyal politika alanındaki yenilikleri desteklemek istiyor. AB ülkeleri için amacın, farklı deneyimleri paylaşma ve sosyal politikaları daha etkili hale getirecek bir frekans yakalamak olduğu ifade ediliyor.

Gelecek yıllarda, özellikle 2011-2012'de, gönüllü politika ve bilgi paylaşımının koordinasyonu ile yeni yasal düzenlemeleri ve proje fonunun sağlanmasını da kapsayan bir dizi uygulama ortaya konulması; gençler, engelliler, Romanlar gibi en fazla risk

altında olan grupları hedefleyen belirli politikaların hayata geçirilmesi planlanıyor.

Yoksullukla mücadelenin daha fazla harcama yapmayı gerektirmeyeceği, önemli olan noktanın reformları daha etkin hale getirmek olduğu vurgulanıyor. Sosyal yeniliklere ve deneyimlere odaklanmanın, AB'ye ve üye ülkelere, kaynakların en fazla etkisinin olacağı durumları tanımlamada yardımcı olması gerektiği dile getiriliyor.

Söz konusu girişimlerin, AB sosyal içerme politikalarındaki yeni bir adımın işareti olduğu ve 2010 Avrupa Yoksulluk ve Sosyal Dışlanmaya Karşı Mücadele Yılı dolayısıyla yakalanan ivmenin avantajlarını kullanma fırsatını sağlayacağı vurgulanıyor.

Avrupa Çalışma Koşulları-2010 Anketi Yapıldı

Ankete ilişkin alan araştırması 2010 Ocak ve Temmuz ayları arasında yapıldı. Soru kitapçığı güvencesiz istihdam, liderlik tarzları ile işçilerin katılımının yanı sıra, genel mesleki tanımlar, çalışma süresi, iş örgütlenmesi, ücret, işle bağlantılı sağlık riskleri, bilişsel ve psikososyal etkenler, iş-yaşam dengesi ve mesleki eğitime erişim konularını da içermekte. Ekonomik olumsuzlukların çalışma koşulları üzerindeki etkisini keşfetmeyi hedefleyen bir soru seti de ankete dahil edildi.

Çalışmada, AB üyesi yirmi yedi ülke ile Norveç, Hırvatistan, Makedonya, Türkiye, Arnavutluk, Karadağ ve Kosova'nın da içinde olduğu toplam otuz dört ülkeden kırk dört bin işçiyle görüşme gerçekleştirildi. Bu çalışma, coğrafi açıdan şimdiye kadar yapılmış en kapsamlı araştırma özelliğini taşımakta.

Toplumsal Yoksulluk ve Güvencesizlik Konferansı

Uluslararası Toplumsal Yoksulluk ve Güvencesizlik Konferansı 25-27 Kasım 2010 günlerinde ODTÜ'de yapıldı. Toplantıya TÜRK-İŞ adına katılan Uzman Yardımcısı Güven Savul, "Türkiye'de Güvencesiz İstihdam ve Güvencesizleştirme" başlıklı bir sunum yaptı. "Sosyal Belirsizlik, Güvencesizlik, Eşitsizlik" Platformu kapsamında düzenlenen Konferans, güvencesiz istihdam ve güvencesizleştirme konuları üzerine Türkiye'de, uluslararası düzeyde yapılmış olan ilk etkinlik olma özelliğini taşıyor.

Toplantıda yapılan sunumların ortak noktası, güvencesiz istihdamın ve güvencesizleştirmenin, emek piyasasının yapısının değişimiyle yakından ilgili olduğuna dikkat çekmeleridir. Standart istihdam modelinin 1970'lerin sonundan itibaren değişim geçirerek yerini a-tipik/standart dışı veya esnek istihdam biçimleri olarak adlandırılan istihdam biçimlerine terk etmesinin, güvencesizliği yaratan ana etmenlerden biri olduğu gerçekleştirilen sunumlarda ifade edildi.

TÜRK-İŞ Uzman Yardımcısı Güven Savul, günümüzde güvencesiz çalışmanın, egemen bir istihdam tarzı olarak yaygınlık kazandığını, standart istihdam koşullarının avantajlarından yararlanan işçi sayısının her geçen gün azaldığını belirtti. Savul ayrıca, geçici çalışma, geçici iş ilişkisi, çağrı üzerine çalışma, mevsimlik çalışma gibi güvencesiz niteliğe sahip olan işlerin tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de artış gösterdiğini ifade etti.

Çalışma Hayatının Zorlukları

Namık TAN

TÜRK-İŞ Araştırma Müdür Yardımcısı
namiktan@turkis.org.tr

2010 yılını geride bıraktık. 2010 yılı çalışanlar açısından zor bir yıl oldu. 2009 yılında krizin etkileri 2010 yılında da sürdü. Ekonominin yeniden büyümesine rağmen, işsizliğin büyük bir risk olarak ülke gündemindeki önemini koruması, esnek istihdamın yaygınlık kazanması, işten çıkarılmaların önlenememesi, işsizlik sigortasının dar bir şekilde uygulanması, gelir vergisinin yüzde 27'lere kadar yükselmesi, öncelikli sorunlar olarak dikkat çekmiştir.

Kamu işyerlerinde alt işveren uygulamasının getirmiş olduğu eşitsizlikler, sendikaların gündeminde çözüm bekleyen kapsamlı bir sorundur. İşletme ve işyeri bütünlüğünü bozan, çalışanlar arasında eşitsizliklere neden olan alt işveren uygulaması son yıllarda artan bir özellik göstermiştir. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2. maddesinde yer alan asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işler dışında taşeron işçisinin çalıştırılmayacağı hükmüne

rağmen, kamu işyerlerinde alt işveren uygulaması ile işçi çalıştırılma yaygınlık kazanmıştır.

İş Kanunu'nun 2. maddesine 5538 sayılı Kanunun 18. maddesiyle iki fıkra eklenmiş ve 2006 yılından itibaren kamu işyerlerinde muvazaalı olarak taşeron işçi çalıştırmanın yolu açılmıştır. 01/07/2006-5538 S.K/18.maddesindeki düzenlemeyle kanuna veya kanunun verdiği yetkiye dayanılarak kurulan kamu kurum ve kuruluşları ile bunların doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin en az yüzde ellisine sahip oldukları ortaklıklarda, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu veya diğer kanun hükümleri çerçevesinde, hizmet alımı amacıyla yapılan sözleşmeler gereğince, yüklenici aracılığıyla çalıştırılmanın öngörülmesi, taşeron eliyle işçilerin sömürülmesini getirmiştir. Bu tür uygulamaların önlenmesinde yargıya gitmenin en etkili seçenek olduğu bilinmekle birlikte bu kapsamda çalışanların iş güvencelerinin çok riskli olması nedeniyle hak arama yolları da etkin olarak kullanılamamaktadır. Taşeron işçileri, muvazaalı çalıştırıldıklarını yargı yoluyla tespit etmeye gitmeleri veya sendikalara üye olmaları durumlarında işten çıkarma tehdidiyle karşılaşmaktadırlar.

Bu konuda en kalıcı çözüm; 2006 yılında 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2. maddesine yapılan 8. ve 9. fıkraların yürürlükten kaldırılması, muvazaalı işçi çalıştırmaya son verilmesi olacaktır. Aynı işyeri veya işletmede ücret ve çalışma koşullarında büyük eşitsizliklere neden olan alt işveren uygulamasına çözüm bulunmadığı takdirde, sendikal örgütlenme-toplu iş sözleşmesi hakkını kullanma ve sosyal güvenlik haklarına ulaşmada büyük zorluklar yaşanacaktır.

Bu tablo, AB sürecinde olan Türkiye'ye hiç yakışmıyor. Çalışanlarını farklılaştıran ve yoksullaştıran alt işveren uygulaması ile işçilerin büyük çoğunluğu asgari ücret üzerinden çalıştırılmaktadır. Muvazaalı olarak kamu işyerlerinde çalıştırılan taşeron işçilerinin dava açılması durumunda, başlangıçtan itibaren asıl işverenin işçisi sayılacağından, maliyetlerin büyük rakamlara ulaşacağı gerçeğini kamu işyeri yetkilileri çok iyi bilmelidir.

Esnek istihdam biçimlerinin Torba Kanun Tasarısı ile evden ve uzaktan çalıştırılma ile genişletilmesi, sağlıklı ve örgütlü istihdama büyük zararlar verecektir. Bu tür çalıştırma biçimleriyle işyeri bütünlüğü ve çalışanların dayanışması olumsuz yönde etkilenecektir. Toplu iş hu-

kukunun kapsamı daralacak, bireysel iş hukukuna geçişler artacaktır. İstihdamın çok yönlü esnekleştirilmesi, çalışanların örgütlenmesinde ve toplu iş sözleşme haklarını kullanmalarında büyük engeller oluşuracak ve endüstri ilişkilerinin yerini insan kaynakları alacaktır.

İşsizlik sigortası uygulamalarına bakıldığında, çalışanların kendi içerisinde en büyük dayanışması olan ve işten çıkarılmalarda belli bir süre verilen ödenek ile işçilerin korunması hedeflenmektedir. İşsizlik ödeneğine hak kazanma koşullarının ağır olması nedeniyle, işten çıkarılanların büyük bölümü ödenek alamamaktadır. Esnek çalıştırmanın giderek yaygınlaştığı günümüzde, işsiz kaldığında son üç yılda 600 prim gün ve son dört ayda kesintisiz 120 gün prim ödenmesi yükümlüğü değiştirilmelidir. Son üç yılda aranan 600 prim gün sayısının yerine her yıl için 120 gün koşulu getirilmeli, son dört ay kesintisiz prim ödeme koşulu kaldırılmalıdır. İşsizlik ödeneği süreleri ve ödenekler prim gün sayısı ve prim kazançları esas alınarak yeniden düzenlenmelidir.

Çalışanların büyük çoğunluğunun yararlanmadığı işsizlik sigortası amacı dışında kullanılmakta ve Bütçelere destek olarak görülmektedir.

İşsizlik Sigortası Fonundan başka yerlere kaynak aktarılması ve işe yeni alınan işçilerin işveren sigorta prim paylarının fondan karşılanması, çalışanların haklarının gasp edilmesi anlamına gelmektedir. İşsizlik Sigortası Fonu'nun kuruluş amacı belli. Çalışanların işini kaybetmeleri durumunda AB ülkelerinde olduğu gibi, işsizlik ödeneğinin verilmesi ve meslek eğitimiyle sigortalı işsizlerin yeniden istihdama kazandırılmasıdır.

Yürürlükteki mevzuatlar; iş güvenliği, işsizlik sigortası ve sosyal güvenlik hakları konusunda çalışanları koruma konusunda yetersiz kalmaktadır. İşyerlerini korunması ve işverenlere sağlanan teşviklerin doğru tercihlere dönüşmesi için ekonomik bakımdan zayıf durumda olan çalışanlar korunmalı, sendikalarla üye olmaları özgürce kullanılmalıdır. İş Kanunu, Sendikalar Kanunu, Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu, sosyal güvenlik mevzuatı çalışanları koruyacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

Ekim 2008 itibarıyla 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası'nın yürürlüğe girmesi ile birlikte isteğe bağlı sigorta süreleri Bağ-Kur kapsamında değerlendirilmesi, işçiler açısından yaşlılık aylığına ulaşmayı uzatmıştır. 1 Ekim 2008 öncesi sigortalı olanların emeklilik müracaatlarında son yedi yılın yarıdan bir gün fazlasının SSK ve Bağ-Kur kapsamındaki süreleri ve prim gün sayıları kıyaslandığından, isteğe bağlı sigorta sorun olmaya başlamıştır. Çalışanlara belli kıstaslar getirilerek, 1 Ekim 2008 öncesi olduğu gibi 4/a kapsamında değerlendirilmesi yoluna gidilmeli ve yanlış uygulamadan vazgeçilmelidir.

Torba Kanun Tasarısında çok sayıda değişiklikler öngörülmektedir. Çalışma hayatında yeni sorunlar ve mağduriyetler öngören Kanun Tasarısı ile esnek istihdam genişletilmek-

te, işsizlik sigortası Bütçenin ek kaynağı gibi görülmektedir. Büyük bir tepkiye neden olan değişikliklerden birisi de, bugüne kadar pek olmayan işçilerin başka alanlara nakledilmeleri ve bunu kabul etmeyenlerin iş aktinin fesh edilecek olması, çalışma özgürlüğüne aykırı bir tasarruftur.

Temel yasaların böyle yöntemlerle değiştiriliyor olması, kurallaştırmanın ve işçinin iradesinin yok sayılması demektir. Hukuk devletinde kurallar ön plandadır ve keyfi değişikliklere gitmek tercih edilen bir yöntem değildir. Torba Yasa tasarısı içindeki tek madde ile yaklaşık 50 bin il özel idaresinde ve belediyelerde çalışan işçilerin işlerinden edilerek Milli Eğitim Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün taşra teşkilatında iradeleri dışında hizmetli olarak çalıştırılmaya zorlanacaktır.

2011 Yılı Asgari Ücret Uygulaması

Asgari Ücret Tespit Komisyonu gelecek yıl geçerli olacak asgari ücreti tespit etti. Asgari ücret yılın ilk 6 ayı için yüzde 4.7, ikinci 6 ayı için de yüzde 5.1 arttırıldı. Buna göre, asgari ücret 16 yaşından büyükler için 1 Ocak 2011'den itibaren brüt 796.50, net 629.96 lira olarak belirlendi. Asgari ücret yılın ikinci yansında ise 16 yaşından büyükler için brüt 837 lira, net 655.57 lira olarak uygulanacak. Asgari ücret 16 yaşını doldurmamış işçiler için yılın ilk yarımda brüt 679.50, net 546.20 lira olarak belirlendi. Yılın ikinci yansında ise 16 yaşını doldurmamış işçiler için asgari ücret brüt 715.50, net 571.97 lira olarak uygulanacak. Asgari ücrette 2011'deki ortalama artış, yüzde 7.35'i bulacak. Asgari ücret zam oranı hükümet ve işveren kesimi tarafından oyçokluğu ile kabul edilirken, komisyonda işçi kesimini temsil eden TÜRK-İŞ muhalefet şerhi koyarak artışı yeterli bulmadığını belirtti.

Dünya Ekonomik Forumu Cinsiyet Eşitliği 2010 Raporu

Küresel açıdan cinsiyet eşitliği konusu geçmişe göre ivme kazandı. Gelişen dünyada kız çocuklarının eğitimine daha fazla yatırım yapılmaya başlandı. Dünya Ekonomik Forumu sorunun boyutunu tespit etmenin, en iyi çözüm yollarının bulunmasının ön koşulu olduğunu belirtiyor. Bu nedenle son beş yıldır cinsiyet temelli eşitsizliğin büyüklüğünü saptayıp zaman içerisindeki gelişmelerini izliyor.

Küresel Cinsiyet Ayrımı Raporu, 134 ülkede kaynakların ve fırsatların kadın ve erkek nüfusu arasında hangi oranda dağıldığına işaret ediyor. Cinsiyet eşitsizliğinde aşağıda belirtilen dört alanda inceleme yapılıyor:

1. Ekonomik katılım ve fırsatlar (ücretler, katılım düzeyleri ve nitelikli istihdama giriş üzerine çıktılar).
2. Eğitimsel kazanım (temel ve yüksek düzey eğitime giriş üzerine çıktılar).
3. Siyasi yetki (karar alma yapılarında temsil üzerine çıktılar).
4. Sağlık ve hayatta kalma (ortalama yaşam süresi ve cinsiyet oranı).

Bu dört alanda yapılan incelemelerin ardından raporda elde edilen veriler, Türkiye açısından iç açıcı değil. “Bir ülke gelişmek ve zenginleşmek istiyorsa, kız çocukları ve kadınlar erkeklerle eşit durumda olmalı” diyen Dünya Ekonomik Forumu’nun Küresel Cinsiyet Eşitsizliği 2010 yılı endeksine göre Türkiye, Etiyopya’nın bile gerisinde kalarak 126. sırada yer alıyor.

İskandinav ülkelerinden İzlanda, Norveç ve Finlandiya, kadın-erkek

eşitliğinde ilk üç sırada yer alırken, İzlanda kadın ve erkek eşitliğinin en çok sağlandığı ülke konumunu koruyor. 134 ülkenin yer aldığı raporda, İskandinav ülkelerinin cinsiyet eşitliği konusunda en iyi durumda olduğu ortaya çıkıyor.

Avrupa ülkelerinden İrlanda 6, İsviçre 10, İspanya 11, Almanya 13, İngiltere 15 ile ilk 20 ülke sıralamasında yer almayı sürdürüyor. Lüksemburg ile Yunanistan da iyileşme kaydederek 26 ile 58. sıralarda yerlerini almışlar. Buna rağmen geçen yıl 18. sırada yer alan Fransa 48. sıraya gerilemiş. Fransa’daki gerilemenin nedeni, son 12 ayda hükümetteki kadın bakan sayısının azalmasına bağlanmış.

Amerika Birleşik Devletleri’nin son beş yıl içinde ilerleme kaydettiği ve ilk 20 arasında yer aldığı saptanmış. Afrika ülkelerinde kadın erkek eşitliği konusunda en ileri ülke olarak 8. sırada Lesotho yer alırken, Asya’da bu konuda başı 9. sırada yer alan Filipinler çekiyor.

Türkiye ise endeks sıralamasında son sıralarda yer almaya devam ediyor. Sağlık alanında 61, siyasette 99, ekonomik katılım ve fırsat eşitliği konusunda 131, eğitim konusunda ise 109. sıralarda yer alan Türkiye, toplamda Etiyopya’nın da gerisinde kalarak 126. sırada yer aldı. Türkiye geçen yıl da “toplumsal cinsiyet eşitliği bakımından en kötü durumda olan ülkeler” sıralamasında yer almıştı.

Türkiye’den toplamda üç basamak daha iyi olan İran, toplamda 123. sırada yer alıyor. İran sağlık alanında 83, siyasette 129, ekonomik katılım ve fırsat eşitliği konusunda 125, eğitim konusunda ise 96. sırada yer alıyor. Suriye ise geçen yıla göre üç basamak düşerek toplamda 124. sırada yer alıyor.

Cinsiyet eşitsizliği sıralamasında Yemen, Çad ve Pakistan geçen yıl olduğu gibi sonuncu ülkeler arasında. Son dört yılda ortalama 20 basamak düşen Pakistan 132, Çad 133, Yemen ise 134. sırada yer alıyor.

Pan Avrupa Bölgesel Konseyi Kadın Komitesi Konferansı

Pan Avrupa Bölgesel Konseyi (PERC) Kadın Komitesi Konferansı, 26 Kasım 2010 tarihinde Brüksel’de yapıldı. ITUC Genel Başkanı Sharon Burrow’un ve 28 farklı ülkeden 50 kişinin katılımıyla gerçekleşen toplantıda TÜRK-İŞ’i Hülya Uzunor temsil etti.

Sharon Burrow konuşmasında, gençleri toplantıda görmekten duyduğu mem-

Eğitimde Eşitlik

Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi bünyesinde 2003 yılında oluşturulan Eğitim Reformu Girişimi (ERG), eğitimde eşitlik politikası üzerine çalışmalar yapıyor. ERG tarafından Şubat 2009 tarihinde hazırlanan “Eğitimde Eşitsizlik Politika Analizi ve Öneriler Raporu”nda, ilköğretime erişimin önündeki engeller ortaya konuluyor. Rapora göre;

- İlköğretime katılımı toplumsal cinsiyet eşitliği halen sağlanamamıştır. Kız çocuklarının eğitime katılım olasılığı oranı, erkek çocuklarının eğitime katılım olasılığı oranından yüzde 21 daha düşüktür. Buna ek olarak, ilköğretimde kızların eğitimi önünde engel oluşturan birçok faktör, erkek çocuklarının eğitimi üzerinde belirleyici değildir.
- Ebeveynlerin eğitimsiz olması, kız çocuklarının eğitimi önündeki en büyük engellerden biri olarak ortaya çıkmaktadır.
- Annenin tek ebeveyn olduğu hanelerde, kız çocuklarının

57

eğitime katılım olasılığı oranı yüzde 38 daha düşüktür.

- Gelirin yarısından fazlası tarımdan gelen hanelerde, kız çocuklarının eğitime katılımı olasılığı oranı yüzde 19 daha düşüktür.
- Güneydoğu Anadolu’da yaşayan kızların eğitime katılım

olasılığı oranı, İstanbul’da yaşayan kızlarınkine göre yüzde 50 daha düşüktür.

- Hanede diğer bireyleri kapsayacak bir sosyal güvenlik şemsiyesi yaratan bir birey olduğunda, erkek çocuklarının eğitime katılım olasılığı yüzde 20 oranında artmaktadır.

nunyeti, gençlerin de ileride sendika liderleri olarak görev yapmalarının onur vereceğini, kadın-erkek arasında hala ücret eşitsizliği olduğunu, son dönemde kadınlara karşı şiddet ve cinsel tacizin arttığını ve kadına dair her konuda mücadele etmemiz gerektiğini belirtti.

PERC Kadın Komitesinin çalışmaları hakkında bilgiler verilmesinin ardından baş-

kan, başkan yardımcısı ve iki üye seçimi yapıldı. Norveç YS Sendikalar Konfederasyonu Temsilcisi Hege Hero, PERC Kadın Komitesi Başkanlığına getirildi. Başkan Yardımcılığına, Rusya FNPR Federasyonu temsilcisi Tatyana Frolova, üyeliklere ise Ukrayna KVPU temsilcisi Natalia Levytska ve İtalya’dan CISL temsilcisi Liliana Ocmin getirildi.

Eşitsizliklerle mücadele konusunda daha ciddi ve kararlı siyasi ve bürokratik irade; Milli Eğitim Bakanlığı eşitsizlikleri artırma riski olan politika ve uygulamalardan kaçınmalı; eşitliğin önündeki engelleri kaldırmaya yönelik gayretler, sosyal politikalar ile desteklenmeli; Milli Eğitim Bakanlığı stratejik planı çerçevesinde eğitim politikalarında bütünlük sağlanmalı; ortaöğretimde yeni bir paradigmaya duyulan ihtiyaç ve ilköğretimde kalite odaklı değişim gayretlerine e-okul sisteminden de yararlanarak devam edilmesi gibi öneriler raporda yer almaktadır.

Birleşmiş Milletler İnsani Gelişmişlik Endeksi 2010

Çeviren ve Özetleyen:
Hakan SÜKUN

TÜRK-İŞ Dış İlişkiler Uzmanı
intdept@turkis.org.tr

58

1990 yılından bu yana Birleşmiş Milletler tarafından yayımlanan Birleşmiş Milletler İnsani Gelişmişlik Endeksi'nin 20.'si yayınlandı. Endekse göre insani gelişmişlik kriterleri açısından en gelişmiş ülke Norveç, en düşük gelişmişlik gösteren ülke ise Zimbabve. Endeks ülkeleri dört ana gruba ayırıyor: Çok Yüksek, Yüksek, Orta ve Düşük İnsani Gelişmişlik Gösteren Ülkeler.

Türkiye toplam 169 ülkenin arasında 83. sırada yer alarak yüksek insani gelişmişlik gösteren ülkelerin arasına girmiş ve insani gelişmişlik endeks değeri 0.679 olmuş. İran İslam Cumhuriyeti 70., Yunanistan ise 22. sırada yer alıyor.

Bulgaristan, Litvanya, Letonya ve Romanya dışındaki tüm AB üyesi ülkeler Çok Yüksek İnsani Gelişmişlik grubunda yer alıyorlar.

İnsani Gelişmişlik Endeksinin temel göstergeleri "yaşam süresi", "ortalama eğitim süresi", "tahmini eğitim süresi" ve "kişi başına düşen GSMH".

Söz konusu göstergelere göre Türkiye'de yaşam süresi 72,2 yıl, ortalama eğitim süresi 6,5 yıl, tahmini eğitim süresi 11,8 yıl ve kişi başına düşen GSMH 13,359 Dolar. Aynı değerleri insani gelişmişlik kriterleri açısından en gelişmiş ülke unvanı alan Norveç ile karşılaştırdığımızda, Norveç'te yaşam süresinin 81 yıl, ortalama eğitim süresinin 12,6 yıl, tahmini eğitim süresinin 17,3 yıl ve kişi

başına düşen GSMH'nın ise 58,810 Dolar olduğunu görüyoruz.

Türkiye'nin İnsani Gelişmişlik Endeks değeri 1980 yılında 0.467 iken 2010 yılında 0,679'a ulaşmış. Son 30 yılda endeks değerindeki artışa istinaden en hızlı ilerleme kaydeden ülkeler sıralamasında Türkiye 14. sırada yer alıyor.

Yukarıda söz edilen temel göstergelere ek olarak aşağıda belirtilen endeksler de ülkelerin konumunu farklı açılardan ortaya koyuyor;

Eşitsizliğe Göre Düzenlenmiş İnsani Gelişmişlik Endeksi

Eşitsizliğe göre düzenlenmiş insani gelişmişlik endeksine baktığımızda Türkiye'nin mevcut endeks değerinin yüzde 23,6 düzeyinde düştüğü ve sıralamada 83. sıradan 84. sıraya indiği görülüyor. Eşitsizliğe göre düzenlenmiş insani gelişmişlik endeksinde ilk sırada yerini koruyan Norveç, gerek insani gelişmişlik, gerekse eşitsizliğe göre düzenlenmiş insani gelişmişlik endeksinde en iyi ülke görünümü sergiliyor.

Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Göre Düzenlenmiş İnsani Gelişmişlik Endeksi

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği endeksine baktığımızda Türkiye 77. sırada yer alıyor. Endekse göre Türkiye'de 2003-2008 yılları arasında doğum sırasında veya öncesinde 44 anne adayını hayatını kaybederken, Norveç'te sadece 7 vaka yaşanmış.

2008 yılında Türkiye'de kadın milletvekili oranı yüzde 9,1 iken Norveç'te yüzde 36,1, İsveç'te ise yüzde 47.

Endeks'te yer alan diğer bir veri ise kadınların işgücüne katılım oranı. Bu oran Türkiye'de yüzde 26,9 iken, Norveç'te yüzde 77,3.

Türkiye'de sağlık uzmanları tarafından gerçekleştirilen doğumların oranı yüzde 83 olarak tespit edilmiş.

Çok Boyutlu Yoksulluk Endeksi

Çok boyutlu yoksulluk endeksindeki verilere istinaden Türkiye'de çok boyutlu yoksulluk kapsamında yer alan kişilerin sayısı nüfusa oranla yüzde 8,5. Çok boyutlu yoksulluk riski altında yaşayanların oranı ise yüzde 19. Satın alma gücü günlük 1,25 Dolar düzeyinde olanların nüfusa göre oranı yüzde 2,6, ulusal yoksulluk sınırında yaşayanların oranı yüzde 27.

Siyasi ve Sivil Özgürlükler- Güvenirlilik Endeksi

Endeks'e göre Türkiye'de tercih özgürlüğünden memnun olanların oranı yüzde 38. İnsan hakları ihlallerine istinaden 1 ila 5 arasında yapılan puanlama neticesinde, (1 en iyi, 5 en kötü) Türkiye'nin 3 aldığını görüyoruz. Türkiye'de 2009 yılında hapis cezası alan gazeteci sayısı 1. Bu sayı İran'da 23, Çin'de ise 24 olarak gerçekleşmiş. Çok Yüksek İnsani Gelişmişlik Gösteren ülkelerin tamamında "0". Türkiye'de yolsuzluk mağdurlarının oranı yüzde 13. Fi-

kirlerini kamu yetkilileri huzurunda dile getirenlerin oranı yüzde 12.

Sürdürülebilirlik ve Kırılganlık Endeksi

Sürdürülebilirlik ve Kırılganlık Endeksine göre Türkiye’de toplam enerji arzının yüzde 90’ı fosil yakıtlardan yüzde 10’u ise yenilenebilir kaynaklardan oluşuyor. Kişi başına düşen karbondioksit emisyonu ise 2006 yılında 3.6 ton. Gerekli sağlık koşullarından yoksun yaşayanların oranı yüzde 10 ve temel ihtiyaç olan suya erişimde zorluk çekenlerin oranı yüzde 1.

Her yıl 1 milyon kişiden 427’si kapalı ve açık ortamlarda hava kirliliği ve su kirliliği neticesinde hayatını kaybediyor. Doğal afetlerden etkilenenlerin oranı ise yılda ortalama 1 milyonda 957.

İnsan Güvenliği Endeksi

İnsan Güvenliği Endeksine göre Türkiye’nin 2008 yılında konvansiyonel silah ihracatı 43 milyon dolar, ithalatı ise 578 milyon dolar. Türkiye’den 214.400 kişi başka ülkelere mülteci olarak sığınmış. Ülke içi mültecilerin (yerinden edilenler) sayısı ise 2008 yılı için 954 bin.

Endeks Türkiye’de 1990 ile 2008 yılları arasında iç savaş neticesinde hayatını kaybedenlerin sayısını her yıl için 1 milyonda 28,2 olarak belirtiyor. 2004-2006 yılları arasında nüfusun yüzde 5’ten daha az bir kısmı yeterli derecede beslenemiyor.

Kişisel İyilik Hali ve Mutluluk Algılaması Endeksi

Endeks verilerine göre genel olarak yaşamdan duyulan memnuniyet 1’den 10’a kadar puanlanmış. 10 rakamı en yüksek memnuniyeti gösterirken 1 rakamı en düşük memnuniyeti ifade ediyor. Bu puanlamaya göre Türkiye’nin notu 5,5. Yaptığı işten memnun olanların oranı yüzde 71. Kişisel sağlığından memnun olanların oranı ise yüzde 76. Hayat

standartlarından memnun olanların oranı ise biraz düşük, yüzde 44.

Mutluluk unsurlarına istinaden anlamlı ve amaçlı bir hayat yaşadıklarına inananların oranı yüzde 85. Saygı çerçevesinde muamele gördüklerine inananların oranı yüzde 68. Sosyal destek ağlarına erişebilenlerin oranı ise yüzde 64.

Medeni ve Toplumsal İyilik Hali Endeksi

Endekse göre Türkiye’de cinayet kurbanlarının oranı her 100 bin kişide 2,9. Hırsızlık mağdurlarının oranı ise her 100 bin kişide 10.

Toplumsal iyilik haline istinaden sağlık hizmetlerinden duyulan memnuniyet oranı yüzde 59, eğitim sistemi ve okullar ile ilgili memnuniyet oranı yüzde 50, hava temizliği ile ilgili memnuniyet oranı yüzde 63 ve içme suyu kalitesi ile ilgili memnuniyet oranı yüzde 53.

Nüfus Endeksi

Türkiye’nin 2010 yılı nüfusu 75,7 milyon olarak belirtiliyor. 2030 yılında ise nüfusun 90,4 milyon olması tahmin ediliyor.

2010-2015 yılları arasında yıllık ortalama nüfus artışı yüzde 1,1 olarak öngörülüyor. Türkiye’de kadın başına doğum oranı 2,1. Her 100 kız çocuğuna karşılık 104,1 erkek çocuk dünyaya geliyor.

İnsan Onuruna Yakışır İş Endeksi

Türkiye’de 15-64 yaş grubunun nüfusa göre oranı 1990 yılında yüzde 52,5, fakat 2008 yılı itibarıyla bu oran yüzde 42,3’e düşmüş. Kayıtlı istihdam oranı yüzde 64,6, kırılgan istihdam ise yüzde 35,3. Türkiye’de istihdam edilenlerin yüzde 3,9’u günlük 1,25 dolar’dan daha az bir meblağ ile yaşamını sürdürüyor. Çocuk işçiliği oranı yüzde 5, analık izni ise 112 gün.

Eğitim Endeksi

Türkiye’de okuryazarlık oranı yüzde 88,7. Bu oran Estonya’da

yüzde 99,8, Macaristan’da yüzde 99, Azerbaycan’da ise yüzde 99,5.

İlkokul çağına gelip, okula kayıt yaptıranların oranı yüzde 93,9. Ortaokul çağına gelip, ortaokula kayıt yaptıranların oranı ise yüzde 71,2. AB ülkelerinde bu oranlar ortalama yüzde 95-yüzde 100 arasında değişiyor.

Sağlık Endeksi

2007 yılında Türkiye’de kişi başına düşen sağlık harcaması 677 Dolar. Bu rakam Amerika Birleşik Devletleri’nde 7285, Norveç’te 4763, Malta’da 4053 Dolar.

Türkiye’de her 10 bin kişiye 15 doktor düşerken, İsviçre’de 40, Belçika’da 42 doktor düşüyor. Ülkemizde her 10 bin kişiye düşen hastane yatağı sayısı 28. Bu oran, Ukrayna’da 87, Beyaz Rusya’da ise 112.

Türkiye’de her 1000 canlı doğumdan 22’si ölümle sonuçlanırken, bu oranlar AB ülkelerinde 5’i geçmiyor.

Mali Akış ve Taahhütler Endeksi

Türkiye 2000-2007 yılları arasında GSYİH’nın yüzde 2,9’unu eğitime, yüzde 3,4’ünü sağlığa, yüzde 0,7’sini araştırma ve geliştirmeye harcamış. Orduya 2008 yılında harcanan tutar GSYİH’nın yüzde 2,2’si.

Ekonomi ve Altyapı Endeksi

Türkiye’nin GSYİH’sı 734,9 milyar dolar. Kişi başı GSYİH 9,942 dolar. Türkiye’de 1 km²’ye 55 km yol düşmektedir. Demiryollarının uzunluğu ise 2008 yılı itibarıyla 8699 km.

Bilişim ve İletişim Teknolojilerine Erişim Endeksi

Türkiye’de 2008 yılı itibarıyla her 100 kişiye 113 cep telefonu ya da sabit hat ev telefonu düşüyor. Mobil telefon şebekeleri nüfusun yüzde 100’ünü kapsama alanına alıyor. 2008 yılı itibarıyla her 100 kişiden 34,4’ü internet kullanıyor. İnternet kullanım oranı İzlanda’da yüzde 90, Norveç’te yüzde 82,5.

Kore İşçi Sendikaları Federasyonu (FKTU)

Kore 1910 yılında Japonya tarafından işgal edilerek koloni haline getirilmiştir. 2. Dünya Savaşı neticesinde Japonya'nın yenilmesiyle ikiye bölünmüş, güney kısmı Amerika'nın kuzey kısmı ise Sovyetler Birliği'nin kontrolüne geçmiştir. Sovyet subayları yönetimindeki Kuzey Kore birlikleri yarımadanın tamamına komünizmi kabul ettirmek için 1950 yılında Güney Kore'yi istila etmiş ve 3 yıl süren bir savaş başlamıştır. Birleşmiş Milletler askerleri bölgeye sevk edilmiş ve oluşturulan BM ordusuna Türkiye bir tugayla katılmıştır. 27 Temmuz 1953 yılında taraflar arasında ateşkes imzalanmış ve 38. Paralel Güney Kore ile Kuzey Kore arasında sınır olarak kabul edilmiştir.

Sovyetler Birliği'nin çökmüş olmasına rağmen Kuzey Kore halen otoriter ve sosyalist devlet yapısını sürdürürken, Güney Kore demokratik bir ülke olup, cumhuriyet rejimi ile yönetilmektedir.

Günümüzde Güney Kore'de piyasa ekonomisi hâkimdir. Dünya'nın GSYİH açısından 15. satın alma gücü paritesi açısından ise 12. en büyük ekonomisidir. 1960-1998 yılları arasında dünyanın en hızlı büyüyen ülkelerinden biri olmuştur. 2000'li yıllarda da bu eğilim devam etmiştir. Güney Kore bu hızlı büyümeyi ihracat oryantasyonlu ekonomik stratejilere borçludur. Güney Kore 2009 yılında toplam ihracat hacmi sıralamasında dünya 8.'si olmuştur.

1960'lı yılların başlarında gerçekleşen ağır sanayi hamlesi doğal kaynaklara sahip olunmamasına rağmen emek yoğun üretimin ihracatı vasıtasıyla teşvik edilmiş ve hızlı bir yabancı sermaye akışı sağlanmıştır. Ağır sanayinin başkent ve büyük şehirlerin etrafında yoğunlaşması neticesinde kırsal alanlar gelişmemiş ve Hükümetlerin tüm çabalarına rağmen bölgeler arası gelir dengesizlikleri artmıştır.

Savaş sonrası yaşanan ayaklanmalar, askeri darbeler ve sıkıyönetimler neticesinde sendikal hareketin 1980'li yılların sonlarına kadar sıkça sekteye uğradığı Kore Cumhuriyeti'nin en büyük işçi federasyonu FKTU yani Kore İşçi Sendikaları Federasyonu'dur. Kore İşçi Sendikaları Federasyonu 1961 yılında 16 işkolu federasyonunun katılımı ile kurulmuştur. 1980 yılına gelindiğinde askeri anayasa altında FKTU'nun tüm başkanları görevden alınmış ve bağlı iş kolu federasyonları kapatılmıştır. Ardından yürürlüğe giren yasa neticesinde işkolu sendikacılığının yerini işletme (işyeri) sendikacılığı almıştır. Yeni yasa ile birlikte tekrar faaliyetlerine başlayan FKTU'ya bağlı sendikaların hepsi işyeri sendikasıdır. FKTU, ITUC ve ITUC-AP üyesidir. FKTU'nun 950.000 üyesi bulunmaktadır.

FKTU'nun Yönetim Kurulu Genel Başkan, 2 Genel Başkan Yardımcısı ve Genel Sekreter olmak üzere 4 kişiden oluşmaktadır.

FKTU'ya Üye Federasyonlar

Kore Ulusal Elektrik Çalışanları Sendikası
 Kore Enformasyon ve İletişim Çalışanları Sendikası
 Kore Denizciler Sendikası
 Kore Finans İşkolu (Bankacılık Finans) Çalışanları Sendikası
 Kore Tütün ve Ginseng Çalışanları Sendikası
 Kore Kimya Çalışanları Federasyonu
 Kore Metal Çalışanları Federasyonu
 Kore Birleşik Çalışanlar Federasyonu
 Kore Turizm Çalışanları Federasyonu
 Kore Posta Çalışanları Sendikası
 Kore Taksi Çalışanları Sendikaları Federasyonu
 Kore Gıda Sendikaları Federasyonu
 Kore Tekstil ve Dağıtım Çalışanları Federasyonu
 Kore Maden Çalışanları Federasyonu
 Kore Yabancı Örgüt Çalışanları Federasyonu
 Kore Liman ve Ulaştırma Çalışanları Federasyonu
 Kore Matbaa Çalışanları Federasyonu
 Kore Otomotiv ve Ulaştırma Çalışanları Federasyonu
 Kore Lastik Çalışanları Federasyonu
 Kore Demiryolu Çalışanları Federasyonu
 Kore Apartman Görevlileri Federasyonu
 Kore Kamu Sendikaları Federasyonu
 Kore Medikal İşkolu Çalışanları Federasyonu
 Kore Özel Üniversite Çalışanları Sendikası
 Kore Hükümet Çalışanları Federasyonu

61

Kısaca Güney Kore

Başkent	: Seul
Nüfus	: 48.379.392
Kişi başı GSMH	: 18.340\$
Toplam İşgücü	: 24.220.000
İşsizlik Oranı	: %3,5
İşgücü'nün Sektörler Arası Dağılımı;	
Tarım	: %7,9
Sanayi	: %26,8
Hizmetler	: %65,1
Yabancı İşgücü	: %0,6
Gençler Arasında işsizlik	: %10,2
Toplam İşg. Oranla Kadın İşgücü	: %40,81

Kaynak: Nationmaster

Kore İşçi Sendikaları Konfederasyonu (KCTU)

Güney Kore'nin FKTU'dan sonra gelen ikinci büyük işçi örgütü KCTU'dur. KCTU'nun resmi kuruluş tarihi 1995'dir. FKTU'ya alternatif olarak kurulmuştur. KCTU'nun 682.418 üyesi bulunmaktadır. Güney Kore'deki toplam örgütlü işgücünün yüzde 40,6'sını temsil etmektedir. KCTU'nun toplam 1200 adet üye işyeri sendikası bulunmaktadır.

Büyük MESS Grevinin 20. Yılı

Mecit HAZIR

TÜRK-İŞ Genel Sekreter Danışmanı
mecithazir63@hotmail.com

TÜRK-İŞ'e bağlı Türk Metal Sendikası ile Metal Sanayi İşverenleri Sendikası (MESS) arasında 1990 yılı toplu iş sözleşmesi müzakerelerinde anlaşmaya varılamaması sonucunda, 26 Aralık 1990 tarihinde, 230 işyerini ve 85 bin işçiyi kapsayan Büyük Grevin 20. yılını yaşıyoruz. Bu grev, Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi açısından son derece önemlidir. Çünkü bu grev ve öncesinde yaşanan eylemler, metal sektöründe o güne kadar yaşanan en büyük işçi eylemleridir. Aynı zamanda da, 12 Eylül askeri darbesinin ardından yaşanan uzun süreli suskunluğun ardından gelen, işçi hareketinde bir silkinmenin başlangıcını sağlayan büyük bir eylemdir.

Türk Metal Sendikası, bu büyük grevi yaşamadan önce, 1987 yılında Seydişehir Alüminyum Fabrikasında 62 günlük bir grevi başarıyla tamamlamıştı. Sendika, 12 Eylül'ün ardından uygulamaya konulan 2821 ve 2822 sayılı yasaların çizdiği yeni çerçeveye göre önemli bir grev tecrübesi edinmişti. Bu nedenle Türk Metal ve metal işçileri, özel sektörde işçi hareketini yükseltmek ve önemli kazanımlar elde etmek için de büyük bir misyon yüklenmişlerdi.

Seydişehir grevinin ardından gelen yıllarda, 1989 bahar eylemleri, İstanbul Belediyesi işçilerinin yapmış olduğu zorlu toplu iş sözleşmesi mücadelesi, Zonguldak maden işçilerinin grevi ve büyük madenci yürüyüşü ile işçi hareketi açısından hareketli ve mücadelelerle dolu bir dönem de başlamış oldu.

Metal sektöründe müzakereler 13 Temmuz 1990 günü başladı. 4 Ekim 1990 gecesi ise yapılan uzun

oturumlar sonrasında uyuşmazlıkla sonuçlandı. MESS Başkanı Bahri Ersöz, "aşırı ücret-makul ücret" söylemiyle yazılı basında sürekli boy gösterirken, sendikanın ve işçinin haklı taleplerini içeren haberler her zaman olduğu gibi küçük puntolarla sayfa aralarında yer alabiliyordu.

MESS'in bu dayatmacı tutumu karşısında, Türk Metal Sendikası bölgelerde greve hazırlık toplantılarına başladı. Sendika grevin kaçınılmazlığı üzerinde duruyordu. 1980 sonrasındaki kayıpları giderecek bir ücret üzerinde anlaşmayı hedefliyor, Körfez krizi bahane edilerek yapılan zamlar nedeniyle oluşan ücret erimelerini telafi etmeye çalışıyordu. Hedefe ulaşmak için bir yandan işçileri greve hazırlarken, diğer yandan da kamuoyunu bilgilendirmeye çalışıyordu.

Bu günlerde değişik eylem yöntemleri de uygulamaya konuyordu. 17 Ekim günü İstanbul'da yapılan Genişletilmiş Temsilciler Meclisi toplantısında, işçiler bıyıklarının yarısını keserek MESS'i protesto ediyorlardı. Bu ilginç eylem bir anda basının gündemine oturdu ve metal işçileri hiç olmadığı kadar basında yer almaya başladılar. Eylemi takip eden günlerde metal işçileri, o dönem etkili gazeteleri olan Yeni Asır, Sabah, Bugün, Milliyet, Tercüman, Günaydın, Güneş, Zaman, Tan ve Yeni Asya'da manşet oldular.

Basının ilgisini çekmek ve kamuoyu oluşturmak için yeni eylem türlerini deneyen metal işçileri, bu defa da yine İstanbul'da tek gözlerini kapatarak korsan oluyordular.

İşçiler, İzmir'de yapılan toplantıda, İstanbul'daki yarım bıyık eylemine destek vermek amacıyla saçlarını yarısını kazıtarak basının gündemine girdiler. Bu eylemler daha sonra Eskişehir'de yırtık ceket giyme, kış soğuşunda çıplak ayakla yürüme şeklinde devam etti. 9 Kasım 1990 günü Bursa'da yapılan, benim de Oyak Renault işyeri sendika temsil-

cisi olarak bulunduğum Genişletilmiş Temsilciler Meclisi toplantısında metal işçileri MESS'in uzlaşmaz tutumunu ters ceket giyerek protesto etmişlerdi. Bursa metal işçileri bu eylemde attıkları sloganlarla greve hazır olduklarını ilan ettiler.

Greve çıkmadan önce, Sendika son teklifini sundu ve ücretlere üç grup halinde zam talep etti. Buna göre birinci grup için yüzde 350, ikinci grup için yüzde 325, üçüncü grup için ise yüzde 300 oranlarında zam istendi. İşveren sendikası MESS ise birinci grup için yüzde 200, ikinci grup için yüzde 160, üçüncü grup içinse yüzde 100 zam öneriyordu. Talep ile teklif arasında çok büyük bir uçurum olması nedeniyle grev artık kaçınılmaz olmuştu.

Tüm işyerlerinde fazla mesaiye kalmama eylemleriyle desteklenen bütün protestolar da sonuç veremeyince, Türk Metal Sendikası 26 Aralık 1990 günü 230 işyerinde 85 bin işçiyi kapsayan Türkiye'nin en büyük özel sektör grevinin başlattı. Bu büyük grev sonucunda, Oyak Renault, Tofaş, Karsan, BMC, Ford Otosan, Türk Traktör, MAN, Mercedes Benz, Otayol, Uzel ve oto yan sanayi, beyaz eşya fabrikaları Arçelik, Beko, Profilo, Bosch, Aygaz ve yan sanayileri ile demir çelik sektörü ve yan sanayisinde üretim durdu.

Büyük grevin açılışı İstanbul'da Uzel işyerinde yapıldı. Türk Metal Sendikası işverenlere 15 gün süre verdi, ortalama 351 TL/ay olan net ücreti bir milyona çekerek işçilerin milyoner olacağını, aksi halde grevin bitmeyeceğini ilan etti. Bir günlük grevin işverenlere maliyetinin 200 milyar olduğunu açıklayan Sendika, işçiye yıllık 4 trilyonu çok gören işverenlerin, grevin 15 gün sürmesi halinde 3 trilyon zarar edeceklerini açıkladı.

15 Ocak 1991 gecesi başlayan Körfez krizi nedeniyle grevlerin ertelenmesi söz konusu olunca, yenden bölgesel toplantılara başlayan

metal işçileri, bu grevin ertelenmesi halinde işyerlerine dönseler bile kesinlikle çalışmayacaklarını açıkladılar. Bu karar Bursa'da yaptıkları büyük Karsan mitingi ve yürüyüşüyle tüm kamuoyuna açıklandı. Ayrıca grev ertelenmesi olursa tüm bölgelerden Ankara'ya yürüyüş başlatmak için ant içildi.

18 Ocak günü MESS'in çağrısı üzerine taraflar İstanbul'da yeniden bir araya geldiler. Bu toplantı sırasında, o sırada Türkiye'nin ilk özel televizyon kanalı görüşmelerin anlaşmayla sonuçlandığını haber yapıyordu. Daha sonra bu haber Sendika tarafından yalanlandı. Toplantı, bazı detaylardaki anlaşmazlık nedeniyle sonuçlanamadı ve bu nedenle grev bir hafta daha sürdü.

İşverenler bu büyük grevi kırmak için çok çaba harcadı. Yapılan grev oylamaları sonuç vermedi. İşveren vekilleri tarafından Merhum Vehbi Koç'a "İşçi bizi dinler, başımızı salladığımız anda işçi işinin başına döner" gibi sözler de yerine getirilemedi. İşverenler basında yer alan beyanları ile kamuoyunu işçilere karşı kışkırtmayı da ihmal etmediler.

Ancak yapılan bütün baskılar ve telkinlere rağmen metal işçilerinin kararlı tutumu değişmedi. İşçiler sendikalarıyla bir bütün halinde bu büyük grevi, örneğine az rastlanır bir kararlılıkla sürdürdüler.

Daha önce çözüm için devreye giren dönemin Çalışma Bakanı İmren Aykut'un ricasıyla Türk Metal ve MESS yöneticileri 25 Ocak 1991 tarihinde Ankara'da yeniden bir araya gelerek grevin 30. gününde müzakerelere başladılar ve akşam saat 18.00 dolaylarında anlaşmaya vardılar.

Hükümet, işverenlerin Körfez krizini bahane ederek grevin ertelenmesi taleplerini dikkate almamıştı. Çünkü metal işçilerinin karalı tutumundan çekiniyordu. Bu nedenle, sözleşmenin imzalanmasını takip

eden saatlerde tüm grevler Bakanlar Kurulu kararıyla 60 gün süreyle ertelendi.

Yapılan anlaşmayla işyerleri ekonomik büyüklüklerine göre dört gruba ayrıldı. 37 bin işçinin yer aldığı özel grup işyerlerinde ücretlere ortalama yüzde 260, birinci grup işyerlerinde yer alan 16 bin işçiye ortalama yüzde 225, ikinci grup işyerlerinde yer alan 18 bin 600 işçiye ortalama yüzde 200 ve 5 bin işçinin yer aldığı üçüncü grup işyerlerinde yer alan işçilere ortalama yüzde 150 oranında ücret zammı yapıldı. Böylece tarihi bir sözleşmeye imza atıldı ve Sendikanın vaat ettiği milyonlar olma hedefine ulaşıldı. Grevdeki işçiler şubelere koşması nedeniyle Sendikanın şubeleri bir anda bayram yerine döndü.

Metal işçilerinin sevinci kadar işverenlerin üzüntüsü de aynı oranda büyüktü. Manisa'da bir işveren "Ben bu parayı ödeyemem, gidin evinize" diyerek işçileri fabrikanın kapısından geri çeviriyor ve fabrikayı kapattığını ilan ediyordu. Birçok işveren de bu ağır şartları kaldıramayacakları ve küçülmeye gidecekleri tehdidini savuruyordu.

Yaşanan bu büyük grev ve metal işçilerinin mücadelesi büyük bir zaferle sonuçlandı. Bu grev Türk işçi hareketi tarihine altın harflerle yazıldı. 1980 sonrasında işçi-işveren ilişkilerinde işçi aleyhine oluşan denge 30 günlük bu büyük grevle işçi lehine bozuldu ve bir bakıma işçi-işveren arasındaki güç dengesini sağladı.

Türk Metal Sendikası'nın grevi gerek kapsam, gerek sonuçları ve en önemlisi de en üst düzey yöneticisinden, tabandaki işçisine kadar örnek bir dayanışma ve kararlılık içerisinde başarı ile bitirildi. Bu nedenle de, bu mücadele Türk sendikal hareketinin "En Büyük Grev"lerinden biri oldu.

26 Aralık 2010 tarihi itibarıyla bu büyük mücadelenin 20. Yılındayız. Bu vesileyle, özel sektörde yapılan böylesine disiplinli ve kararlı mücadeleyi gerçekleştiren Türk Metal Sendikası yöneticilerini ve metal işçilerini yürekten kutluyorum. Onlara şükranlarımı sunuyorum. Bu büyük greve desteğini esirgemeyen dönemin TÜRK-İŞ yöneticilerini de da bu vesileyle sevgi ve saygıyla anıyorum.

Mecit Hazır, 20 yıl önceki Büyük MESS Grevi sırasında Renault işyerinde temsilci olarak greve katıldı.

Soda Tartışması Sürüyor

Doğal Mineralli Sular Yönetmeliği'nde yapılan değişikliğe göre, suların üzerinde bulunan etiketler valilikçe onaylanmadıkça piyasaya sunulamayacak. Sağlık Bakanlığının "Doğal Mineralli Sular Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik", Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Buna göre doğal mineralli suya ait fiziksel, kimyasal, fizikokimyasal ve mikrobiyolojik analiz sonuçları, başvuru tarihi itibarıyla bir yıldan daha eski olamayacak. Doğal mineralli suları incelemek üzere her ilde sağlık müdürünün teklifi ve Valiliğin onayı ile oluşturulan inceleme kurulunda "çevre mühendi-

si" de bulunabilecek. Yönetmeliğin bazı hükümlerinde Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği hükümlerine uyarlama yapıldı.

Doğal mineralli sular 1,5 mg/L'den fazla florür ihtiva ediyorsa etiketinde, "1,5 mg/L'den fazla florür içermektedir. Bebekler ve 7 yaşından küçük çocuklar için düzenli olarak tüketilmesi uygun değildir" ibaresinin yer alması zorunlu olacak. Daha önce sular 1.0 mg/L'den fazla florür içermesi halinde etiketinde yazılması zorunlu tutuluyordu.

Çin Malı Oyuncaklara Dikkat...

64

Türk Standartları Enstitüsü tarafından belge verilmeyen oyuncakları satın almamaları konusunda tüketiciler uyarıldı. TSE oyuncaklar üzerinde kanserojen madde, küçük parçalara bölünme, düşme, sivrilik, esneklik ve alevlenebilirlik testleri yapıyor.

TSE, anne babalar ile oyuncak üreticilerini, TSE belgesi ve CE işaretleri hakkında bilgilendirmek üzere "TSE ve Oyuncak Güvenliği" başlıklı bir broşür hazırladı. Kurum, bu broşürde ebeveynleri, üzerinde

veya ambalajında CE işareti olmayan ve TSE tarafından belgelendirilmeyen oyuncakları satın almamaları için uyarıyor, üreticileri de ürünlerini TSE belgesiyle belgelendirmeye davet ediyor. Oyuncak üreticileri ürünlerine CE işareti ilâştirebilmek için yurt dışına bağımlı olmaksızın TSE tarafından belgelendirilebiliyor ve bu çerçevede yasal sorumluluklarını yerine getiriyorlar.

Oyuncakların mağazalardan veya güvenilir online alışveriş merkezlerinden alınması gerektiği vurgula-

narak, bu tür yerlerin oyuncakların piyasa gözetim ve denetiminden sorumlu olan Sağlık Bakanlığı tarafından teftiş edildiği ve temel sağlık, güvenlik kurallarına uymadıklarında cezai yaptırımlara maruz kaldıkları kaydediliyor.

"Oyuncaklarla beraberlerinde verilen uyarı ve klavuzları dikkatle okuyun" denilen broşürlerde, ebeveynler, yaş ve güvenlikle ilgili tavsiyelere dikkat edilmesi, ambalajında veya üzerinde CE işareti olmayan ve TSE tarafından belgelendirilmemiş oyuncakların satın alınmaması için uyarılıyor.

Oyuncakların çocuğun yaşına, kabiliyetlerine ve oyun seviyesine göre seçilmesi, özellikle üzerinde "0-3 yaş sembolü" ve "36 aydan küçük çocuklar için uygun değildir" uyarısı olan oyuncaklarla, küçük, ulaşılabilir parçalar içeren oyuncakların üç yaşın altındaki çocuklara alınmaması gerektiği ifade ediliyor.

TSE Başkanı Tahir Büyükhelvacıgil yaptığı değerlendirmede, "Hem ithal hem yerli ürünleri laboratuvarımızda denetimden geçirip belgelendirebilecek alt yapımız var" dedi.

Ruhsatsız Ev Alan Tüketicilerin Şikayetleri Artıyor

Ruhsatsız ev satın alan vatandaşlar genellikle şu sorunları yaşıyorlar: Müteahhit binayı tamamlıyor ancak mesken ruhsatını almadan evi teslim ediyor. Vatandaş bunu ve imarla ilgili sorunları bilmeden taşıyor. İlk sorun kayıt sisteminde yaşanıyor. Ruhsat alınmadığı için bina sistemde “arsa” ya da “inşaat” olarak çıkıyor. Bu nedenle seçmen kütüklerine esas alınan adres kaydı yapılamıyor. Eski oturduğu eve de bir başkası taşınmışsa adres otomatik kapatılıyor. Adres kapatıldıktan 20 işgünü sonra da oradan taşınan kişiye, yeni adresini bildirmediği için sistem otomatik olarak 329 TL para cezası kesiyor. Belediyeye abonelik için gidildiğinde işlem yapılamadan geri dönülüyor. Mesken ruhsatı bulunmayan yeni binaların elektrik, su ve doğalgaz abonelik işlemleri yapılmıyor. Binada su ve elektriğin olması da o binanın ruh-

satının olduğu ve aboneliklerinin yapıldığı anlamını da taşıyor. Bina inşaat halindeyken şantiyede kullanılan geçici abonelikler kullanılıyor. Ruhsatsız binaya taşınan vatandaşlar, işyerleri tarifesinden elektrik su parası ödemek zorunda kalıyor.

Uzmanlar ev alırken ise şunlara dikkat etmeniz konusunda uyarıyorlar: Öncelikle alınacak olan konutun tapusunun olup olmadığına ve kat

mülkiyetine geçilip geçilmediğine bakın. Tapu Sicil Müdürlüğü'nden tapu kayıtlarında ipotek, haciz ya da kısıtlayıcı bir durum olup olmadığı kontrol edin. Konutun ait olduğu ilçe/belde varsa büyükşehir belediyesinden alınacak olan konutun pafta, ada, parsel numaraları belirtilerek planlardaki durumu ve bölgenin jeolojik yapısını öğrenin. Bu araştırmayı tamamlayınca tapudan işlemini yapın.

ATM'lere Dikkat

Dolandırıcılar, ATM makinelerine taktıkları küçük bir cihazla, kartlarınızı kopyalayabiliyor. Fotoğraflarda İstanbul'da işlem yapmadan önce şans eseri fark edilen kart kopyalayıcıyı görülüyor.

Bu tip dolandırıcılığa maruz kalmamak için banka kartını yuvasına yerleştirmeden önce yuvayı elle kontrol etmeniz, orijinal yuvanın üzerinde plastikten bir yuva daha (kart kopyalayıcısı) olmadığından emin olmanız gerekiyor.

Dışarıdan takılan cihaz, kartın üzerindeki manyetik bandı okuyarak başka karta aktardığında hesabın şifresi de kopyalanıyor ve hesap kolaylıkla boşaltılabiliyor.

Kız Çocukların Sağlık Hizmetlerinden Yararlanma Şartları

Barış İYİAYDIN

TÜRK-İŞ Uzman Yardımcısı
barisiyiaydin@turkis.org.tr

66

01.10.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile birlikte “Bakmakla Yükümlü Olunan Kişi” tanımlanmasında değişiklikler yapıldı. Kanun yürürlüğe girmeden önce, kız çocukları, bekar ve sigortalı olarak bir işte çalışmıyor olmaları halinde sağlık hizmeti aldıklarında anne veya babalarının sigortaları üzerinden tedavi masrafları karşılanıyordu. Ancak 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanun ile birlikte kız çocuklarının yaş sınırı olmadan elde ettikleri bu hak sınırlandırıldı. Yeni kanuna göre kız çocukları 18, lise ve dengi okullarda öğrenim görmeleri halinde 20, yüksek öğrenim görmeleri halinde 25 yaşını doldurduklarında anne veya babalarının sigortaları üzerinden karşıladıkları tedavi masraflarını artık Sosyal Güvenlik Kurumu karşılamıyor. Bu kız çocukları doğrudan Genel Sağlık Sigortalısı sayılmakta ve sağlık hizmeti alabilmek için ikamet ettiği şehrin Valilik veya Kaymakamlık binalarında bulunan Yeşil Kart Büroları tarafından tespit edilen, GSS primini ödemek zorundalar.

Ancak bir istisna olarak, yürürlük tarihinden önce anne ve babalarının sigortaları üzerinden sağlık hizmeti alan kız çocuklarının bu hakkını saklı tutuldu. Yani daha önceden bekar ve çalışmıyor olmasından dolayı, anne veya babasının sigortası üzerinden sağlık hizmeti alanlar, durumlarında değişiklik olana kadar (evlenip daha sonra boşanmaları veya sigortalı bir işe girip işten ayrılmaları hali) bu hakka sahip olacaklar. Ancak kız çocukları, evlenip daha sonra boşanırlarsa veya sigortalı olarak bir işe girer ve işten ayrılırlarsa tekrar anne veya babalarının sigortası üzerinden sağlık hizmeti alamayacaklar. Artık bu kız çocukları da yeni Kanun hükümlerine tabi olarak genel sağlık sigortalısı sayılacak ve her ay belirlenen miktarda GSS primini ödeyerek sağlık hizmeti alacak.

Peki, kız çocuklarının sağlık hakkından yararlanmak için ödeyecekleri Genel Sağlık Sigortası primi nedir ve nasıl tespit edilir?

Gelir tespiti yaptırmaya giden kişinin harcamaları, taşınır ve taşınmazları ile bunlardan doğan hakları da dikkate alınarak, SGK tarafından belirlenecek test yöntemleri ve veriler aracılığıyla tespit ediliyor. Her ay ödenecek olan primler kişilerin gelir seviyesine göre değişiklik gösteriyor. Buna göre;

Ailenin gelirinin hesaplanmasında geliri toplanacak aile üyeleri,

aynı hane içerisinde yaşayan eş, evli olmayan çocuk, büyük ana ve büyük babadan oluşacak.

- 1) Aile içindeki gelirin kişi başına düşen aylık tutarı asgari ücretin üçte birinden az tespit edilmesi halinde (01.07.2010 / 31.12.2010 tarihleri arasında 253,50 TL.) Genel Sağlık Sigortası primi devlet tarafından ödenmektedir. (Yeşil Kart uygulaması.)
- 2) Aile içindeki gelirin kişi başına düşen aylık tutarı 253,50 ile 760,50 TL arasında ise aylık 30,42 TL,
- 3) Aile içindeki gelirin kişi başına düşen aylık tutarı 760,50 ile 1521 TL arasında ise aylık 91,26 TL,
- 4) Aile içindeki gelirin kişi başına düşen aylık tutarı 1521 TL'den fazla ise aylık 182,52 TL aylık genel sağlık sigortası primi ödeyeceklerdir.

Örnek:

Dört kişilik Şen ailesinin kız çocuğu olan Elif, zorunlu ilköğretim eğitimini tamamladıktan sonra eğitime devam etmemiştir. Annesine ev işlerinde yardımcı olan Elif, 05.07.2010 tarihinde 18 yaşını doldurana kadar işçi olan babasının sigortası üzerinden sağlık hizmeti almaya devam etmiştir. Ancak yeni Kanuna göre Elif, 18 yaşını doldur-

ması ile birlikte babasının sigortası üzerinden sağlık hizmeti alamamaktadır. Çünkü Elif artık doğrudan Genel Sağlık Sigortalısı sayılmaktadır ve her ay düzenli olarak prim ödemesi gerekmektedir. Evleri kira olan Şen ailesinin geçimini ise işçi olan baba tek başına sağlamaktadır. 1500 TL net aylık geliri olan Şen ailesinin fert sayısı 4 olduğu için $1500 / 4 = 375$ TL aile içindeki gelirin kişi başına tutan aylık miktarıdır. 01.07.2010 ile 31.12.2010 tarihleri arasında kişi başına aylık geliri 253.50 TL ile 760.50 TL arasında olan kişiler her ay düzenli olarak 30.42 TL GSS primi ödemek zorundadır. Bundan dolayı Şen ailesinin bekar ve çalışmayan kız çocuğu Elif her ay düzenli olarak 30.42 TL ödemek şartıyla sağlık hizmetlerinden faydalanabilecektir.

Yetim Kız Çocuklarının Sağlıktan Yararlanma Koşulları

Anne veya babasından biri veya her ikisi ölmüş olan kız çocukları, durumlarında değişiklik olmadığı takdirde; yani evlenmedikleri, sigortalı olarak çalışmadıkları ve gelir-aylık almadıkları sürece yetim aylığı almaya devam ederler.

Yetim aylığı konusu, sağlık yardımlarından ayrı bir düzenlemeye tabi olduğundan anne ve babası sağ olan, 18 yaşını doldurmuş kız çocuklarına getirilen sınırlama, yetim aylığı alan kız çocuklarına getirilmemiştir. Ancak yetim aylığı alan erkek çocukları 18 yaşını tamamladıklarında, orta öğrenime devam etmeleri halinde 20 yaşını, yüksek öğrenime devam etmeleri halinde 25 yaşını tamamlayıncaya kadar öğrencilik halinden dolayı yetim aylığı almaya devam ederler.

Sonuç

“Cinsiyet ayrımının en belirgin şekilde yaşandığı ülkeler arasında

olan Türkiye’de kadın nüfusunun çok büyük bir bölümü, ev işleri ve çocuk bakımı ile uğraşmaktadır. Emek piyasasında kadınların çalışma ortamları ve şartlarının kötü olması ve de kadın-erkek cinsiyet ayrımının ücretlere de olumsuz yönde yansımaları, kadınların emek piyasasının içerisinde yer almalarını zorlaştırmaktadır. Kırsalda kadınlar büyük oranda ailelerin yanında ücretsiz aile işçisi olarak çalışmakta, kentlerde ise düşük vasıflı ve düşük ücretli işlerde yoğunlaşmaktadır.

Kız çocuklarının ev işleriyle ilgilenmeleri ve emek piyasasında karışıklıkları sorunların yanında, toplumun kadınların çalışmasına olan bakış açısı, eğitim alma şanslarını ve de istihdam içinde yer alma olasılıklarını daha da azaltmaktadır. Yapılan araştırmalarda kız çocuklarının eğitim sisteminin dışında kalmalarında belirleyici olan nedenlerin başında, uygun okulun olmaması, kız çocuğunun okula ilgi duymaması ve okul masraflarının hane halkı geliri aracılığıyla karşılanamayacak kadar yüksek olması gelmektedir. Ataerkil düşünce yapısı ve toplumsal cinsiyet rolleri, ergenlik çağına gelen kız çocuklarının okul dışı kalmasında belirleyici olan faktörlerdendir.

Kız çocuklarının eğitimine olumlu gözle bakmayan gelenekçi çizgideki toplumsal değer yargıları, diğer yandan, paralı hale getirilmesiyle birlikte her geçen gün daha fazla gencin (genç kadının) eğitim olanaklarından yararlanamaz hale gelmesi, kadın istihdamının önündeki iki önemli engel olarak belirtilebilir. Tarımsal üretimde meydana gelen daralmalar ile birlikte kırdan kente olan göçlerin artması ve her yıl çalışan nüfusa katılan yüz binlerce gencin iş bulma umuduyla piyasaya çıkması, sokaktaki işsizlerin sayısını her geçen gün daha da artırmaktadır.”¹

İşsizliğin ciddi bir toplumsal sorun olduğu günümüzde, zengin ile yoksul arasındaki gelir farkı kayda değer bir artış göstermiştir. Sosyal devletin görevlerini yerine getirmemesi yani devletin, gelirler arasındaki bu farkı kapatmakta uyguladığı politikaların yetersiz kalması, insanları açlık sınırında yaşamaya mahkum etmiştir. Türk aile yapısının en önemli özellikleri arasında olan, babanın evin geliri tek başına kazanması ve kadınların ev işleri ile meşgul olarak hayatlarını idame ettirmeleri artık eskisi kadar kolay olmamaktadır. Nitekim net asgari ücretin 599 TL, dört kişilik bir ailenin barınma, beslenme, ısınma, eğitim gibi temel ihtiyaçlarından oluşan açlık sınırının 868 TL, dört kişilik bir ailenin yoksulluk sınırının ise 2.827 TL olduğu bir dönemde tek bir kişinin bir evin masraflarını karşılaması imkansız hale gelmiştir. Eğitim seviyesinin düşüklüğü, meslek sahibi olmama ve istihdam alanlarının azlığı, kadınların kayıtdışı olarak istihdam edilmesine ve insan onuruna yakışmayan ücret ve çalışma şartlarında çalıştırılmasına neden olmaktadır. Bu olumsuz şartlarda çalışmayan kadınlar ise evlerinde oturmayı tercih etmektedirler. TÜİK 2009 Aralık verilerine göre ev işleri ile meşgul 12 milyon 355 bin kadın bulunmaktadır. Yine Aralık 2009 itibarıyla 3 milyon 415 bin kadın kayıtdışı istihdam edilmektedir. Bu rakam toplam kadın istihdamının yüzde 57.5’dir.

Kız çocuklarının sağlık hizmetinden yararlanmasının önüne yaş şartı ve prim ödeme mecburiyetinin konulması, kanunun tamamen Türkiye şartlarından uzak bir şekilde hazırlandığını göstermektedir. İşsizliğin, eğitimsizliğin ve yoksulluğun bu kadar yüksek olduğu bir ülkede devletin evde oturan milyonlarca kız çocuğundan prim alarak sağlık hizmeti vermesi ailelerin dar gelirlerine yüklenmiş yeni bir yüküdür.

“Türkiye emek piyasası, büyük ölçüde kayıt dışı çalışmaya dayanan ve kadın istihdam oranının düşük olduğu bir özellik göstermektedir.”

Çeviren:

Güven SAVUL

TÜRK-İŞ Uzman Yardımcısı
guvensavul@turkis.org.tr

“Çalışma yaşamı ve sendikal haklar konularında, Anayasal değışiklikler, memurların ve diğerk kamu çalışanlarının toplu sözleşme hakkının önünü açarken, memurların, uğradıkları disiplin soruşturmalarının yargı denetimine tabi tutulması hakkını kazanmalarının önünü açmıştır. Siyasi amaçlı grev ve lokavt, dayanışma grevi ve lokavt, genel amaçlı grev ve lokavt, işyeri işğali, iş yavaşlatma, üretimi yavaşlatma ve diğerk direniş biçimlerine ilişkin yasaklar kaldırılmıştır. Aynı anda, aynı işkolundaki birden çok sendikaya üye olma mümkün hale getirilmiştir. Ekonomik ve Sosyal Konsey, Anayasal bir statü kazanmıştır. Kamu sektöründe sendikal faaliyetlerin kolaylaştırılmasını sağlayan Başbakanlık Genelgesi yayımlanmıştır. 1 Mayıs huzur içinde kutlanmıştır. Taksim Meydanı, otuz dört kişinin öldüğü ve çok sayıda kişinin yaralandığı 1 Mayıs 1977 tarihinden beri ilk kez kutlamalara açılmıştır.

Diğerk yandan belirtilmelidir ki, sendikal haklar hala AB standartları ve ILO Sözleşmeleriyle uyumlu bir halde değildir. İşçi ve işveren sözcülerinin de katıldığı ILO heyeti, işçi ve işveren örgütlerinin içinde olduğu sosyal tarafları ve hükümeti, uzlaşma arayışına çağırmıştır. Bu çağrı aynı zamanda, hükümetin, uluslararası hükümlerin yerine getirilmesini garantilemesi için de yapılmıştır.

TEKEL işçilerinin yapmış olduğu eylem, özelleştirmelerin ardından

Avrupa Birliği, Türkiye’ye ilişkin ilerleme raporunu 10 Kasım 2010 tarihinde yayımladı. Raporun, çalışma yaşamını ve sendikal konuları kapsayan kısımları özet halinde; AB müzakere sürecinde “on dokuzuncu fasıl” olarak geçen, sosyal politika ve istihdamla ilgili müzakere başlığına ilişkin değerlendirmeler ise birebir çevrilmiştir.

devlet tarafından geçici olarak istihdam edilen işçilerin çalışma haklarına ilişkin ilgiyi artırmıştır.

Anayasal değışiklikler, genel olarak kamu hizmetlerinde bulunanların sendikal haklarını genişletmiştir. Diğerk yandan, AB standartları ve ILO Sözleşmeleriyle uyumlu olmayan hali hazırdaki yasal düzenlemeleri sınırlandıran hükümler bulunmaktadır. Sosyal taraflar arasındaki uzlaşmanın yetersizliğı ve hükümet, yeni yasal düzenlemenin kabulünün önünde birer engel oluşturmaktadır. Anayasa değışiklik paketi memurların grev hakkını gündeme almamıştır.

On Dokuzuncu Fası: Sosyal Politika ve İstihdam

Müktesebatın İş Kanununa aktarılmasında bir ilerleme kaydedilmiştir. İş Kanunu ekonominin belirli sektörlerinde uygulanmamaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında dezavantajlı gruplar için yeni bir birim oluşturulması olumlu bir adımdır.

İş sağlığı ve güvenliğı alanında sınırlı bir ilerleme kaydedilmiştir. AB tarafından sağlanan fonlar aracılığıyla, yönetim kapasitesinin yanı sıra, farkındalık seviyesi de artmıştır. Yalnızca kayıtlı işçileri kapsayan resmi istatistiklere göre -2007’de yaşanan kazalardan az olmak kaydıyla- 2008’de, 72 bin 963 iş kazası olmuştur. Enformel sektörün de dahil edilmesiyle birlikte rakamlar daha fazla olabilir. İş Sağlığı ve Güvenliğı Çerçeve Yönetmeliğinin iç hukuka aktarımında herhangi bir ilerleme kaydedilmemiştir. Bu, önceden iç hukuka aktarılmış olan yasal düzenlemelerin uygulanmasında ortaya çıkan büyük bir eksiklikler. İş Teftiş Kurulunun kapasitesi konusu, kurula yeni personel alınması ve onların mesleki eğitimi, bu alana ilişkin öncelikli konulardan biridir. Bununla birlikte, ekonominin ve emek piyasasının kapasitesiyle karşılaştırıldığında, iş müfettişlerinin sayısı yetersiz kalmaktadır. Madencilik sektöründeki ölümlü iş kazalarının sayısındaki ciddi artış, yasal düzenlemelerin yanı sıra kamu otoriteleri tarafından yapılan denetimin de güçlendirilmesinin önemini artırmıştır. Kot taşıma atölyelerindeki olumsuz çalışma koşullarının yol açtığı ölümcül silikozis hastalığı görülmeye devam etmiştir.

Sosyal diyalog alanında –özellikle kamu sektöründe- birtakım ilerlemeler kaydedilmiştir. Anayasal değışiklikler, memurlara ve diğerk kamu çalışanlarına toplu pazarlık ve toplu sözleşme yapma imkanını tanımış ve de memurlara verilen disiplin soruşturmalarının yargı denetimine tabi olmasının önünü açmıştır. Anayasal değışiklikler, belirli türlerdeki grevlerin önündeki engelleri kaldırırken,

aynı anda, aynı işkolunda bulunan birden çok sendikaya üye olma yasağını da ortadan kaldırmıştır. Daha ileri bir adım olarak, değişikliklerle beraber, ekonomik ve sosyal alanlardaki politika düzenlemelerinde hükümetin danışmanlık ettiği Ekonomik ve Sosyal Konsey, Anayasal bir yapı haline gelmiştir. Ayrıca, Başbakanlık, kamu sektöründeki sendikal faaliyetlerin kolaylaştırılmasını da içeren, memurların durumunun iyileştirilmesinin hedeflendiği bir genelge düzenlemiştir. Diğer yandan, işçilerin, memurların ve çalışanların pazarlık yapma ve toplu faaliyette bulunmalarına ilişkin düzenlemelerin Anayasada yer almasına atıfta bulunan yasal çerçeve, AB standartları ve ILO Sözleşmeleriyle uyumlu hale getirilmelidir. Standartların Uygulanması Komisyonundan işçi ve işveren sözcülerini de içeren Türkiye'deki ILO heyeti, ilgili yasal düzenlemelerin uyumuna ilişkin kayda değer bir ilerleme kaydedilmediğini belirtmiştir. Hükümet, işyeri düzeyinde örgütlenme ve toplu sözleşme hakkını düzenleme, özel sektördeki sendikal haklara ilişkin yasa taslağı hazırlama gibi -sosyal taraflarca desteklenmeyen- kimi girişimlerde bulunmuşlardır. Top-

lu sözleşme kapsamında olan işçi sayısı sınırlı kalmaktadır. Ana sosyal diyalog mekanizmasının işleyişi (Üçlü Danışma Kurulu, Ekonomik ve Sosyal Konsey) ve sosyal tarafların kapasitesinin daha fazla güçlendirilmesi gerekmektedir. Anayasa değişiklik paketi, memurların grev hakkını gündeme almamıştır.

İstihdam politikasında kimi ilerlemeler kaydedilmiştir. Türkiye kendi istihdam stratejisini hazırlamaktadır. Mali krizin tam ortasında yürürlüğe konulan istihdam yaratma teşviklerinin süresi uzatılmıştır. 2009 ile karşılaştırıldığında, işsizlikte azalma söz konusudur. Türkiye İş Kurumu (İŞ-KUR) işsizleri kayıt altına alma ve onlara hizmet ulaştırma çabasını sürdürmüştür. Aktif emek piyasası politikaları dikkat çekici bir biçimde genişletilmiştir. 2010 Mart ayında işsizlerin yalnızca yüzde altısı İşsizlik Sigortası Fonundan yararlanmıştır. Türkiye'nin kamusal istihdam hizmetinin ortalama yönetsel kapasitesi zayıf kalmaktadır. İşgücü katılımı ve istihdam oranları düşüktür. Güneydoğu Anadolu Bölgesi, işgücü katılım oranı en düşük olan bölgedir. Genç işsizliği hala yüksektir, fakat 2010'un ilk iki çeyreğinde

düşme eğilimi göstermektedir. Kayıt dışı işçilerin oranı 2009'un Haziranında tepe noktasına ulaştıktan sonra azalma eğilimine girmiştir. Yine de, istihdam edilenlerin yüzde 44.8'i sosyal güvenlik sistemine kayıtlı değildir. Bu, İş Kanununun korumasından ve tazminat haklarından yoksun kalma anlamına gelmektedir. Özellikle SGK ve diğer kamusal-özel kuruluşlar arasındaki işbirliği ve eşgüdümün yoğunlaştırılması sayesinde, kayıt dışı çalışmaya karşı mücadele yoğunlaşmıştır. Bu şekilde 336 bin 838 kayıt dışı işçi tespit edilmiştir. Yine de, enformel ekonominin geniş kapsamıyla karşılaştırıldığında, tefiş kapasitesi yetersiz kalmaktadır. İstihdam politikasına ilişkin ortak değerlendirme belgesinin sonuçlandırılma sürecine ilişkin herhangi bir ilerleme kaydedilememiştir.

Avrupa Sosyal Fonu (ESF) hazırlıklarına ilişkin kimi gelişmeler kaydedilmiştir. Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) IV bileşeni altındaki, İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programının (İKG OP-HRD OP) yönetiminden sorumlu olan, ÇSGB altında kurulmuş işletim birimi, kapasite artırımına devam etmiştir. Tüm resmi

gerekliliklerin karşılanmasından sonra, IKG OP'nin uygulanması, birinci ihale kurallarının ve ilk sözleşmelerin imzalanmasıyla hayata geçirilmiştir. Yine de, 2010 Mayıs ayında gerçekleşen değerlendirme sürecinde ve ilk sözleşmelerin imzalanmasında ciddi ertelemeler olmuştur. Faaliyetlerin uygulanmasına, ciddi fon kayıpları riskinin engellenmesinin hızlandırılması için halihazırda başlanmıştır. Denetleme ve değerlendirme programlarının güçlendirilmesi gereklidir.

Sosyal içerme alanında sınırlı bir gelişme kaydedilmiştir. Anayasada yapılan değişiklik, çocuklara, yaşlılara ve engellilere yönelik pozitif ayrımcılık yapılabilmesinin önünü açmıştır. Türkiye'nin, yoksulluğa ilişkin kapsamlı bir politika çerçevesi yoktur. Yoksulluk riski altında olan nüfusun oranı yüksektir ve çocuklar aşırı yoksulluk riskiyle karşı karşıya kalmaya devam etmektedir. Çalışan nüfus arasındaki yoksulluk sorun olmaya devam etmektedir. Bu durum mevsimlik işçilerde, özellikle geçimlik tarımsal faaliyetlerle uğraşan ve kayıt dışı çalışan işçiler arasında yaygındır.

Ekonomik Koordinasyon Komitesi tarafından, sosyal hizmetler ve kamu istihdam hizmetleri arasında bağlantı kurmayı amaçlayan bir eylem planı kabul edilmiştir. Hükümet, kamu kuruluşlarında engelli personel istihdam edilmesinin önündeki bütçeyle ilişkili sınırlamaları kaldırmıştır. Yine de, Türkiye'deki ulusal kuruluşların sosyal içermeyi geliştirmeye yönelik faaliyetleri dağınık ve zayıftır. Engellilerin hem kamu hem de özel sektörde istihdam edilebilirliklerinin artırmak için daha fazla çaba gerekmektedir. Sosyal koruma ve sosyal içermeye ilişkin mutabakat zabtının (Ortak İçerme Belgesi-JIM) sonuçlandırılmasına ilişkin herhangi bir ilerleme kaydedilmemiştir.

Sosyal güvenlik alanında sınırlı bir gelişme kaydedilmiştir. Mevsimlik göçmen işçilere yönelik olan ve onların barınma, eğitim, sağlık ve sosyal güvenliğe ulaşımı konularını içeren bir Başbakanlık Genelgesi düzenlenmiştir. Sosyal yardım hizmetleriyle ilgili ücretsiz bir yardım hattı (144) faaliyete geçmiştir. Sosyal güvenlik sistemi kapsamı içinde olanların oranı yüzde 80'de kalmıştır. Primsiz Ödemeler Kanun Taslağı hala ertelenmektedir. Türkiye, emeklilik sisteminde, özellikle krizin ertesinde ciddi anlamda artış gösteren büyük bir açık olduğunu rapor etmektedir. Emeklilik sisteminin kayıt dışı işçileri de kapsayacak şekilde genişletilmesi için daha fazla çaba gerekmektedir. Birinci basamak sağlık hizmetleri ve Genel Sağlık Sigortası düzenlemesi geliştirilmiştir. Personel yetersizliği, sağlık sisteminin vahim bir sorunudur.

Ayrımcılık karşıtı müktesebatın iç hukuka aktarılmasında herhangi bir ilerleme kaydedilmemiştir. İş Kanunu iş sözleşmesi bağtılamadan önce uygulanamaz. Türkiye mevzuatında doğrudan veya dolaylı bir ayrımcılık tanımlaması yoktur. Irk, etnik köken, din veya inanç, engellilik ve de cinsel yönelim temelinde ayrımcılığı içeren müktesebat iç hukuka aktarılmamıştır.

Eşit fırsatlar alanına ilişkin bir takım ilerlemeler olduğu kaydedilebilir. Anayasal değişiklikler, kadın ve erkek arasında gerçek anlamda bir eşitliğin sağlanması için eşitlik ilkesinin ihlal edilmeyeceği şartını getirmiştir. Toplumsal cinsiyete ilişkin temel konuları, istihdamla ilgili düzenlemeleri ve politikaları, işyeri denetimlerini, stratejik planları ve hizmet içi eğitimi de içeren bir Başbakanlık Genelgesi düzenlenmiştir. TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, ilgili taraflarla istişareyi sürdürerek ve raporlar hazırlayarak çalışmalarına devam etmiştir. Kadın istihdamı ve işgücüne katılım oran-

ları tüm AB üyesi ülkelerin oranlarından daha düşüktür. Ayrıca OECD ülkeleri arasındaki en düşük kadın istihdamı ve işgücüne katılım oranı Türkiye'ye aittir. Kadınlar enformel çalışma koşulları ve ücretsiz tarım işçiliğinden ciddi bir şekilde etkilenmektedir. Çocuk bakım ödeneği yeterli değildir. Toplumsal cinsiyete dayalı ücret farkı devam etmektedir. Çalışma ve aile yaşamını uyumlu bir hale getirmeyi amaçlayan yasal düzenlemeler ve politikalar henüz kabul edilmiştir. Toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin 2008-2013 ulusal eylem planını uygulama çabaları, söz konusu etkinlikte çalışacak kişi sayısı ve mali kaynak açısından yetersizdir.

Sonuç

Türkiye genel olarak, sosyal politika ve istihdam alanlarında kimi gelişmeler kaydetmiştir. Anayasa değişiklik paketi kamu sektöründeki sosyal diyalog alanında önemli gelişmelerin olmasını sağlamış ve de kadınlar, çocuklar, özürllüler ve yaşlılara yönelik pozitif ayrımcılığın önü açılmıştır. Yine de, Türkiye'nin sosyal politika ve istihdama yönelik düzenlemeleri sınırlı kalmıştır. AB standartları ve ILO Sözleşmeleriyle uyumlu sendikal haklara ulaşmayı hedefleyen kapsamlı bir Sendikalar Kanunu değişikliği hala askıdadır. Anayasa değişiklik paketi memurların grev hakkını gündeme almamıştır. Türkiye emek piyasası, büyük ölçüde kayıt dışı çalışmaya dayanan ve kadın istihdam oranının düşük olduğu bir özellik göstermeye devam etmektedir. İş Kanununun sınırlı kapsamının ve de iş sağlığı ve güvenliği mevzuatının güçlendirilmesi önemsenen alanlardır. Yoksullukla mücadelede genel politika çerçevesi kuruluş aşamasında kalmıştır. Müktesebatın sosyal politika ve istihdam alanına etkili bir şekilde uygulanması için yönetim kapasitenin güçlendirilmesi gerekmektedir.

PETROL-İŞ

Örgütlenme Mücadelesi Sürüyor

Petrol-İş Sendikası'nın, çeşitli işyerlerinde yürüttüğü örgütlenme mücadelesi devam ediyor. Petrol-İş, Çorlu Serbest Bölge'de bulunan Polyplex fabrikasında çalışan yaklaşık 250 işçiden 210'unu örgütledi. Ancak bu işyerinde hala yetki alınamamıştır. Ayrıca Petrol-İş'e üye oldukları için 5 işçi de işten atıldı. Bu işçilerin işe geri alınmaları için diğer işçiler eylemle destek verdiler.

23 Aralık 2010 günü Polyplex işçilerinin direnişinin

30. gününde işyeri önünde yapılan eyleme Petrol-İş Sendikası Genel Sekreteri Mustafa Çavdar, Polyplex işçileri ve Trakya Şube yöneticileri katıldılar. Çavdar burada yaptığı açıklamada, Polyplex'in kendi alanında dünya pazarının üçüncü büyük

firması olduğunu, ülkemizde de kısa sürede büyüterek üretimini ve ihracatını artırdığını söyledi. Çavdar, "Ancak işveren, beş yıldır özveriyle çalışan işçilerine söz verdiği haklarını vermiyor. İşçilere ikramiye, bayram parası ve diğer sosyal hakların verileceği, insanca çalışma ve yaşam koşullarının sağlanacağı söylenmesine rağmen bu sözler tutulmadı. Bu işyerinde Petrol-İş bayrağı dalgalanana kadar her türlü mücadeleyi kararlılıkla sürdüreceğiz" dedi.

Petrol-İş Sendikamız, Deva İlaç'taki mücadelesi de devam ediyor. Tekirdağ Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren Deva İlaç işvereni, toplu iş sözleşmesi yapmak istemediğinden, çalışan işçilerle tek tek sözleşme yapmaya zorladı, bunu kabul etmeyen işçilerden 10'unu işten çıkardı. İşten çıkarmalar daha sonra da arttı. İşçiler de bunun üzerine üretimi durdurma eylemi yaptılar.

Eylemde konuşan Petrol-İş Sendikası İstanbul Şube Başkanı Reşat Tüysüz, Petrol-İş Sendikası'nın Deva Holding'te 40 yıldır örgütlü olduğunu söyleyerek, toplan 73 işçinin işten atıldığını, işçilerin bayramlarda bile mesaisiz çalıştırıldığını belirtti.

Petrol-İş Sendikamız, Tuzla Boya ve Vernikçiler Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren Sa-Ba

işyerinde de örgütlenme mücadelesi veriyor. Yaklaşık iki ay önce örgütlenmeye başlanan ve yetki aşamasına gelinen bu işyerinde işveren baskısı devam ediyor. Bazı işçiler, Sendikaya üye oldukları için, "performans düşüklüğü" gerekçesiyle işten çıkarıldı. Sendika 20 Aralık 2010 günü, "atılan işçilerin geri alınması" için üretimi durdurma eylemi yaptı. İşveren ertesi gün, "İşçilerin işbaşı yapmadığı" gerekçesiyle mahkemeye başvurdu ve bilirkişi incelemesi yapıldı. Bir hafta içinde de direniş yapan 95 işçinin daha işine son verildi. Bu sırada işçiler ve güvenlik güçleri arasında gerginlik yaşandı.

Petrol-İş Sendikası Genel Başkanı Mustafa Öztaşkın, Sa-Ba patronunun sendika düşmanlığı yaptığını söyledi. Öztaşkın, "İşveren jem Türkiye'deki yasaları ihlal etmiş hem de Türkiye'nin onayladığı uluslararası sözleşmeleri hiçe saymıştır. Bu sendikal hak ihlali kabul edilemez. Mücadelemiz sürecektir" dedi.

BASIN-İŞ

Akkaya CHP Parti Meclisi'ne Seçildi

Basın-İş Sendikası Genel Başkanı Yakup Akkaya, 18 Aralık 2010 günü yapılan Cumhuriyet Halk Partisi Olağanüstü Kurultayı'nda, en yüksek oyu alarak Parti Meclisi'ne seçildi. Uzun zamandır ilk kez bir siyasi partinin yetkili kurulunda aktif sendikacı olarak görev alan Akkaya yaptığı açıklamada, "CHP Parti Meclisi'ne Konfederasyonumuza bağlı Sendikalarımızın önerisiyle seçilmenin ayrı bir anlam taşıdığının, bunu ağır bir sorumluluğu da beraberinde getirdiğinin bilincindeyim.

İşçi sınıfının ve dolayısıyla sendikal hareketin zor günlerden geçtiği bugünlerde sorunlarımızı tüm emek örgütleriyle birlikte paylaşarak, onların desteğini ve önerilerini alarak, gündeme getirmek ve çözüme kavuşturmak için katkı sağlamaya devam edeceğiz.

Bu vesileyle burada bir kez daha beni bu göreve öneren Sendikalarımızın Sayın Genel Başkanlarına ve desteklerini belirten başta TÜRK-İŞ Genel Başkanı ile Yönetim Kurulu üyeleri nezdinde tüm TÜRK-İŞ camiasına teşekkür ediyorum" dedi.

KRİSTAL-İŞ

Marmara Cam'da Örgütlenme

Kristal-İş Sendikamız, Tekirdağ Çorlu'da bulunan Marmara Cam Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'ne ait Fabrikada çalışan 182 işçiden 117'sini örgütledi. Ancak işveren, sendikaya üye oldukları için 6 işçinin işlerine son verdi.

Bu durumu protesto eden Kristal-İş Sendikamız, işyerinin önünde bir basın açıklaması düzenledi. Kristal-İş Sendikası Trakya Şube Başkanı Habib Çalışkan, burada yaptığı açıklamada "Yaşanan bu gelişmeler üzerine, önce Ulaş Jandarma Karakoluna daha sonra da Çorlu Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunduk. Marmara Cam Fabrikası'nda sendikaya üye olan arkadaşlarımızın Anayasal hakkı olan sendikaya üye olma hakkını kullandıkları için doğal hakları olan çalışma hakkından mahrum bırakılmıştır. Bu hukuksal olarak suçtur. Tüm yetkilileri bu suçu ortadan kaldırmaya davet ediyoruz" dedi.

TÜRK METAL

Metal Sektöründe Toplu Sözleşme Sevinci

Türk sanayiinin omurgası olan otomotiv ve metal sektöründe, 160 işyerinde 120 bin metal işçisini kapsayan, toplu iş sözleşmesi imzalandı. 1Eylül 2010 tarihinden geçerli olmak üzere 2010-2012 dönemine ait toplu iş sözleşmesi, sektörde çalışan işçilerde Kurban bayramı öncesinde büyük bir sevinç yarattı.

Toplu iş sözleşmesiyle işçilere sosyal yardımlaşma maddelerinde yüzde 10 ve yüzde 15 arasında artış sağlanırken, ücretlerde birinci altı ayda saat ücretlerine yüzde 5.35 oranında ücret artışı yapıldı. Türk Metal Sendikası, ücret zammının ise her işyerinin ortalamasının dikkate alınıp, yüzde 5.35'in Türk Lirası karşılığı olan rakamın seyyanen ücretlere ilave edilmesiyle uygulanacağını bildirdi.

Türk Metal Sendikası Genel Başkanı Pevrul Kavlak, sözleşmenin imzalanmasının ardından yaptığı açıklamada "Her zaman olduğu gibi bu dönemde de Türkiye'nin en iyi sözleşmesini imzalamanın onurunu yaşayan Türk Metal Sendikası, alınan bu refah payı ile toplu iş sözleşmelerinden zaferle çıkmayı başardı dedi. Kavlak, "Bu sözleşme diğer sözleşmelerin de önünü açacak. Türk sanayiinin omurgası olan otomotiv ve metal sektöründe imzalanan bu sözleşme, iş barışı ve endüstriyel barış açısından önem arz ettiği gibi hem metal sektörünün hem de işçi hareketinin bundan sonra da imzalayacağı diğer sözleşmelere rehber olacaktır. Türk Metal Sendikası bugünkü ekonomik koşullarda hiçbir taviz vermeden her türlü esnek çalışma talebini reddederek işin, işyerinin geleceğini güvence altına almıştır. Bu toplu iş sözleşmesinin bayram arifesinde imzalanması metal işçisine ve ailesine çifte bayram yaşatırken, elde edilen zafer üyelerimizin arasında büyük bir coşku ve sevinçle karşılanmıştır" diye konuştu.

YOL-İŞ

Torba Yasaya Tepki

Yol İş Sendikası Genel Başkanı Ramazan Açar, 30 Aralık 2010 günü bir basın toplantısı düzenleyerek, kamuoyunda Torba Yasa olarak bilinen yasa tasarısına tepki gösterdi. Açar, 11 Özel İdarelerinde çalışan üyelerinin istihdam fazlası olarak görülerek Milli Eğitim Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün taşra teşkilatlarına dağıtılmasını kabul etmeyeceklerini söyledi. Açar şunları söyledi:

“2005 yılında Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü kapatılırken Başbakanımız kamuoyuna; ‘Amacımız, köye ve köylüye daha hızlı ulaşmak, bu nedenle yerel yönetimleri güçlü kılmak istiyoruz. İl özel idarelerine devredilen işçilerin sadece işvereni değışecek bunun dışında başka bir sorun yaşamayacaklar, kefilim benim’ diye söz vermişti. 2005 yılında il özel idarelerine devredilen yaklaşık 38 bin işçi 2010 yılı aralık ayı itibarıyla emeklilik, işten ayrılma, vefat vb. nedenlerle 27 bin civarına inmiştir. Yıllardır köye ve köylüye yol, su götüreren, gölet yapan, kışın köy yollarında hayatı pahasına kar mücadelesi yaparak köy yollarını açık tutmaya çalışan, köy yollarını asfaltlayan ve onun bakım ve onarımını yapan, hükümetin acil eylem planında yer alan duble yolları yapan, önemli bir çoğunluğu da 45 yaşın üzerindeki inşaat işçilerinin Milli Eğitim veya Emniyet Genel Müdürlüğü’nde müstahdem kadrolarına nakledilmeleri, vasıflı işgücünün, vasıfsız işgücü olarak kullanılması, ülkemiz, kurumlar ve çalışanlarımız açısından uygun bir istihdam politikası olduğuna inanmıyoruz.

Türkiye Yol-İş Sendikası olarak; işçi ve emekçilerin haklarının gasp edilmesine sessiz kalmama kararı alarak, Sendikamız Başkanlar Kurulunu olağanüstü olarak 3 Ocak 2011 tarihinde Ankara’ya davet ettik.

On binlerce işçiye Ctarihinin en büyük sürgününü yaşatacak olan bu yasa tasarısında uyarılarımızın dik-kate alınmaması halinde, 4 Ocak tarihinde yapılacak TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu toplantısında alınacak kararlar doğrultusunda 81 ilde örgütlü olan sendikamız, kardeş sendikalarla birlikte eylemlere başlayacaktır. Sendikamız yönetim kurulu, işçi sınıfına karşı başlatılan bu kapsamlı saldırıya sessiz kalmayacaktır.”

HAVA-İŞ

Sabiha Gökçen’de Örgütlenme Mücadelesi

İstanbul Anadolu yakasında bulunan Sabiha Gökçen Havaalanında çalışan 286 işçi Hava-İş Sendikamıza üye oldukları için 2009 yılı Haziran ayında işten atılmıştı. Bunun üzerine işçiler işe iade davası açmışlar ve kazanmışlardı. Hava-İş Sendikamız da işkolu tespit davasını kazanmış, Yargıtay tarafından da onaylanmış, Hava-İş de toplu iş sözleşmesi yapmak için işverene başvuruda bulunmuştu.

İşveren toplu iş sözleşmesi masasına oturmadağı gibi, sendika üyelerinden 160 işçinin daha işine son verdi. Bu gelişme üzerine Hava-İş Sendikası 23 Aralık 2010 günü Sabiha Gökçen Havaalanında kitlesel bir basın açıklaması yaptı. Basın açıklamasında işveren Limak Holding’e bağılı İSG Yer Hizmetleri AŞ. toplu iş sözleşmesi masasına davet edildi ve şu görüşlere yer verildi:

“İşveren anti demokratik, sendika karşıtı tutum içinde hareket etmektedir. En temel Anayasal hak olan sendikalaşma hakkına saygı duyması gerekirken, sendikalı işçilere yönelik kıyım gerçekleştirerek işten çıkarma yoluna giden patron bu haksız tutumunun karşılıksız kalacağını sanmaktadır. Uluslararası üst kuruluşumuz ITF tüm dünya çapında Limak Holding’e karşı protesto kampanyası başlatmıştır. Eğer bu haksızlık devam ederse uluslararası dayanışma daha fiili boyutlara ulaştırılacaktır.

Yine işveren bu uzlaşmaz tutumuna devam ettiğinde ve çoğunluğumuza yönelik itiraza yöneldiğinde eylemliliklerimiz yaygınlaştırılacaktır.”

HABER-İŞ

“Dışarıdakiler Kaybeder”

Türkiye Haber-İş Sendikası tarafından düzenlenen “Yenilikçi Yöntemlerle Kayıtlı İstihdamın Teşviki” projesi 25 Aralık 2010 tarihinde Çorum’da yapılan konferansla tanıtıldı. Kayıt dışı istihdamın masaya yatırıldığı toplantı Haber-İş Sendikası Genel Başkanı Başkan Ali Akcan’ın sunumu ile başladı. Akcan, kayıt dışı çalışanların tek sorununun ücret olmadığını belirterek, “Bu kişiler ücretlerini alsalar bile sosyal dışlanmayla karşı karşıyalar. Emekli aylığı gibi, hastalık nakdi yardımları ve analık yardımları gibi yardımlardan yararlanamıyorlar. Bordroları olmadığı için ev kredisi, tüketici kredisi ve kredi kartı alamıyorlar. Bu kişiler yoksulluk tuzağına içine çekilmektedirler. Hatta bunlar çalışma yaşamı ile ilgili sorunları bakımından Türk adalet sisteminden bile dışlanmışlardır” dedi.

74

Toplantıda bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu ise, Türkiye’nin pek çok sorunu olduğunu ancak en önemlisinin kayıt dışı istihdam olduğunu, kayıt dışında kalanların gerçekten kaybedeceğini belirtti. Kayıt dışının sadece kayıt dışı çalışanların sorunu olmadığını ifade eden Kumlu, “Dışarıda birileri olduğu sürece içeridekiler de kaybetmektedir. Çünkü kayıtdışı sadece kayıtdışında çalışanların sorunu değil, aslında ülkemizin sorunudur. Kayıtdışının zararı, maddi manevi ülkemizdir. Kayıtdışı istihdamın yaygınlığı, sosyal hukuk devleti uygulamalarının ve sendikal örgütlenmenin önündeki en önemli engellerden biridir” dedi. Kumlu sorunun çözümüne ilişkin olarak tüm sosyal tarafların katılımıyla bir ulusal eylem planı ha-

zırlanması ve kayıtdışı istihdama yönelik mücadelenin çok yönlü bir bütünsellik içinde sürekli olması gerektiği hususuna vurgu yaptı. TÜRK-İŞ’in hazırladığı “Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Ulusal Eylem Planı Önerisi” olduğunu hatırlatan Kumlu, amaçlarının kaçak işçiler dahil kayıt dışı istihdamı üç yılın sonunda yüzde 5-10 gibi bir seviyeye indirmek olduğunu ifade etti.

HARB-İŞ

İncirlik Üssü Eylemi

Türk Harb-İş Sendikamızın örgütlü olduğu yabancı askeri işyerlerinde taşeron firma olan VBR (Vinnell Brown and Root), Adana, Ankara ve İzmir işyerlerinde ikisi işyeri temsilcisi, biri sendika eski yöneticisi, biri kadın komisyonu başkanı olmak üzere toplam 119 işçiyi işten çıkardı. İşten çıkarmaları protesto eden Harb-İş Sendikası, Adana İncirlik’te 10. Tanker Üs Komutanlığı önünde bir eylem yaptı. Eyleme Harb-İş Genel Başkanı Ahmet Kalfa, yöneticiler ve TÜRK-İŞ 4. Bölge Temsilcisi Edip Gülnar katıldı.

Burada bir konuşma yapan Harb-İş Adana Şube Başkanı Hüseyin Ulukan, “Bizleri güvencesiz bir ortama sürüklemeyi amaçlayan toplu işten çıkarmaların bir an önce sona erdirilmesini istiyoruz” dedi.

Harb-İş Genel Başkanı Ahmet Kalfa ise, “119 üyemizin işten çıkarılması girişimi, 2821 sayılı Sendikalar Yasası’na ve Uluslararası Çalışma Örgütü sözleşmelerine aykırıdır. Uluslararası sözleşmelere, yasalara ve yürürlükteki toplu iş sözleşmelerine uymayan, geçerli ve gerçekçi nedenlere dayanmayan, belirsizlikleri kar-

gaşaya dönüştürerek işyerlerinde çalışan üyelerimizi güvencesiz ortama sürüklemeyi amaçlayan toplu işten çıkarmaların bir an önce sona erdirilmesini istemektedir. Türk Harb-İş Sendikası, üyelerinin hak ve çıkarlarını sonuna kadar korumakta inançlı ve kararlıdır. Türk Harb-İş Sendikası, hiçbir kurum ve kuruluşun dayatmalarına asla boyun eğmemiştir ve eğmeyecektir” dedi.

SEN-DER

Genel Kurulu Yapıldı

1999 yılında fiilen hizmete başlayan Sendikacılar Derneği'nin Ankara Şube 6. Genel Kurulu 23 Ekim 2010 günü yapıldı. Genel Kurulda Divan Başkanlığına, Demiryol-İş Sendikası eski genel başkanlarından Mehmet Acidereli seçildi.

Genel Kurulda yapılan seçimler sonucunda, Sen-Der Ankara Şubesi Başkanlığına İsmail Özkan yeniden seçildi. Sekreterliğe Kadri Özen, Mali Sekreterliğe

Mahmut Soysal, Yönetim Kurulu üyeliklerine de Ömer Sönmez ile Kemal Sarısoy getirildi. Ancak genel kuruldan kısa bir zaman sonra Genel Sekreterliğe seçilen Kadri Özen vefat etti. Özen'in yerine Feridun Evrensel getirildi.

Derneğin Denetim Kurulu Başkanlığına Orhan Büyü, üyeliklere de Celal Moray ve Mahmut Aydın getirildi.

Anayasa Madde 55: “Asgari Ücretin Tespitinde Çalışanların Geçim Şartları...”

enisbagdadioglu@gmail.com

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) tarafından yapılan ve ülkede çalışanların geçim koşullarını ortaya koyan araştırmanın 2010 Aralık ayı sonuçlarına göre, dört kişilik bir ailenin açlık sınırı 867,80 lira ve yoksulluk sınırı da 2.826,70 liradır.

Yeni asgari ücreti belirlemek üzere çalışmalarını yürüten Asgari Ücret Tespit Komisyonu, alacağı kararla, yaşamını asgari ücretle sürdüren milyonlarca işçi ve ailesini doğrudan etkileyecektir.

Asgari ücret, çalışanların ailesiyle birlikte günün ekonomik ve sosyal koşullarına göre insanca yaşamasını mümkün kılacak, insanlık onuruyla bağdaşacak bir ücret olarak tanımlanmaktadır. Oysa asgari ücret halen aylık net 599,12 lira düzeyindedir. Asgari ücretli çalışanlar, ağır geçim koşulları altında yetersiz olan bu tutarla yaşama tutunmak mücadelesi vermektedir.

Oysa Anayasanın “ücrette adaletin sağlanması” başlıklı 55 inci maddesinde, asgari ücretin tespitinde çalışanların geçim şartlarının göz önünde bulundurulacağı öngörülmektedir. Ancak çoğu zaman asgari ücret belirlenirken çalışanların değil “işverenlerin durumu” dikkate alınmakta ve talepleri belirleyici olmaktadır.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından görevlendirilen Türkiye

Dört kişilik ailenin açlık sınırı 868 lira, yoksulluk sınırı 2.827 lira.

TÜİK’e göre, işçinin sadece kendisinin aylık net harcaması 900 lira.

Mutfak enflasyonunda yıllık ortalama artış yüzde 11,97 oranında.

İstatistik Kurumu (TÜİK), tek bir işçinin toplam aylık harcamasının 2010 Aralık ayı itibarıyla 900,09 lira olması gerektiğini hesaplamıştır. Yapılan bu hesaplamada “çalışanın ailesi” dikkate alınmamıştır.

Kuşkusuz yeni asgari ücret başlangıç olarak bu düzey temel alınarak belirlenmeli ve bu tutarın üzerine 2011 enflasyon hedefi ile refah payı eklenmelidir. Bilimsel veriler esas alınarak objektif olarak hesaplanan ve pazarlık konusu yapılmaması gereken bu tutar, işçinin eline net geçmelidir.

TÜRK-İŞ’in çalışması ise dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapılması gereken gıda harcaması tutarı (açlık sınırı) ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer harcamaların toplam tutarını (yoksulluk sınırı) ortaya koymaktadır. Tek bir işçi için hesaplanan tutar, TÜİK’in asgari ücret için yaptığı çalışması ile benzer bir sonuç vermektedir.

Dört kişilik ailenin insan onuruna yaraşır bir geçim düzeyi sağlaya-

bilmek için yapması gereken günlük harcama bugün yaklaşık 94 liradır ve geçerli asgari ücretin neredeyse 5 katıdır. Diğer bir ifadeyle, asgari ücretlinin bir aylığıyla bir haftalık “insan onuruna yaraşır” yaşam sürdürebilmek mümkün olmaktadır.

Ailenin sadece mutfak harcaması için yapması gereken harcama tutarı geçen yıla göre 73,17 lira artış göstermiştir. Toplam harcama tutarı ise son bir yılda 238,34 lira artmıştır.

Kuşkusuz hesaplanan “yoksulluk sınırı” tutarı ücret düzeyi olmayıp, haneye girmesi gereken gelir toplamını ifade etmektedir.

“Açlık ve Yoksulluk Sınırı” çalışmasında hesaplamaya temel olan gıda maddelerinin fiyatları, Konfederasyonumuzca piyasadan, market ve semt pazarları sürekli ve düzenli olarak dolaşarak doğrudan tespit edilmektedir. Çalışma bu niteliğiyle bağımsızdır ve tüketici fiyatlarındaki artış eğilimini yansıtan “öncü gösterge” niteliği taşımaktadır.

Aşağıdaki grafikte, TÜRK-İŞ ve TÜİK verilerine göre gıda endeksindeki yıllık ortalama değişim yer almaktadır.

TÜRK-İŞ’in verileri temel alındığında Aralık 2010 ayı itibarıyla “mutfak enflasyonu”ndaki değişim şöyle olmuştur:

- Ankara’da yaşayan dört kişilik bir ailenin “gıda için” yapması gereken asgari harcama tutarı bir önceki aya göre yüzde 0,69 oranında artmıştır.

Çalışanların aileleriyle birlikte insan onuruna yaraşır bir yaşam sürdürmeleri temel haklar arasında yer almaktadır. Türkiye’de “geçim koşullarını” yoksulluk konusunda yapılan düzenli bir çalışma bulunmamaktadır. Varolan bu eksikliği gidermek amacıyla TÜRK-İŞ Aralık 1987’den bu yana düzenli ve kesintisiz olarak her ay, gıda harcaması tutarını ve buradan hareketle açlık ve yoksulluk sınırını açıklamaktadır. TÜRK-İŞ’in bu bültenle yirmi dördüncü yılına giren çalışması benzerlerine öncü ve örnek olmuştur.

Tablo 1: Dört Kişilik Ailenin Açlık ve Yoksulluk Sınırı (TL/Ay)

	Aralık'2008	Aralık'2009	Kasım'2010	Aralık'2010
Yetişkin İşçi	205,28	218,48	236,42	238,10
Yetişkin Kadın	170,31	184,04	200,27	201,90
15-19 Yaş Grubu Çocuk	216,40	233,25	253,25	255,00
4-6 Yaş Grubu Çocuk	147,67	158,86	171,93	172,80
Açlık Sınırı	739,67	794,63	861,86	867,80
Yoksulluk Sınırı	2.409,35	2.588,36	2.807,36	2.826,70

* Gıda harcaması tutarı, yuvarlama nedeniyle, toplamda farklı olabilmektedir.

- Gıda enflasyonunda oniki ay itibariyle artış oranı yüzde 9,21 oranında gerçekleşmiştir.
- Yıllık ortalama artış oranı ise yüzde 11,97 olarak hesaplanmıştır.

Gıda harcaması çalışmasına temel alınan beslenme kalibinde yer alan bazı ürünlerin fiyatlarında Aralık 2010 itibariyle gözlenen değişim ana hatlarıyla şöyle olmuştur.

- Süt, yoğurt, peynir grubunda; bu ay herhangi bir fiyat değişikliği söz konusu olmamıştır.
- Et, tavuk, balık, sakatat, bakliyat gibi ürünlerin bulunduğu grupta; ithalatıyla birlikte genelde et fiyatında bir gerileme olmuş, tavuk fiyatı ise değişmemiştir. Balık fiyatları ise bu ayın ikinci yarısında biraz artış göstermiştir. Sakatat ürünlerinden (ciğer, yürek, böbrek) ciğer ve yürek fiyatı artarken böbrek fiyatı aynı kalmıştır.

Yumurta fiyatında ise gerileme görülmüştür. Bakliyat ürünlerinin (nohut, mercimek, kuru fasulye, barbunya vb) fiyatında bu ay da bir değişiklik olmamıştır.

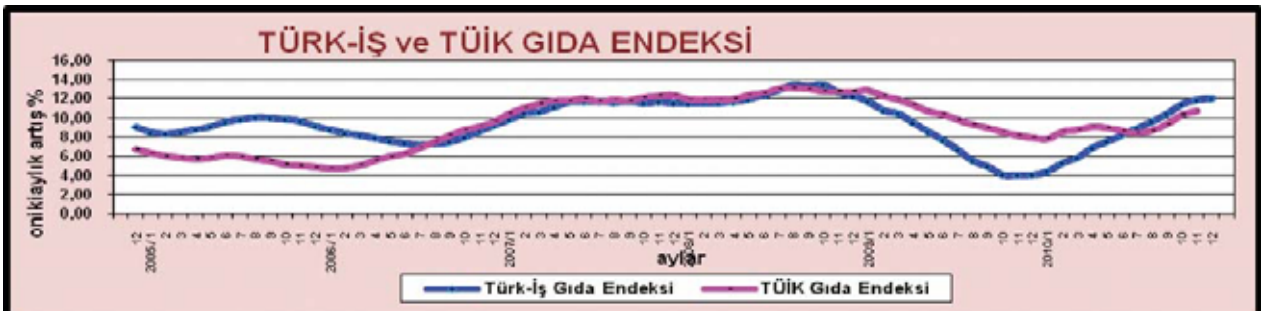
- Yaş sebze-meyve ortalama fiyatı önceki aya göre yüzde 7,59 oranında artış göstermiştir. Ağırlıklı sebze-meyve ortalama kilogram fiyatı ise 2,41 lira olurken, sebze ortalama kilogram fiyatı 2,54 lira, meyve ortalama kilogram fiyatı ise 2,13 lira tutarında hesaplanmıştır. Yapılan hesaplamada -her za-

man olduğu gibi- pazarda yoğun olarak bulunan ve satılan ürünler temel alınmıştır.

- Ekmek, pirinç, un, makarna gibi ürünlerin bulunduğu grupta; sadece pirincin fiyatında artış tespit edilmiştir.
- Son grup içinde yer alan gıda maddelerinden; tereyağı ve zeytinyağı fiyatı değişmemiş, margarin fiyatı yine gerilemiş, ayçiçeği yağı fiyatı ise -bazı ürünlerde fiyat artışı olmasına karşın- genelde fazla değişmemiştir. Siyah ve yeşil zeytinden sadece siyah zeytin fiyatı biraz gerilemiş, yeşil zeytin fiyatı aynı kalmıştır. Bal, reçel, pekmez, şeker ve tuz fiyatı aynı kalmıştır. Baharat ürünlerinde (kimyon, nane, karabiber, vb) fiyat değişikliği görülmezken yağlı tohum (ceviz, fındık, fıstık, ayçekirdeği vb) ürünlerinden Antep fıstığının geçtiğimiz ay gerileyen fiyatı bu ay artmıştır. Çayın fiyatı biraz artmış, ıhlamurun fiyatı aynı kalmıştır. Geçtiğimiz ay fiyatı artan salça bu ay yine zamlanmıştır.

Tablo 2: Gıda Harcamasındaki Değişim

	Aralık 2007	Aralık 2008	Aralık 2009	Aralık 2010
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	-1,31	0,22	2,20	0,69
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	11,84	7,50	7,43	9,21
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	11,84	7,50	7,43	9,21
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)	11,52	12,23	4,00	11,97

Çalışma Yaşamında Kasım-Aralık 2010

Namık TAN

namiktan@turkis.org.tr

6 Kasım 2010

■ Türkiye Yerel Yönetim Hizmetleri Kolu Kamu Görevlileri Sendikası (Türk Yerel Hizmet-Sen) Denizli Şube Başkanı Ergün Kırılı, bugün birçok belediyede uygulanan ve bazı belediyelerde kamu görevlilerine kendi maaşları kadar ilave imkan sağlayan sosyal denge sözleşmesinin belediyelerde ve il özel idarelerinde uygulanmasını istedi.

15 Kasım 2010

■ Türk Metal Sendikası ile Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası (MESS) arasında 120 bin işçiyi kapsayan toplu iş sözleşme görüşmeleri anlaşma ile sonuçlandı. Türk Metal Sendikası'ndan yapılan yazılı açıklamada, imzalanan toplu iş sözleşmesinin 1 Eylül 2010 tarihinden geçerli olmak üzere 2010-2012 dönemine ait 160 işyerini ve 120 bin metal işçisini kapsadığı belirtildi. Ücret artışları birinci altı ay yüzde 5,35, ikinci, üçüncü ve dördüncü altı ay ücret zamları enflasyon artışına endekslendi. Sosyal yardımlar birinci yıl yüzde 10-15 arasında, ikinci yıl artışlar enflasyon oranında olacak.

17 Kasım 2010

■ Türkiye genelinde istihdam eden 23 milyon 195 bin kişiden 10 milyon 383 bininin sosyal güvencesinin bulunmadığının tespit edildiği ağustos döneminde kadın işgücünün yüzde 60,5'inin kayıt dışı çalıştığı belirlendi. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verileri, ağustos itibarıyla son 1 yılda istihdam

edilen 442 bin kadın çalışanın % 61'inin kayıt dışı istihdam edildiğini ortaya koydu. Kayıt dışı istihdam geçen yılın aynı dönemine göre 0.9 puan azalışla yüzde 44,8'e gerilese de, bu dönemde kayıt dışı çalışan sayısında 278 bin kişilik artış yaşandı.

26 Kasım 2010

■ Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nda işçi tarafını temsil edecek olan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, Asgari ücretin sefalet ücreti olduğu vurgusunu yaptı. Kumlu yaptığı açıklamada "TÜRK-İŞ anti demokratik uygulamalar nedeniyle asgari ücret tespit komisyonunun geçen yıl yapılan çalışmalarını protesto ederek katılmamıştır. Dileğimiz bu yıl, asgari ücret tespit komisyonu çalışmalarında bilimsel verilerin dikkate alınması ve insan onuruna yakışır düzeyde bir asgari ücretin belirlenmesidir. Türkiye artık asgari ücreti sefalet ücreti olmaktan çıkarmalı, asgari ücret vergi dışı bırakılmalıdır" dedi. Hükümet asgari ücret görüşmeleri öncesinde yayımlanam programda 2011 yılına ilişkin asgari ücret artışlarına yer verse de işçi kesimi asgari ücretin pazarlıkla belirlenmesine karşı çıkan Kumlu, "Asgari ücret, işçi ve ailesinin günün ekonomik ve sosyal koşullarına göre insanca yaşamasını mümkün kılacak, insanlık onuruyla bağdaşacak, bilimsel, objektif yöntemler ve güvenilir verilerle tespit edilen taban ücretidir. Pazarlık ücreti değildir" dedi.

28 Kasım 2010

■ Sağlık örgütleri İstanbul'da İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Çalıştayı yaptı. Taşeronlaştırmaya bağlı iş kazalarının arttığı bu dönemde

yapılan çalıştayda iş kazalarının nedenleri ve çözüm önerileri tartışıldı. Türk Tabipleri Birliği, Dev Sağlık İş, SES, Türk Hemşireler Derneği ve Türk Medikal Radyo-teknoloji Derneğinin ortaklaşa düzenlediği "Sağlık Hizmetinin Üretildiği Alanlarda İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Çalıştayı" İstanbul Tıp Odasında yapıldı. Çalıştay'da taşeronlaşma, güvensiz ve güvensiz çalışma ortamının, meslek hastalıkları, iş hastalıkları ve işe bağlı sağlık sorunlarını berabere getirdiği belirtilerek bunun sağlık hizmetinin sunumunda da aksaklıklar yaşanmasına neden olduğu ifade edildi. Yaşanan aksaklıkların sebebinin hasta ve yakınları tarafından Sağlık Bakanlığı'nın da yönlendirmesiyle sağlık emekçileri olarak görüldüğü ve çözüm olarak da şiddete başvurulduğunun altı çizilen Çalıştay'da hizmetin üretildiği alanlarda güvenlik tedbirlerinin yeterince sağlanmamasının da sorunu daha da çözülemez hale getirdiği vurgulandı. Çalıştay'da, mevcut kaynak sorunların ortadan kaldırılması ve önlenmesi için gerekli çalışmaların başlatılması ya da bu çalışmaları daha ileri düzeye taşımının yolları tartışıldı.

29 Kasım 2010

■ 2011 Yılı Programına göre, SGK, gelecek sene 103,2 milyar lira gelir elde ederken, 133,8 milyar lira harcama yapacak. Bu yılın sonunda 28,2 milyar lira açık vermesi beklenen sistemin, 2011'de de 30,6 milyar lira açık vereceği tahmin ediliyor. Gelecek yıl, SGK'nın gelirlerinin GSYH'ye oranı yüzde 8,50, giderlerin yüzde 11,02 ve açığın oranının ise yüzde 2,52 tahmin ediliyor. 2010 yılı sonunda 72 milyar liraya ulaşması beklenen

prim tahsilatlarının, 2011'de 82,8 milyara çıkması öngörülüyor. Gelecek sene 133,8 milyar lira harcama yapacağı tahmin edilen SGK'nın giderlerinin 92,9 milyar lirasını sigorta ödemeleri, 33,3 milyar lirasını sağlık giderleri, 307 milyon lirasını ise yatırım harcamaları oluşturacak. 2009 yılında sırasıyla 13 milyar 161 milyon ve 15 milyar 129 milyon liraya ulaşan ilaç ve tedavi harcamalarının ise bu yıl 13 milyar 500 milyon ve 18 milyar 364 milyon lira olarak gerçekleşeceği tahmin ediliyor. Bu yıl bütçeden SGK'ye ek ödeme, devlet katkısı, hizmet akdiyle çalışanlar için 5 puan prim indirimi, özürlü primi indirimi, faturalı ödemeler ve ek karşılıklar dahil 56,2 milyar lira transfer yapılacak. 2011 yılında ise SGK'ye faturalı ödemeler, ek karşılıklar, emeklilere yapılan ek ödeme, devlet katkısı, hizmet akdiyle çalışanlar için 5 puan prim indirimi ve özürlü primi teşviki de dahil olmak üzere toplam 62,4 milyar lira tutarında ve GSYH'nin yüzde 5,14'ü oranında bütçe transferi yapılması öngörülüyor.

30 Kasım 2010

■ Tüm İşçi Emeklileri Derneği'nin Genel Kurulu'nda konuşan CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Anayasanın 2. maddesinde yer alan, "Türkiye Cumhuriyeti laik, demokratik, sosyal bir hukuk devletidir" hükmünü hatırlatarak, "Biz, sosyal hukuk devletini yok ettik, sadaka devleti şimdi. Sosyal devlet, her yurttaşın hak arama özgürlüğünü yakaladığı devlettir" dedi. Kılıçdaroğlu, Türkiye nüfusunun 80 milyona yaklaşmasına rağmen sendikali işçi sayısının düştüğünü belirterek, şöyle devam etti: "Neden böyle oluyor. Taşeron işçi, ömür boyu asgari ücrete mahkum olan kişidir. Hiçbir sendikaya üye olamayacak, kıdem tazminatı hakkı olamayacak, izin hakkını bile kullanamayacak

ve işinde kalıp kalamayacağı onu orada çalıştıran kişinin iki dudağı arasında olacak. 'Yarın sabah işe gelme dediği zaman bitecek. Hiçbir hak arayamayacak. Sosyal devlet bu mudur? Emeklilerin intibak beklentilerinin karşılanmadığını söyleyen Kılıçdaroğlu, bu sorunu çözmeden gelir ve aylıklarda iyileştirme olmayacağını belirtti.

7 Aralık 2010

■ Türk Harb-İş Sendikası Erzurum Şubesi'nce, vergi adaletsizliği gerekçe gösterilerek imza kampanyası başlatıldı. Konuyla ilgili olarak bir açıklama yapan sendikanın Erzurum Şube Başkanı Hamza Akyüz, 2007 Eylül ayında başlayan küresel ekonomik krizden en çok etkilenen kesimin işçiler olduğuna dikkati çekerek, işçilerin yaşadığı en önemli sorunlardan birisinin de, adaletsiz vergi sistemi olduğunu dile getirdi. Başkan Akyüz, "Bir yandan dolaylı vergilere dayalı vergi sisteminin yarattığı adaletsizlik çalışanları doğrudan etkilerken, diğer yandan doğrudan vergiler yönünden de çalışanlar ikinci bir adaletsizlikle karşılaşmaktadır. Özellikle, 2006 yılında Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan değişikliğe bağlı olarak işverenlerin ödediği birinci dilim vergi oranı, yüzde 20'den yüzde 15'e indirilmiştir. İşçilere yönelik bir iyileştirme yapılmadığı gibi, yüzde 25'lik vergi oranı yüzde 27'ye yükseltilmiş, ücretlilerin vergi yükümlülüğündeki adaletsizlik daha da artmış ve işçilerin ele geçen net ücretleri toplu sözleşmelerde hüküm altına alınan zamlara rağmen düşüş göstermiştir" şeklinde konuştu. Buna bağlı olarak ücretlilerin 'yılbaşlarında kesilen vergi miktarına göre yıl sonlarında iki kat fazla vergi kesintisi ile karşı karşıya kaldıklarına vurgu yapan Akyüz, "Örneğin, bir işçi yılbaşında aylık olarak 200 TL gelir vergisi öderken, aynı işçi Temmuz ayın-

dan itibaren 350 TL ve Eylül ayından itibaren 500 TL civarında gelir vergisi ödemektedir. Ücretliler arasında bu olumsuzluğu sadece işçiler yaşamaktadır. Memurların vergi oranı fiilen yüzde 15'i geçmemektedir" eşitsizliğine dikkat çekti.

10 Aralık 2010

■ Türkiye Kamu-Sen'den yapılan yazılı açıklamada, sendikanın Araştırma Geliştirme Merkezi'nce yapılan 2010 Kasım ayına ait Asgari Geçim Endeksi Araştırması'nın sonuçlarına yer verildi. Türkiye İstatistik Kurumu'ndan (TÜİK) alınan Kasım 2010 fiyatlarına göre yapılan araştırmada, çalışan tek kişinin yoksulluk sınırı bin 508,55 TL olarak hesaplandı, dört kişilik bir ailenin asgari geçim haddi ise 3 bin 33,57 lira olarak belirlendi. Buna göre, dört kişilik bir ailenin asgari geçim haddi bir önceki aya göre yüzde 0,71 oranında arttı. Çalışan tek kişinin açlık sınırı ise bir önceki aya göre yüzde 0,66 oranında arttı ve bin 152 lira 27 kuruş oldu. Türkiye'de 4 kişilik bir ailenin ortalama gıda ve barınma harcamaları toplamı 2010 yılı Kasım ayında bin 198,71 lira olarak tahmin ediliyor. Araştırmada, 4 kişilik bir ailenin sağlık kuruluşlarının belirlediği gibi sağlıklı bir biçimde beslenebilmesi için gerekli harcamanın Kasım 2010 verilerine göre günlük 23,714 TL olduğu belirlendi. Ailenin aylık gıda harcaması toplamı ise 711,42 TL oldu. Kasım 2010 itibarıyla ortalama bin 404,54 TL ücret alan bir memurun ailesi için yaptığı gıda harcaması, maaşının yüzde 50,65'ini oluşturdu, konut gideri ise geçen ay ortalama maaşının yüzde 34,69'una denk geldi. Buna göre bir memur, ortalama maaşının yüzde 85,34'ünü yalnızca gıda ve barınma harcamalarına ayırmak zorunda kaldı, diğer ihtiyaçlarını karşılamak için ise maaşının yüzde

14,66'sı ile yetindi. Ortalama ücretle geçinen bir memur ailesinin ulaşım, sağlık, eğitim, haberleşme, giyim gibi diğer zorunlu ihtiyaçlarını karşılaması için Kasım 2010 maaşından geriye yalnızca 206 TL kaldı. Kasım ayında açlık sınırındaki artış TÜFE'den yüzde 31,83 daha fazla olarak gerçekleşti.

11 Aralık 2010

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer, bir soru önergesini cevaplandırırken, 2010 Ağustos verilerine göre 72 milyon 561 bin 312 kişi olan Türkiye nüfusunun yüzde 83'ü; yani 60 milyon 122 bin 83 kişi sosyal güvenlik kapsamında, 9 milyon 366 bin 925 kişi yeşil kart sahibi olduğunu söyledi. Dinçer, il ve ilçe idare kurulları tarafından yeşil kart verilerek sağlık yardımlarından faydalandırılan kişiler ile il ve ilçe idare kurulları tarafından yapılan gelir testi işlemlerinin Sosyal Güvenlik Kurumu'na devri 1 Ocak 2012'ye ertelendiğini belirtti.

12 Aralık 2010

- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun (TİSK) 24. Genel Kurulu sonunda Tuğrul Kudatgobilik yeniden başkan seçildi. TİSK'den yapılan yazılı açıklamaya göre, konfederasyonun 24. genel kurulu sonucunda Tuğrul Kudatgobilik üçüncü kez yeniden başkan seçildi. Yönetim kurulu başkan vekilliklerine Hakkı Matraş ile Tandoğan Tokgöz seçilirken, denetleme kuruluna; Mustafa Demir, Sabri Acar, Bedirhan Çelik, disiplin kuruluna; Mürsel Öztürk, Mehmet Güneş, Ali Nuri Türker, Uraz Tantug, Kazım Süren isimleri getirildi.
- Muğla'da "Aile Hekimliği Masal, Taşeronlaştırma, Güvencesiz Çalıştırma, Paralı Sağlık Hizmeti Gerçek" mitingi düzenlendi. Aile hekimliğini protesto amacıyla

Muğla'da düzenlenen mitinge yurt genelinde gelen sağlık çalışanları katıldı. Kışla Parkı mevkinde toplanan sağlık çalışanları sloganlar atarak eski garaj bölgesine yürüdü. Programın açılışında Miting Tertip Komitesi adına konuşan Muğla Tabip Odası Başkanı Naki Bulut, 10 Aralık tarihinin ülke tarihine kara bir gün olarak geçtiğini belirterek, bir baba ocağı, bir ana kucacı olarak gördüğümüz sağlık ocakları tarihe gömüldü." dedi. Sağlık Emekçileri Sendikası Genel Başkanı Bedriye Yorgun da Aile Hekimliği uygulamasıyla koruyucu sağlık hizmetlerinin ve sağlığın toplumsal boyutunun tasfiye edilerek, hizmeti bireyselleştiren bir sürecin başlatıldığını söyledi. Aile Hekimliği uygulaması ile sağlığın ticarileştiğini belirten Yorgun şöyle konuştu: "Halkın sağlık ocağından memnun olmadığı yalan. Türkiye İstatistik Kurumu anketlerinden biliyoruz. Halkın en memnun olduğu kurumlar sağlık ocaklarıydı. Ama kapılarına kilit vuruldu. Ocaklarımızı ticarethaneye çevirecekler" dedi.

15 Aralık 2010

- Başbakan Tayyip Erdoğan, çalışanların sendikal haklarıyla ilgili genelge yayımladı. Resmi Gazete'de yayımlanan genelgede; çalışanların hak ve menfaatlerinin korunması, geliştirilmesi ve katılımcı yönetim anlayışını gerçekleştirmek adına örgütlenme özgürlüğünün sağlanmasının demokratik yönetimin teminatı olduğu belirtildi. Memurlar dahil tüm çalışanların sendikal örgütler kurabilmeleri, kurulmuş bulunan sendikalara üye olabilmeleri, sendikalar ve üst kuruluşlarının amaçları doğrultusunda faaliyette bulunabilmelerinin örgütlenme özgürlüğü kapsamında güvence altına alındığına işaret edildiği genelgede ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının toplu sözleşmelerde

sendikalarla varılan mutabakatlara riayet etmeleri istendi. Genelgede belediyelerde çalışan kamu görevlilerinin aylıklarının zamanında ödenmesine titizlikle uyulması da istendi.

- Türkiye İş Kurumu'nun yayınladığı Aylık İstatistik Bülteni'ne göre, aynı ayda kayıtlı işgücü yüzde 9.84 kayıtlı işsiz sayısı yüzde 11.64 düşüş gösterdi. Rapora göre, kayıtlı işsiz sayısı 1 milyon 667 bin 137'den, 1 milyon 473 bin 134'e indi. Aynı dönemde kayıtlı işgücü sayısı 1 milyon 831 bin 822 kişiden, 1 milyon 651 bin 600'e düştü. Kasım ayı içerisinde 85 bin 528 kişi Kurum'a başvuruda bulundu. Böylece geçen yıla göre başvurularda yüzde 1.97 düşüş oldu. Başvuruların 49 bin 258'i işsizlik için yapılanlardan oluştu. İşsizlik için yapılan başvurularda yüzde 38.91 düşüş yaşandı. Aynı ayda açık işler geçen yılın aynı ayına göre yüzde 138.76 artışla 24 bin 530 oldu.
- Türk Ziraat Yüksek Mühendisleri Birliği Genel Başkanı Kiraz, yürürlüğe giren Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile sorumlu gıda yöneticisi olarak istihdam edilen 7-8 bin ziraat mühendisinin 5 bine yakınının işsiz kalacağını açıkladı. Türk Ziraat Yüksek Mühendisleri Birliği Genel Başkanı Fehmi Kiraz, 13 Haziran 2010'da Resmi Gazete'de yayınlanan 'Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun çok sayıda ziraat mühendisinin işini kaybetmesine yol açacağını belirtti. Kanunun büyük bölümünün yürürlük tarihi ile ilgili olarak 'yayımından 6 ay sonra yürürlüğe girer' hükmüne yer verdiğine işaret eden Kiraz, yürürlükteki gıda güvenliğini sağlayan dört ayrı kanunun, dört ayrı disiplinin ayrı ayrı kanunları olmasına rağmen 'Avrupa Birliği böyle istiyor' ve 'gıda güvenliğini bu şekilde sağlayabiliriz' gerekçesiyle 'çorba edil-

diğini' savundu. Kiraz, bu şekilde bazı meslek gruplarının yetkilerinin arttırıldığını, bitki koruma ve sorumlu gıda yöneticiliği konularında çalışan, istihdam edilen ziraat mühendislerinin de mağdur edildiğini vurguladı.

16 Aralık 2010

■ Hava-İş Genel Yönetim Kurulu Sabiha Gökçen'de işten atmalara karşı mücadele edeceklerini açıkladı. Sendika tarafından yapılan açıklamada, 1.5 yıldır örgütlenme mücadelesi verdikleri Sabiha Gökçen'de tüm engellemelere rağmen yetki alındığı, hatırlatıldı. Sendikalaşma mücadelesinin başladığı günden bu yana sendikal örgütlülüğü engelleyemeyen, davaları kaybeden Gökçen havaalanında faaliyet gösteren İSG Yer Hizmetleri A.Ş. firması yetkililerinin son olarak 160 işçi işten attığının belirtildiği açıklamada, "Fenerbahçe Kulübü Başkan Yardımcısı Nihat Özdemir'inde büyük ortak olduğu Limak Holding'e bağlı bir şirket olan İSG Yer Hizmetleri AŞ şirketinde sendikamız çoğunluk tespiti isteyerek toplu iş sözleşme çalışmalarını başlatmıştı. Ülkede yeni demokratik anayasa yaptık diyenler en temel Anayasal haklardan olan sendikalaşma ve toplu iş sözleşmesi yapma hakkından başka bir talepleri olmayan işçilere yönelik işverence sürdürülen bu düşmanca tutuma bir önlem alacak mıdır" denildi. Açıklamada resmi makamların işçilerin haklarını engelleyen işverene önlem almaması halinde Hava-İş'in demokratik meşru haklarını kullanacağı bildirildi.

17 Aralık 2010

■ Akaryakıt ürünlerinden alınan ÖTV, Hazine'nin en önemli gelir kalemi oldu. 9 yılda petrol ürünlerinden devletin kasasına ÖTV olarak 186 milyar 171 milyon 727

bin lira girdi. Her gün gelen zamalara, tüketici şikâyetlerine inat, hükümet adeta bütçe için altın yumurtlayan bir tavuk olarak görüldüğü akaryakıttaki özel tüketim vergisinden (ÖTV) taviz vermek istemiyor. Bu yılki 286 milyar liralık bütçede 30 milyar liralık gelir öngörülürken gelecek yıl da 34 milyar liralık gelir öngörüyor. Çiftçi Sendikaları Konfederasyonu (Çiftçi-Sen), mazotta ÖTV'nin kaldırılması için imza kampanyası başlattı. Çiftçi-Sen Genel Başkanı Abdullah Aysu, kampanya öncesinde yaptığı basın açıklamasında, Türkiye'de tarım yapmanın gün geçtikçe zorlaştığını, küçük ve orta ölçekli çiftçiler için tarım yapmanın imkânsız hale geldiğini söyledi. "Bin bir çileyle ürettiğimiz ürünlerimizde kullandığımız üretim girdileri olan mazot, tohum, gübre, ilaç, su ve elekliğin fiyatı sürekli artıyor. Üretim fiyatı ise yerinde sayıyor. Bir yandan şirketler üretim girdilerine zam yapıyor diğer yandan hükümet üretim girdilerine yüksek oranlı ÖTV ve KDV vergileri uyguluyor. Bir kısmımız banka kredilerinin borç, icra kıskacında can çekiyor. Onları gören bazı meslektaşlarımız üretime devam etmekten çekiniyor. Toprakları işleten çiftçi sayısı her geçen gün azalıyor" diyen Aysu, çiftçilerin mazot kullanımını tüketim olarak görmediklerini, bununla üretim yaptıklarının altını çizdi. Aysu, çiftçiler olarak, lüks tüketim malları için konulan ÖTV'nin kaldırılması için imza kampanyası başlattıklarını duyurdu.

■ Türk Tabipleri Birliği (TTB) ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB), Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na hazırlanan "İş Sağlığı ve Güvenliği" yönetmeliğini protesto etti. TTB Merkez Konseyi Başkanı Eriş Bilaloğlu, bakanlığın hazırladığı "İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri",

"İş Yeri Hekimlerinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri" ve "İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri" hakkındaki yönetmeliklerin 27 Kasım'da Resmi Gazetede yayımlandığını hatırlattı. Bu yönetmeliğe göre, işçi sağlığı ve iş güvenliği hizmet sunumu ve eğitim hizmetlerinin taşeronla devredildiğini ifade eden Bilaloğlu, taşeronluğun, işçinin yaşam ve sağlık hakkını doğrudan ilgilendiren işçi sağlığı ve güvenliği alanında uygulanmak istenmesinin, sağlığın korunmasına ve geliştirmesine katkı sağlamayacağını belirterek, daha çok işçinin, daha etkin işçi sağlığı ve iş güvenliği önemleriyle karşılaşmasına yönelik çaba içinde olması gerekirken, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü'nün, taşeronlaştırmanın düzenleyicisi ve destekleyicisi olması doğru değildir" dedi. İş güvenliği mühendisleri ve iş yeri hekimlerinin eğitim hizmetlerinin özel dershaneler aracılığıyla verilmesine yönelik ısrarı doğru bulmadıklarını ve kabul etmediklerini vurgulayan Bilaloğlu, yönetmeliklerden bekledikleri amacın, çalışanların iş yerlerindeki tehlikelerin en aza indirilmesi için oluşturulacak örgütlenme, normlar ve sürekli gözetimi mümkün kılan bir yapıyı ortaya çıkarmak olduğunu ifade etti.

■ Sosyal Güvenlik Kurumu, 2012 yılında kaldırılması düşünülen yeşil kart uygulamasını yeniden masaya yatırdı. Suistimalleri ortadan kaldırmak isteyen kurum, sistemdeki yeşil kart sahiplerini gelirleri üzerinden yeniden değerlendirecek. Eğer kart sahibinin aile fertlerinin kişi başına geliri asgari ücretin üçte birine karşılık gelen 253 lira üzerindeyse, sağlık sisteminden faydalanmaları için aile reisinden 30 lira prim yatırması istenecek. Resmi verilere göre 9 milyon 300

binden fazla yeşilkart kullanıcısı bulunuyor. Sistemdeki suistimal-leri ortadan kaldırmak için kolları sıvayan SGK, yeni bir komisyon kurdu. Geliri asgari ücretin üçte birinden az olanlar ve üzerinde geliri bulunanlar ayrıştırılacak. Bu çerçevede komisyon titiz çalışma için 10'un üzerinde kriter belirledi. SGK komisyonu, gerçekten yeşil karta muhtaç kimselerle yeşilkart sahibi zenginleri ayırmak için dedektif gibi çalışacak. Vatandaşların elektrik, su, telefon, internet ve cep telefonu abonelikleri kontrol edilecek. Kredi kartı kullananların limitlerine bakılacak ve çapraz kontrolden geçirilecek.

18 Aralık 2010

■ Türkiye Enerji, Su ve Gaz İşçileri Sendikası (Tes-İş)- 9. Olağan Genel Kurulu'nda konuşan Kumlu, "Bugün buradan ilan ediyorum ki, eğer dağıtım özelleştirmelerinde kullanılan yöntemler, üretim özelleştirmelerinde de kullanılsa, yani üretim özelleştirmelerinde de üyelerimiz mağdur edilir, emekliliğe zorlanır, 4-C statüsü dayatılırsa vay bunu yapanların haline. İlgili, yetkili, hevesli herkese sesleniyorum, 'sakın ha' diyorum 'sakın ha.' Termik santral işçisi başka işçilere benzemez". Hükümetin geniş kapsamlı bir kuralızsızlaştırma ve hak gaspı yoluna gitmesi halinde sonuna kadar karşı çıkacaklarını söyleyen Kumlu, sözlerine şöyle devam etti: "Kıdem tazminatı, özel istihdam bürolarına işçi kiralama yetkisi verilmesi, bölgesel asgari ücret, esnek çalışma, işsizlik sigortası fonu. Bu düzenlemelere itirazımız var. Hükümete sesleniyorum, yapmayın. Eğer bu tür geniş kapsamlı bir kuralızsızlaştırma ve hak gaspı yoluna gidilirse bizim ne yapacağımız belli; sonuna kadar karşı çıkacağız. Mitingse miting, eylemse eylem."

■ Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK), torba yasası ile ilgili olarak, yasanın çalışma hayatına ilişkin bazı hükümlerinin rekabet gücünü olumsuz etkileyeceğini savundu. Konuyla ilgili TİSK'den yapılan açıklamada, "Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın denkleştirme ve deneme süreleri ile özörlü istihdamına ilişkin hükümlerinin, 4857 sayılı İş Kanunu'ndaki hükümlerin daha da katı şekilde düzenlenmesi sonucunu doğuracağı öne sürüldü. Söz konusu düzenlemelerin çalışma mevzuatındaki katılıkları daha da artıracığı belirtilirken, rekabetçiliğin artırılması ve işsizlikle mücadele konusunda yeni sorunlara yol açacağına dikkat çekildi. TİSK'in Plan ve Bütçe Komisyonu Üyeleri olmak üzere milletvekillerine 2 gün önce birer mektup gönderilerek, söz konusu tasarının bazı hükümlerine ilişkin görüş ve önerilerin sunulduğu kaydedildi. Açıklamada, "iki aylık deneme süresinin toplu iş sözleşmeleriyle 4 aya kadar uzatılmasına imkan veren düzenlemenin kaldırılarak yalnızca 25 yaş ve altındaki işçiler için uzatılabilmesi gibi düzenlemeler çalışma mevzuatındaki katılıkların daha da artmasına yol açacaktır. Çalışma mevzuatındaki katılıkların, rekabetçiliğin artırılması ve işsizlikle mücadele konusunda yeni sorunlara yol açacağı unutulmamalıdır" denildi.

■ AKP İstanbul Milletvekili Lokman Ayva, kamu alacaklarını yeniden yapılandıran torba yasa tasarısının içinde yer alan özörlülere yönelik düzenlemeyi eleştirdi. "Bazı işletmelere özörlü çalıştırma zorunluluğu getiren" madde ile ilgili düşüncelerini dile getiren Ayva, tasarıda yer alan "Çalışma ve Sos-

yal Güvenlik Bakanlığı işverenin başvurusu üzerine işin niteliği veya teminde güçlük nedeniyle işyerinde özörlü çalıştırma konusunda güçlük yaşanıp yaşanmayacağını karara bağlar" hükmüne vurgu yaparak, "Bir kuruluş neden böyle bir uygulama yapmaya ihtiyaç duyar ki" diye sordu. Ayva, söz konusu özörlüler ile ilgili düzenlemeyi şu sözlerle eleştirdi; "Bir kuruluş diyecek ki; (özörlü çalıştırma konusunda) 'Benim işimin niteliği nedeniyle özörlü çalıştırmıyorum ve buna uygun da özörlü bulamıyorum. O yüzden başkası benim yerime özörlü alsın, ben de maaşını ödeyeyim' Senaryo şu; böylelikle asgari ücretten eleman çalıştıracaklar. SSK primlerini de (özörlülerin) zaten devlet veriyor. Eğer çalıştırmazlarsa ödeyecekleri ceza ise bin 552 TL'dir. Daha sonra uygun siyasi ortamı bulunca 'çalıştırmadığım adama maaş ödüyorum. Bu komik durumdan bizi kurtarın' deyiverecekler. Ayva, getirilen düzenlemeyle özörlülere "özörlü şirketleri" kurulacağını öne sürerek, özörlülerin her yerde değil, özörlüler için kurulacak şirketlerde çalıştırılmaya zorlanacaklarını dile getirdi.

25 Aralık 2010

■ Mustafa Kumlu, TBMM Genel Kurulu'nda yılbaşında sonra görüşülecek Torba Yasa Tasarısı ile ilgili basın toplantısı düzenledi. TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nin bahçesinde düzenlediği basın toplantısına işçiler de destek verdi. Torba Kanun Tasarısıyla getirilmek istenen değişiklikleri kabul edilemez olarak değerlendiren Kumlu, sosyal diyalogu savunanların çalışanları ilgilendiren değişikliklerde bildiklerini yaptıklarını söyleyerek, bu durumdan iş barışının zarar gördüğüne dikkat çekti. Hükümetin tasarıyla İşsizlik Sigorta Fonu'nda yer alan gelirlerin yüzde 30'una el koyma ve bu miktarı yüzde 50'ye

kadar çıkarma yetkisini aldığına işaret eden Kumlu, kısa çalışma ödeneğinin de İşsizlik Sigorta Fonu'ndan ödenmesi yönünde hüküm bulunduğuna dikkat çekti. İşverenler tarafından 2015 yılına kadar işe alınanların primlerinin İşsizlik Sigorta Fonu'ndan ödenmesi karşılanmasının öngörüldüğünü de vurguladı. Kumlu, yasa tasarısıyla birlikte Köy Hizmetleri Kurumu'nun kapatılması sonrasında il özel idareler ve belediyelere dağıtılan işçilerin Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün taşra teşkilatlarında görevlendirilmek istendiğini kaydetti. Kumlu, 2011 yılının ilk günlerinde görüşülecek yasa tasarısıyla ilgili TÜRK-İŞ yol haritası belirlemek için 4 Ocak tarihinde TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun toplanacağını ifade etti.

27 Aralık 2010

■ Asgari Ücret Tespit Komisyonu 3'üncü toplantısını TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde gerçekleştirdi. Asgari ücret 2011 yılı zam oranlarını belirlemek için toplanan Komisyon'da herhangi bir zam oranı üzerinde uzlaşmaya varılamazken TÜİK Komisyon tarafından kendisine verilen görev doğrultusunda asgari ücret hesaplaması yaparak, komisyona rapor sundu. TÜİK sunduğu raporda tek bir işçi için ele geçmesi gereken net tutarın Aralık 2010 itibarıyla 899.10 TL. TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri İsa Gök, Komisyon toplantısının ardından bir açıklama yaparak, asgari ücreti belirleme çalışmalarında, Anayasada yer alan "Çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da göz önünde bulundurulur" ifadesinin günlük hayatta yerini alması gerektiğini savundu. Hükümet tarafından hazırlanan 2011 Yılı Programının ve Bütçesinin, yapılan açıklamalar ve komisyon çalışmalarında kendilerine sunulan rapor-

ların, ülke ekonomisindeki olumlu tabloyu ortaya koyduğunu ifade eden Gök, 2011 Yılı Bütçesinin TBMM'ye sunuş konuşmasında; ücretli çalışanların ve emeklilerin gelir ve aylıklarındaki gelişmelerin son 8 yıl itibarıyla açıklandığını ifade etti. Gök, "Yapılan açıklamaya göre, Ocak 2003-Kasım 2010 dönemi itibarıyla tüketici fiyatları endeksindeki artış yüzde 107.3 olmasına karşılık; Aile yardımı ödeneği dahil en düşük memur maaşı yüzde 207 oranında artışla Aralık 2010 ayında bin 300 TL'ye, net asgari ücret yüzde 194 oranında artışla Aralık 2010 ayında 599 TL'ye, en düşük işçi emekli aylığı yüzde 180 oranında artışla Aralık 2010 ayında 720 TL'ye, en düşük esnaf emekli aylığı yüzde 289 oranında artışla Aralık 2010 ayında 578 TL'ye, en düşük memur emekli aylığı yüzde 139 oranında artışla Aralık 2010 ayında 898 TL'ye yükselmiştir" dedi.

21 Aralık 2010

■ Liman-İş Sendikası Genel Sekreteri Haşim Sevimli, özelleştirme uygulamalarının çalışanları olduğu kadar ekonomiyi de olumsuz etkilediğini savunarak, limanların Türkiye için çok önemli olduğunu vurguladı. Iskenderun Limanı'nın özelleştirilmesinin gündeme taşınmasının, çalışanlar arasında sıkıntıya neden olduğunu anlatan Sevimli, "Kim ne derse desin, limanlar zarar etmez. Ama zarar ettiğini göstermek için limanlara yatırım yapılmıyor, atıl durumda bırakılıyor. Limanlar, altın yumurtlayan tavuktur. Limanların özelleştirmesine karşıyız" dedi. Özelleştirmelerin, istihdam sorunlarına ve sendikasılaştırmaya yönelik girişimlere yol açtığını savunan Sevimli, ayrıca böylelikle tesislerin bulundukları yerlerdeki ekonomiye canlılık kazandıracağı beklentisinin de "boş çıktığını",

limanlarla ilgili uygulamalardan sadece burayı alan özel sektörün kazanç elde ettiğini öne sürdü.

28 Aralık 2010

■ İşçi sendikalarından kayıt dışı ile mücadele çağrısı Türkiye Haber İş Sendikası tarafından hazırlanan "Yenilikçi Yöntemlerle Kayıtlı İstihdamın Teşviki" projesi Çorum'da tanıtıldı. Programda açılış konuşması yapan Türk Haber İş Sendikası Genel Başkanı Ali Akçan, "2010 yılı Eylül ayı verilerine göre istihdam edilen toplam 23 milyon 195 bin kişinin 10 milyon 383 bini kayıt dışı olarak çalışmaktadır. Bu ise ülkemizdeki toplam çalışanların yüzde 44.8'ine denk gelmektedir" dedi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşarı Birol Aydemir, kayıt dışı istihdamın sadece sendikaların, devletin, yerel yöneticilerin tek başına baş edebileceği bir sorun olmadığını altını çizdi. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Mustafa Kumlu, ülkenin en önemli sorununun işsizlik ve kayıt dışının olduğunu söyledi. Kayıt dışında birileri olduğu müddetçe kayıt içerisindeki de kaybettiğine vurgu yapan Kumlu, kayıt dışı istihdamın yaygınlığı sosyal hukuk devleti uygulamaları ve sendikal örgütlenmenin önündeki en önemli engellerden birisi" şeklinde konuştu.

■ Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TISK), birçok Avrupa ülkesinde uygulanan programlara benzer şekilde, İngiltere'nin genç istihdam eden şirketlere destek verilmesini öngören "Geleceğin İstihdam Fonu'nun Türkiye için model alınmasının büyük faydalar sağlayacağını bildirdi. İngiltere'nin işsizlikle mücadelede bir dizi cesur, yenilikçi ve hedefe dönük inisiyatif başlattığını kaydeden TISK, bunların arasında Geleceğin İstihdamı Fonu'nun özel bir yere sahip olduğunu ifade etti.

VESAYETTEN SİYASETE TÜRKİYE'DE SENDİKACILIK (1946-1967)

Aziz Çelik

İletişim Yayınları

Kasım 2010, 651 s.

Vesayetden Siyasete Türkiye'de Sendikacılık (1946-1967), Kocaeli Üniversitesi öğretim üyesi ve Kristal-İş Sendikası Eğitim Müdürü Aziz Çelik'in 1946'dan 1967'ye Türkiye'de sendikacılığın doğuşunu ve gelişimi arşiv belgelerine dayalı olarak kapsamlı bir biçimde ve anlatan yeni kitabı. Kitap siyaset-devlet ilişkileri bağlamında Türkiye'de sendikacılığın gelişimini ele alıyor. Türkiye'de sendikacılık-siyaset ilişkilerini 1940 ve 1950'li yıllarda CHP ve DP tarafından oluşturulan sendikal vesayeti ve 1960'li yıllarda bu vesayetten kurtulma çabalarını değerlendiriyor.

Kitap, ABD, Britanya arşivleri ve Hollanda Uluslararası Sosyal Tarih Enstitüsü Arşivleri ile Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi ve TÜSTAV-DISK arşivi başta olmak üzere güçlü bir arşiv taramasına -kimileri ilk kez yayımlanan özgün belgelere- ve çok sayıda eski sendikacı ile yapılan görüşmelere dayanıyor. Çelik'in kitabı, ülkemizde sendikacıların hangi koşullarda yetişip çalıştığını tartışıyor. Çalışma emek tarihi ve sendikacılık tarihi yazını açısından kapsamlı bir döküm ve başvuru kitabı niteliğinde.

KIRK BİR UZUN GÜN - BEREC GREVİ

Özkal Yici

Yayına Hazırlayan: Hakan Koçak

TÜSTAV Sosyal Tarih Yayınları, Kasım 2010

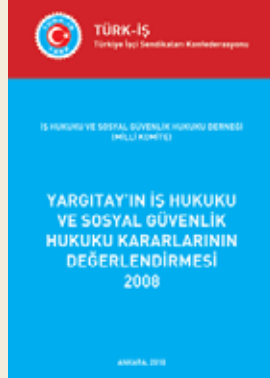
Petrol-İş Sendikası, 60. kuruluş yıldönümü nedeniyle, ilk grevin öyküsünü yeniden kitaplaştırdı. 7 Aralık 1964-16 Ocak 1965 tarihleri arasında gerçekleştirilen grevin öyküsü Petrol-İş Sendikası'nın eski yöneticilerinden Özkal Yici tarafından kaleme alınmıştı. Yici'nin 1965'te kaleme aldığı ve arşivlerde unutulmuş çalışma Hakan Koçak'ın çabalarıyla emek tarihine kazandırıldı.

Berec, Petrol-İş Sendikası'nın ilk grevi. Grev öncesi ve sırasında sendikacının gösterdiği taktik zenginlikler, yaratıcı eylem biçimleri, moral değerleri ve dayanışmayı yükseltici özgün söylem ve girişimler özel olarak incelenmeyi hak edecek türden. Kuşkusuz Berec grevinin en önemli niteliklerinden birisi, büyük ölçüde bir kadın grevi olması. Grevci işçilerin büyük bölümü, İstanbul'un, o zamanki adıyla Taşlıtarla'da gecekonduvarlarda yaşayan, çoğu göçmen genç kadınlardan oluşuyor. Kadınların işçi hareketindeki yerinin değerlendirilmesinde Berec örneği başlı başına inceleme konusu olacak nitelikte.

YARGITAY'IN İŞ HUKUKU VE SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU KARARLARININ DEĞERLENDİRMESİ 2008

Türk İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Milli Komitesi her yıl bir önceki yıla ait Yüksek Mahkeme Kararlarını değerlendiren toplantılarını sürdürüyor. Bu toplantılara ait tebliğ ve tartışmalar da bir yıl sonra yayımlanıyor. Bu kitaplar iş hukuku ve sosyal güvenlik hukuku ile ilgilenenlerin kütüphanelerinde özel bir yer tutuyor.

ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ NOTLARI

Endüstri ilişkileri bir sistem ve aynı zamanda bir bilim dalının adı. Oldukça karmaşık ve hiçbir ülkenin sistemi bir başka ülkenin sistemi ile örtüşmüyor. Bu kitapta kapsamlı ve bir kısım teknik olan konular olabildiğince kısa özetler haline getirilmeye çalışılmış, basit ve anlaşılır olsun istenmiştir. Genç sendikacılara ve öğrencilere öneriyoruz.

ASIL İŞVEREN-ALT İŞVEREN İLİŞKİSİ İLE İLGİLİ YARGITAY KARARLARI

Asıl işveren-alt işveren ilişkisi amacı aşan uygulamalar ile giderek işçi kesiminin en büyük rahatsızlıklarından birisi haline gelmiş bulunuyor. Bu nedenle açılan davalar da her geçen gün artıyor. Bu kitap işçi sendikalarına yararlı olacak, aynı zamanda alt işveren uygulamasındaki yozlaşmayı da gösteriyor.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI

12 Eylül'de yapılan referandum ile Anayasamızda önemli değişiklikler oldu. Bu 17. değişiklikten sonra teşkilatımızın elinde son metnin bulunmasını arzu ettik.

TÜRK ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİNDE ÜÇLÜ SOSYAL DİYALOG KURUM-KURULUŞLAR İLGİLİ MEVZUAT

Türk endüstri ilişkileri sisteminde sosyal diyalog iyi işlemeyen bir kurum. İstenilirse ve işletilirse ne kadar önemli olacağını üç tarafın birarada olduğu kurumları ve kuruluşları bilince anlamak daha kolay olacak.

ASGARİ ÜCRETİN VERGİ DİŞİ BIRAKILMASI

Asgari ücret işçi kesiminin sorunlu alanlarından birisi. Bu çalışmada asgari ücret-vergi ilişkisi ve asgari ücretin vergi dışı bırakılması düşüncesinin gerekçelerini bulacaksınız.

TÜRK-İŞ ve BAĞLI SENDİKALAR

TÜRK-İŞ Genel Başkan: MUSTAFA KUMLU Bayındır Sokak No. 10 ANKARA Tel: (312) 433 31 25 (4 Hat) Faks: (312) 433 68 09 - 433 85 80		18	DOKGEMİ-İŞ Genel Başkan: H. NECİP NALBANTOĞLU Pirimehmetpaşa Mah. Kumbarahane Cad. No. 58 Kat: 2-3 Tel: (212) 369 73 90 (pbx) • Faks: 369 73 93 Beyoğlu / İST.	14
1	TARIM-İŞ Genel Başkan: BEDRETTİN KAYKAÇ Bankacı Sokak No. 10 Kocatepe / ANKARA Tel: (312) 419 04 56 (6 Hat) • Faks: (312) 419 38 47	01 19	TÜRKİYE YOL-İŞ Genel Başkan: RAMAZAN AĞAR Sümer 1 Sok. No. 18 Kızılay / ANKARA Tel: (312) 232 46 87-95 • Faks: (312) 232 48 10	15
2	ORMAN-İŞ Genel Başkan: BAKİ YÜKSEL Özveren Sokak No. 19 Maltepe / ANKARA Tel: (312) 229 10 56-57-58-59 • Faks: (312) 229 21 15	01 20	TES-İŞ Genel Başkan: MUSTAFA KUMLU Meriç Sok. No. 23 Beştepe / ANKARA Tel: (312) 212 65 10 (20 Hat) • Faks: (312) 212 65 52	16
3	TÜRKİYE MADEN-İŞ Genel Başkan: İSMAİL ASLAN Strasburg Cad. 7/4-5 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 231 73 55-56-57 • Faks: (312) 229 89 31	02 21	TEZKOOP-İŞ Genel Başkan: GÜRSEL DOĞRU Mebusevler Mah. İller Sokak No: 7 Tandoğan / ANKARA Tel: (312) 213 34 44 (pbx) • Faks: (312) 213 34 30	17
4	GENEL MADEN-İŞ Genel Başkan: RAMİS MUSLU Mithatpaşa Mah. Nizam Cad. Şemsi Denizler Sk. No. 18 Tel: (372) 251 44 77 • Faks: (372) 253 66 35 ZONGULDAK	02 22	TÜRK KOOP-İŞ Genel Başkan: EYÜP ALEMDAR Özveren Sokak No. 6 Maltepe / ANKARA Tel: (312) 230 08 55 - 229 44 80 • Faks: (312) 229 58 36	17
5	PETROL-İŞ Genel Başkan: MUSTAFA ÖZTAŞKIN Altunizade Mah. Kuşbakışı Sok. No. 25 Üsküdar / İSTANBUL Tel: (216) 474 98 70 (10 Hat) • Faks: (216) 474 98 67 - 474 92 38	03 23	TÜMTİS Genel Başkan: KENAN ÖZTÜRK İnkılap Cad. No. 35/1-2 Aksaray / İSTANBUL Tel: (212) 530 07 43 • Faks: (212) 588 26 20	18
6	TEKGIDA-İŞ Genel Başkan: MUSTAFA TÜRKEL 4. Levent Konaklar Sokak Levent / İSTANBUL Tel: (212) 264 49 96-97-98 • Faks: (212) 278 95 34	04 24	DEMİRYOL-İŞ Genel Başkan: ERGÜN ATALAY Necatibey Cad. Sezenler Sok. 5 ANKARA Tel: (312) 231 80 30-31 • Faks: (312) 231 80 32	19
7	ŞEKER-İŞ Genel Başkan: İSA GÖK Karanfil Sokak No. 59 Bakanlıklar / ANKARA Tel: (312) 418 42 73-74 • Faks: (312) 425 92 58	05 25	TÜRKİYE DENİZCİLER Genel Başkan: HASAN PEKDEMİR Rıhtım Cad. Denizciler Sok. No. 7 Tophane / İSTANBUL Tel: (212) 292 90 81 (7 Hat) • Faks: (212) 244 52 21	20
8	TEKSİF Genel Başkan: NAZMİ İRGAT Ziya Gökalp Cad. Aydoğmuş Sok. No. 1 ANKARA Tel: (312) 431 21 70-71-72-73 • Faks: (312) 435 78 26	06 26	HAVA-İŞ Genel Başkan: ATILAY AYÇİN İncirli Cad. Volkan Apt. 68/1-2-3-4 Bakırköy / İSTANBUL Tel: (212) 660 20 95 (5 Hat) • Faks: (212) 571 90 51	21
9	DERİ-İŞ Genel Başkan: MUSA SERVİ Ali Nihat Tarlan Cad. Ertaş Sok. No. 4 (Ardıl İş Merkezi) Kat: 3 Tel: (216) 572 90 50-51-52 • Faks: (216) 572 90 53 Bostancı/İST.	07 27	LİMAN-İŞ Genel Başkan: MUZAFFER AKPUNAR Necatibey Cad. Sezenler Sok. 4/5 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 231 74 18 • Faks: (312) 230 24 84	22
10	AĞAÇ-İŞ Genel Başkan: MÜRSEL TAŞÇI Necatibey Cad. No. 20/22-23 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 229 53 95 - 229 08 27 • Faks: (312) 231 52 19	08 28	TÜRKİYE HABER-İŞ Genel Başkan: ALİ AKCAN Kültür Mah. Yüksel Cad. No. 38 Yenisehir / ANKARA Tel: (312) 444 1992 • Faks: (312) 434 57 04	23
11	SELÜLOZ-İŞ Genel Başkan: ERGİN ALŞAN Ankara Cad. İpek Apt. No. 87 İZMİT Tel: (262) 321 18 99 • Faks: (262) 321 34 51	09 29	SAĞLIK-İŞ Genel Başkan: MUSTAFA BAŞOĞLU Hedef Sok. No. 5 Anıttepe / ANKARA Tel: (312) 231 80 45 • Faks: (312) 230 23 96	24
12	BASIN-İŞ Genel Başkan: YAKUP AKKAYA Hanımeli Sokak No. 26/6-7 Sıhhiye / ANKARA Tel: (312) 230 29 08 - 229 85 65 • Faks: (312) 229 43 15	10 30	TOLEYİS Genel Başkan: CEMAİL BAKINDI İnebey Mah. Küçük Langa Cad. No. 16/18 Kat. 3 Bilir İş Merkezi Tel: (212) 530 73 82-585 52 07 • Faks: 530 72 99 Aksaray / İST.	25
13	BASİSEN Genel Başkan: METİN TIRYAKIOĞLU Altunizade Mah. Kuşbakışı Cad. No. 15 Üsküdar / İSTANBUL Tel: (216) 651 48 60 (8 hat) • Faks: (216) 651 48 38	11 31	TÜRK HARB-İŞ Genel Başkan: AHMET KALFA İnkılap Sokak No. 20 Kızılay / ANKARA Tel: (312) 417 50 97-98-99 • Faks: (312) 417 13 64	26
14	BASS Genel Başkan: TURGUT YILMAZ Sümer 2 Sok. No. 29 Kat. 3 Kızılay / ANKARA Tel: (312) 232 50 09-11 • Faks: (312) 231 67 30	11 32	TGS Genel Başkan: ERCAN İPEKÇİ Basın Sarayı Kat. 2 Cağaloğlu / İSTANBUL Tel: (212) 514 06 94-96 • Faks: (212) 511 48 17	27
15	TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ Genel Başkan: ZEKERİYE NAZLIM Esat Cad. No. 43 Küçüksat / ANKARA Tel: (312) 419 58 30-34 • Faks: (312) 425 13 35	12 33	TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ Genel Başkan: NIHAT YURDAKUL Necatibey Cad. No. 59 Kızılay / ANKARA Tel: (312) 231 83 43-45 • Faks: (312) 232 08 74	28
16	KRİSTAL-İŞ Genel Başkan: BİLAL ÇETİNTAŞ Sahip Molla Cad. No. 32 Paşabahçe Beykoz / İSTANBUL Tel: (216) 680 07 10 • Faks: (216) 680 12 02	12 34	TÜRK-SEN Genel Başkan: ARSLAN BIÇAKLI A. Şehit Mehmet R. Hüseyin Sok. No. 7 Lefkoşe / KKTC Tel: (0.392) 227 24 44 • Faks: (0.392) 228 78 31	
17	TÜRK-METAL Genel Başkan: PEVRUL KAVLAK Kızılırmak Mah. Eskişehir Yolu 1. km. Söğütözü / ANKARA Tel: (312) 292 64 00 (30 hat) • Faks: (312) 284 40 18	13 35	HÜR-İŞ Genel Başkan: YAKUP Ö. LATİFOĞLU Şehit Şener Enver Sok. No. 23 Yenisehir - Lefkoşe / KKTC Tel: (0.392) 228 24 56 • Faks: (0.392) 228 64 31	

Bu dergi sendikali işçiler tarafından basılmaktadır.